

BCC ZADRUŽNA BANKA
Doberdob in Sovodnje
www.bccdos.it

Doberdob, Sovodnje, Ronke,
Standrež, Gorica, Tržič

Povsod, kjer nas potrebujete.

Zapleteni odnosi na italijansko-slovenski meji in v Istri v očeh japonskega raziskovalca Tetsutade Suzukija

13

V Gorici predstavili načrt za obnovo pritličja Trgovskega doma

15

ZKB 1908
Razlikujemo se.
www.zkb.it

Primorski dnevnik

SREDA, 14. JULIJA 2010

št. 164 (19.871) leto LXVI.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €

TRST - Veličasten Mutijev koncert ob prisotnosti predsednikov Italije, Slovenije in Hrvaške

Dan za zgodovino

Napolitano, Türk in Josipović počastili spomin na požig Narodnega doma in eksodus Istranov

Trst še zmore velika dejanja

DUŠAN UDOVIČ

Kdor je mislil, da Trst ne zmore velikih dejanj, si je moral ob obračunu včerajšnjega dne premisliti. Trinajsti julij 2010 bo v našem mestu ostal v trajnem spominu. Za vse, ki jim je do lepše prihodnosti v sodelovanju med ljudmi in kulturami severnega Jadrana, in teh je v Trstu gotovo velika večina, je bil to izredno lep dan. Zgodovinski, brez pretiravanja in v pravem pomenu besede.

Za to je poskrbel enkratni koncert stotin vrhunskih mladih glasbenikov pod vodstvom Riccarda Mutija, izjemen ton dogajanja pa je dal obisk predsednikov Giorgia Napolitana, Danila Türka in Iva Josipovića. Lahko smo maestru hvaležni, da je z vabilom predsednikom Italije, Slovenije in Hrvaške ustvaril okoliščine, ki so dale velikemu glasbenemu dogodku razsežnosti, da so presegle vsakršna pričakovanja. Tako je tudi Narodni dom na veličasten način dočakal obletnico, kot je ne bi moglo načrtovati in uresničiti še tako izkušeno diplomatsko omizje. Počastitev treh predsednikov, ki so se obenem poklonili tudi drami istrskih beguncev, in njihove misli, prežete s sočutjem in spoštovanjem do vseh ljudi, ki jih je v naših krajih tako ali drugače pohodila zgodovina, so naletele na splošno odobravanje. Upravično lahko rečemo, da so trije predsedniki simbolno postavili končni mejnik burnemu dvajsetemu stoletju in z zaupanjem nakazali pot v uspešno prihodnost teh krajev, ki naj temelji na sožitju kultur in narodov. To je perspektiva, ki naj bodri in usmerja mlajše generacije, ki jih pretekla dogajanja niso obremenila. Naj zlasti zanje velja besedilo Prešernove slovenske himne, kot smo jo včeraj slišali doneti na Velikem trgu ob italijanski in hrvaški.

Trst je res doživel lep dan.

TRST - Predsedniki Italije, Slovenije in Hrvaške so včeraj v Trstu naredili velik korak naprej na poti sprave, sodelovanja in prijateljstva med tremi narodi in državami. Giorgio Napolitano, Danilo Türk in Ivo Josipović so se skupaj poklonili simboliki Narodnega doma ob 90-letnici njegovega požiga ter se spomnili Italijanov, ki so množično zapustili Istro. Zvečer so sodelovali na veličastnem koncertu prijateljstva, ki ga

je na Velikem trgu dirigiral Riccardo Muti.

V Narodnem domu sta državni sprejela predsednika SKGZ in SSO Rudi Pavšič in Drago Štoka. Trije predsedniki so se na prefekturi pogovarjali tudi o položaju narodnih manjšin. Napolitano se je jutraj udeležil uradnega odprtja novega sedeža raziskovalne ustanove SISSA.

Na 2., 3. in 4. strani

VELIKI TRG - Glasbene Poti prijateljstva

Riccardo Muti in mladi interpreti: ko glasba povezuje in zavezuje

Izvedba treh državnih himen, vštveši (ali začenshi) z Zdravljico na osrednjem tržaškem trgu, je bila veliko več kot protokolarna dolžnost

TRST - Trije predsedniki, tri zastave, tri himne. V soparnem poletnem večeru se je na Velikem trgu zgodil velik dogodek, kar je že ob začetku z dolgim aplavzom podarilo številno občinstvo, ki je toplo sprejelo italijanskega, slovenskega in hrvaškega predsednika. Na prireditveni prostor z odrom, ki je segal proti morju, so namreč Napolitano, Türk in Josipović prišli s Prefekturo in zbrana množica jim je dala vedeti, da odobrava njihove prijateljske in dobrososedske geste. Buren aplavz so si seveda ob svojem prihodu na veliki oder zaslužili tudi mladi izvajalci (Mladinski orkester Luigi Cherubini, Italijanski mladinski orkester, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani, Glasbena akademija zagrebške univerze, tržaški konservatorij G. Tartini, La stagione armonica, APZ France Prešeren iz Kranja in pevski medpokrajinski zbor Furlanije) in seveda dirigent Riccardo Muti, pobudnik koncerta Poti prijateljstva, ki ga je iz Ravenne »prepeljal« v Trst, ne sicer po morju, kot je želel in načrtoval. Se je pa zato izšlo vse ostalo: slovesen začetek s tremi (odlično izvedenimi) državnimi himnami (italijansko, slovensko in hrvaško) je prevzel zbrane, tako da je lahko vsakogar preblisnila misel, da je pravzaprav na osrednjem tržaškem trgu lepo slišati himne tistih, ki še stoletja sobivajo ob Jadranu. V duhu spoštovanja treh sosednjih kultur je bil sestavljen tudi program. Tako so mladi interpreti najprej izvedli odlomek iz dela slovenskega avtorja Andreja Missona Libertas animi, nato je kratko zazvenela Himna slobodi hrvaškega skladatelja Jakova Gotovca, največji del programa pa je zapolnil Cherubinijev Requiem. In še veliki finale: Muti je na oder poklical tri predsednike in z njimi delil aplavze. (bip)

Riccardo Muti, suveren v vodenju številnih interpretov in oblikovanju odmevnih dogodkov

KROMA

VELIKI TRG - Med poslušalci

Kdo bi si mislil ...

Ogromno ljudi sledilo koncertu stoje - Zasedene tudi vse mizice

TRST- »Kdo bi si mislil, da bomo nekega dne zadovoljno ploskali italijanski himni, Italijani pa naši Zdravljici,« je tridesetletni Marko sinoči strnil misel, ki je na Velikem trgu najbrž prešinila marsikoga.

Kdo bi si mislil, da se bo to zgodilo ravno na Velikem trgu ali Trgu zedinjene Italije, sredi prevročega julijskega večera, ob prisotnosti tisočerih pozornih poslušalcev, ki so vse tri himne (ob italijanski in slovenski, so zaigrali tudi hrvaško) nagradili z enako občutenim aplavzom.

Kdo ve, kakšni občutki so ob poslušanju prevevali predsednike treh sosednjih republik, predvsem pa »naše štirijunake«, Mirka, Miro, Nikolaja in Patricia, ki jih je doletela čast, da pred nabito polnim trgom zapojejo z Riccardom Mutijem.

Kdo bi si mislil, da se bo to zgodilo ravno 13. julija, devetdeset let po tistem 13. juliju, ki je predolgo zaznamoval življenja tržaških Slovencev. Kdo ve, če bo »novemu« 13. juliju uspelo to, kar ni »staremu«: da ostane zapisan v tržaškem kolektivnem spominu ...in ne samo v slovenskem.

Da je bilo zanimanje za koncert Poti prijateljstva, ki ga je dirigent Riccardo Muti podaril Trstu, predvsem pa Hrvatom, Italijanom in Slovincem, izredno, je prejšnji teden pokazal že naval na brezplačna vabila. Včeraj pa je trg napolnilo še neprimerno več ljudi. Najsrečnejši so posedli v restavracije in kavarne, ki imajo svoje mizice na trgu (na »gala večerjo z Mutijem« je vabil celo poseben prapor). Nekateri so s seboj prinesli zložljive stole, na katerih najbrž običajno sedijo v istrskih kampih: med izvajanjem državnih himen so tudi oni skočili na noge. Večina pa je koncertu prisluhnila stoje.

Na Velikem trgu so se sinoči prepletali različni jeziki: ne samo na odru, temveč tudi med občinstvom. Slovensčino je bilo slišati tako pogosto kot morša še nikoli. Veliko je bilo Slovencev domačinov, veliko ljudi je prišlo tudi iz Slovenije. Tako kot ljubljanski par, ki živi v Luciji: avtomobil sta parkirala pri nakupovalnem centru Torri d'Europa in se do trga spustila peš. Nič čudnega, saj sta športnika, ki sta v sklopu Bavisela že večkrat pritekla na Veliki trg. Sinoči ju je namesto napisa Arrivo, pričakala Zdravljica ... (pd)

SREČANJE Z NOVINARJI - Riccardo Muti pred koncertom

»V tem trenutku mislim na združitev treh sosednjih držav«

TRST - Rekviev v spomin na mrtve in v širšem smislu kot voščilo miru živim, tako je dirigent Riccardo Muti pojasnil izbiro Cherubinijeve skladbe za koncert Poti prijateljstva, ki je včeraj združil predsednike treh držav na nabito polnem prizorišču Velikega trga v Trstu. Pred koncertom se je dirigent srečal z novinarji na tiskovni konferenci, kjer je najraje odgovoril na redka vprašanja o programu in o delu z mladimi izvajalci. Na vprašanja bolj politične narave je odgovoril, da ne prevzame zaslug za diplomatsko plat organizacije, saj gre največje priznanje trem predsednikom, ki bodo sedeli eden zraven drugega v parterju. »Poskrbel sem le za enotnost zvoka v skupini, kjer igrajo in pojejo glasbeniki različne formacije, ki so se poenotili v objemu glasbe« - tako je Muti označil svoj prispevek, da je koncert lahko varno prispel v tržaško pristanišče. Tudi vrstni red izvedb državnih himn je v tem občutljivem kontekstu potreboval utemeljitev, zato se je dirigent pošalil, da je sprva pomislil na kontrapunkt vseh treh, dejansko pa bo italijanska prva zaradi sedeža osrednje organizacije koncerta, nakar bodo ostale sledile v smeri urinih kazalcev. Vsak koncert tega niza je bil zgodba zase, od povojnega Sarajeva do izraelskega in palestinskega občinstva v Jeruzalemu ali Ground Zero v New Yorku, vsak pa dokazuje, da so tudi emocije sredstvo za doseganje konkretnih ciljev in da sodelujoči mladi ne potrebujejo diplomatskega ali političnega posredovanja. Moč kulture ruši pregrade, katerih se besede niso dotaknile in ravno kultura mora postati steber narodov, ki bodo sodelovali pri tem koncertu. Program je upošteval skladatelje vseh treh držav in skupno sporočilo miru in svobode: Muti je iz-

Riccardo Muti med pripravami na koncert v Trstu

KROMA

bral globino Cherubinija ob obletnici skladatelja, ki doslej ni bila deležna primerne počastitve, precioznost Missonove skladbe po Gallusovem madrigalu in zanos himne Jakova Gotovca.

»Pomislili smo na Jadransko morje, ki povezuje Italijo, Slovenijo in Hrvaško. Mladi glasbeniki so se srečali v Ravenni, kjer so vadili in nastopili v duhu totalnega razumevanja, bratstva, ljubezni in so gledali na prihodnost Evrope združeni v želji, da bi grozote vojne in intolerance izginile. S koncertom ne bomo zacelili ran tistih, ki se še spominjajo, saj ne želimo pozabiti na pre-

teklost, temveč ponuditi zgled možnega medsebojnega razumevanja med narodi.«

Ko je novinarka skušala prižgati polemično iskrico in povezati koncert na Trgu zedinjene Italije s 150-letnico italijanske države, je Muti mojstrsko oblikoval besedni finale, ki edini lahko označuje dogodek, okrog katerega se je vnelo toliko dodatnih in večkrat neumestnih instrumentalizacij, ki so skoraj prekrile njegovo izvirno sporočilo: »V tem trenutku ne mislim na zedinjenje Italije, temveč na združitev treh sosednjih držav.« (ROP)

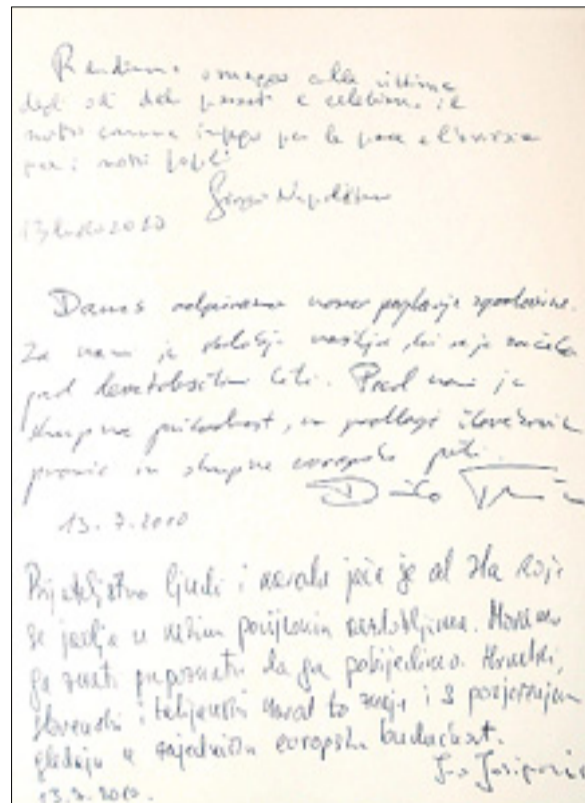
NARODNI DOM - Trije predsedniki počastili 90. obletnico fašističnega požiga poslopja

V spominsko knjigo zapisali novo stran zgodovine

Dobrodošlica predsednikov SKGZ Pavšiča in SSO Štoker - Pred tem postavili venec k spominski tabli

V Narodnem domu so predsedniki (levo) zapisali vsak svojo misel v spominsko knjigo (desno)

KROMA

TRST - Predsedniki Republike Italije Giorgio Napolitano, Republike Slovenije Danilo Türk in Republike Hrvaške Ivo Josipović so včeraj popoldne počastili Narodni dom, ki ga je fašistična roka požgala 13. julija leta 1920. Pred tem so položili skupen lorvorjev venec na spominsko tablo na pročelju poslopja, nato so v njegovi notranjosti zapisali v spominsko knjigo vsak svojo misel. Marsikdo je pri tem imel jasen vtis, da so peresa treh predsednikov zapisala novo stran v tržaški in ne samo tržaški zgodovini.

Trije predsedniki so se skupaj pripeljali pred Narodni dom, na območju katerega so bile ostre varnostne razmere. Celo novinarji so s težavo sledili dogajanju, ker so varnostniki odločili, da dovoljenja, ki jih je izdala tržaška prefektura, niso veljala. Med pogovori z varnostniki smo razumeli, da so bili zelo zaskrbljeni zaradi morebitnih izgedov pred Narodnim domom.

Vsako skrb je vsekakor razblinilo več sto ljudi, ki so navdušeno in z bučnim ploskanjem pozdravili prihod predsednikov na Ul. Filzi, na kateri sta jih sprejela predsednika Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudi Pavšič in Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka. Skupaj s predsedniki so po položitvi venca vstopili v Narodni dom še slovenski minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš, generalna konzulka RS v Trstu Vlasta Valenčič Pelikan, senatorka in poslanec Demokratske stranke Tamara Blažina in Ettore Rosato, predsednik Dežele FJK Renzo Tondo, predsednica Pokrajine Trst Maria Teresa Bassa Poropat, predsednik tržaškega pokrajinskega sveta Boris Pangerc, tržaški župan Roberto Dipiazza, župan Občine Zgonnik Mirko Sarđoč, evropska poslanka DS Debona Serracchiani, deželni svetnik Stranke Slovenske skupnosti Igor Gabrovec, deželni tajnik SKGZ Marino Marsič, v hrvaški delegaciji pa je bil tudi poslanec v hrvaškem parlamentu Furio Radin.

V Narodnem domu ni bilo govorov. Predsedniki Napolitano, Türk in Josipović so uvodoma segli v roke Pavšiču in Štoki. Nato so sedli za mizo in so vsak v svojem jeziku zapisali misel v spominsko knjigo. Za njimi je bil nad vhodom v dvorano Narodne in študijske knjižnice v Trstu napis Narodni dom. Pred odhodom so se predsedniki ponovno rokovali s Tonom, predsednico Poropat in Sarđočem. Desetminutni postanek je bil v zelo sproščeni in mestoma prijetno sladko naselekrenem vzdušju, saj so vsi sledili dogajanju pozornostno in brez napetosti. Ko so predsedniki pisali v knjigo, pa so imeli prisotni občutek, da se res piše nova stran zgodovine. V ozračju, ki je bilo nabito s pozitivno energijo je skratka prevevalo zadovoljstvo zaradi izredno konstruktivnega vzdušja, ki ga je ob izhodu predsednikov iz Narodnega doma spet kronalo bučno ploskanje.

Aljoša Gašperlin

NARODNI DOM - Med občinstvom, ki je sledilo včerajšnji slovesnosti

Dan, o katerem se bodo učili v šoli

Prihod treh predsednikov in položitev venca spremljali aplavzi (pretežno slovenskega) občinstva - Strogi varnostni ukrepi

Najbolj optimistično razpoložena je bila na koncu mlada in nasmejana Liza, ki je včeraj popoldne prišla pred Narodni dom zato, »ker bo ta dogodek ostal v zgodovini, o njem se bodo v šoli učili moji otroci«.

Nekaj sto ljudi, med katerimi je bilo največ Slovencev, (tiskovna agencija ANSA je morda preveč optimistično govorila o 500 udeležencih), predvsem pa topel aplavz, je včeraj sprejel prihod predsednikov Hrvaške, Italije in Slovenije.

Ivo Josipović, Giorgio Napolitano in Danilo Türk so se okrog 18.30 pripeljali v kombiju, spremljali so jih italijanski policisti in slovenski in hrvaški varnostniki. Nebo nad Narodnim domom je preletaval helikopter, na strehah so bili bajje nameščeni celo ostrostrelci (očitno dovolj profesionalni, da jih s ceste ni bilo videti). Pred Narodnim domom jih je pričakalo nekaj desetih agentov v civilu (na prsih so imeli značke, ki so spominjale na tiste iz ameriških policijskih filmov), a tudi veliko novinarjev, snemalcev in fotografov »v kletki« (beri: za prenosnimi pregradami).

Trije predsedniki so pomahali v pozdrav ljudem, ki so bili nameščeni na pločnikih, in se ustavili pred pročeljem Narodnega doma; Türk je kolegi opozoril na dvojezično besedilo na spominski plošči (v kateri kot znanu ni omenjen fašizem ...), karabinjerja v visoki uniformi sta pod njo položila velik lorvorjev venec. Prisotni so dogajanje pospremili z novim aplavzom. Trak s slovenskim napisom je »po-

gladil« tudi Napolitano ...in to je bil najbrž najbolj ganljiv trenutek včerajšnje slovesnosti: predsednik, ki je pred leti marsikoga prizadel s svojimi izjavami o krvoločnem slovanskem ekspanzionizmu, se je včeraj poklonil Narodnemu domu.

Trije predsedniki so nato v spremstvu predsednikov SKGZ in SSO Rudija Pavšiča in Draga Štoker vstopili v vežo Narodnega in doma: »navadni smrtniki« smo ostali za premičnimi pregradami. Večina zato ni videla, kaj se je dogajalo v notranjosti; večina ni videla, kaj je slovenski predsednik Türk zapisal v knjigo gostov: »Danes odpiramo novo poglavje zgodovine. Za nami je obdobje nasilja, ki se je začelo pred devetdesetimi leti. Pred nami je skupna prihodnost, na podlagi človekovih pravic in skupne evropske poti.«

Ko so po nekaj minutah predsedniki zapustili Narodni dom, so jim ljudje vnovič zaploskali, preden bi ponovno sedli v kombi, pa je Türk kolego Napolitana opozoril na velik transparent društva Edinost. Na njem je v italijanščini pisalo, da morajo tako državljani kot državni organi spoštovati ustavo ...

Predsedniki so se nato odpeljali do spomenika, ki na Trgu Libertà spominja na eksodus iz Istre in Dalmacije, za njimi je odvihral marsikateri udeleženec slovesnosti pred Narodnim domom.

Razdalja med obema »spomenikoma« je morda od včeraj nekoliko manjša.

Poljanka Dolhar

Predsedniki (zgoraj desno) polagajo venec pred Narodnim domom v Trstu, množica na drugi strani ceste (desno)

KROMA

POKLON ISTRSKIM BEGUNCEM - Venec z velikim simbolnim nabojem

Odhod Italijanov iz Istre sodi v tragični mozaik naše zgodovine

Veliko predstavnikov Slovencev in malo zastopnikov ezulskih združenj - Aplavz za državnike

TRST - V spomin na 350 tisoč beguncev Italijanov iz Istre, Reke in Dalmacije, 1947-2004. Tako piše na kamnitem obeležju pred železniško postajo, ki so se mu včeraj poklonili predsedniki Italije, Slovenije in Hrvaške. Podatki na kamnu močno razdvajajo zgodovinarje, včeraj pa je bil dan politike in politikov. Ne razprav in disputov o številkah, za katere je vedno čas, je naglasil hrvaški predsednik.

Giorgia Napolitana, Danila Türka in Iva Josipovića ni pričakalo veliko ljudi. Malo je bilo predvsem ezulov. Nekateri to pripisujejo pozivu k bojkotu, ki sta ga beguncem naslovila Roberto Menia in Massimiliano Lacota, drugi, kot Renzo Codarin, pa nespornemu med ezulskimi združenji in pristojnimi oblastmi. Slednje so namreč predvidevale le poklon treh predsednikov in ne množične pobe, kot je bila tista v Narodnem domu. »Bistvena je simbolika in to kar so predsedniki imeli v mislih in v srcu s to gesto,« pravi Codarin, tržaški vodja ezulske zveze Venezia Giulia-Dalmazia.

Spominski poklon ezulom ni zmotil skrajnejš, ki je z zvočnikom glasno pso-

val predsednike z infojatorji. Policisti so ga hitro odpeljali in je bil mir. Predsednike, zlasti italijanskega, so, kot rečeno, ne ravno številni navzoči pozdravili z aplavzom. Napolitano, ki je bil ves dan videti zelo v formi, jim je v zahvalo pomahal v pozdrav. Novinarjem je rekel, da nima kaj dodati, ker so dejanja v Narodnem domu in pred spomenikom ezulom dejansko že vse povedala.

To je pozneje potrdil tudi slovenski predsednik. V odgovor na novinarsko vprašanje, ali bi bil v prihodnje mogoč tudi obisk fojb, je poudaril, da ni dobro, če bi se simbolične geste poskušale multiplicirati, ker bi se s tem zgodila nekakšna inflacija. In to po Türkovih besedah ne bi bilo dobro.

Tragedije istrskih beguncev se je na trgu spomnilo veliko predstavnikov slovenske manjšine. Jih nismo prešteli, a jih je bilo dosti več kot zastopnikov ezulskih združenj. Iz Narodnega doma je prišel tudi Boštjan Žekš, najbrž prvi predstavnik slovenske vlade, ki se je uradno in javno poklonil ezulom. Tudi to je (lep) utrinek včerajšnjih tržaških dogajanj.

S.T.

Trije predsedniki se klanjajo spomnu Italijanov, ki so zapustili Istro, Reko in Dalmacijo

KROMA

SISSA - Na odprtju novega sedeža predsednik republike Napolitano »Kdor ne financira izobraževanja, sploh nima smisla za prihodnost«

Predsednik republike Giorgio Napolitano pozdravlja slovensko senatorko Tamaro Blažina

KROMA

TRST - »Ne smemo živeti ujeti v preteklost, ker tako ne bomo zgradili ničesar. Nasprotno, nujno je vselej gledati naprej, kajti tu ni več meja, prihodnost pa pripada mladim in novim generacijam.« To je poudaril predsednik republike Giorgio Napolitano, ki je včeraj dopoldne imel sklepni nagovor na uradnem odprtju novega sedeža Mednarodne visoke šole za višje študije Sissa v prostorih bivše bolnišnice Santorio pri Obelisku. Napolitano je v zvezi s srečanjem treh predsednikov dodal, da je bilo za to potrebno mnogo truda, da pa so naposled premostili vse nesporazume in našli ravnovesje. Predsednik je spomnil, da v zadnjih letih obeleži na Kvirinalu dan spomina na eksodus in fojbe, toda obenem gleda vselej naprej, »ker je to naša dolžnost.«

Sodelovanje na uradnem odprtju šole Sissa je bil tudi uraden začetek dvodnevnega Napolitanovega obiska v deželi Furlaniji-Juljski krajini, prvi dan pa se je sklenil sinoči z ogledom koncerta prijateljstva na Velikem trgu. Sicer se je predsednik na odprtju šole Sissa dotaknil še drugih pomembnih in v Italiji žgočih tem, začeniš prav s problematiko raziskovanja in sploh univerzitetnega in izobraževalnega sveta, ki jim Berlusconi jeva desnosrednjska vlada namenja vedno manj denarja. V obdobju hude gospodarske krize

je seveda potrebno krčenje stroškov, je menil Napolitano, toda krčiti je treba tekoče stroške. Temeljne dejavnosti, kot je raziskovanje, je nasprotno treba čim bolj ovrednotiti, kot je tudi nujno vlagati »vso našo energijo« v nove generacije. Kdor ne financira izobraževanja, sploh nima smisla za prihodnost, je poudaril Napolitano.

Sicer se je uradna slovesnost za odprtje novega sedeža šole Sissa začela z glavnim govorom ravnatelja Stefana Fantoni, ki so mu sledili krajši posegi oziroma pozdravi tržaškega župana Roberta Di-piazze, predsednice Pokrajine Trst Marie Terese Basse Poropat in predsednika Dežele FJK Renza Tonda. Odprtje je bilo v zunanosti obnovljenega poslopja, v katerem so uredili sodobno strukturo za prestižno univerzitetno dejavnost, kot je to povedal Fantoni. Še najbolj pomembno je pri tem dejstvo, da je vodstvu Sisse uspelo postaviti pod isto streho študente in raziskovalce šole, ki so bili prej razpršeni v štirih različnih sedežih v Miramaru, Bazovici in Rujanu. Na novem sedežu, katerega park, glavna dvorana in tudi amfiteater bodo v prihodnosti tudi stalno odprti za javnost, so se včerajšnjega odprtja udeležili številni ugledni gostje in predstavniki lokalnih uprav, javnih institucij in sil javnega reda. Poleg omenjenih so bili tudi senatorka Demokratske stranke Tamara Blažina in

številni deželni, pokrajinski in občinski odborniki. Ob njih sta bila tudi predsednik in odbornik Združenja Santorio za pneumologijo Rado Ukmar in Renato Štokelj, ki ju je povabil neposredno Fantoni. Ta je namreč spoznal delovanje in značilnosti bolnišnice Santorio na fotografski razstavi, ki jo je pripravilo združenje leta 2008 ob 50. obletnici ustanovitve bolnišnice. Med občinstvom so bili tudi študentje šole Sissa, ki so delili letake z napisom Rešimo raziskovanje (napis so imeli tudi na belih majicah) in protestirali proti krčenjem denarja za raziskovalno področje. V zvezi s tem so tudi izročili spomenico predsedniku Napolitanu.

»Gospod predsednik, rešimo raziskovanje,« je poudaril tudi Fantoni med svojim govorom in še predvsem poudaril vlogo mladih, ki so »naša prihodnost« in »edino bogastvo države«. Raziskovanje, vzgoja in visoko izobraževanje so temeljnega pomena, je poudaril Napolitano in spomnil na skorajšnjo reformo univerzitetnega sistema, ki je nujna in o kateri bo v terek razpravljala senat. Napolitano je v tem okviru spomnil na zagotovilo pristojne ministrice Mariastelle Gelmini, da bo vlada takoj po odobritvi reforme spet financirala Sklad za univerzo in raziskovanje.

Aljoša Gašperlin

MNENJA, VTISI IN OBČUTKI Zdravljica ima v Trstu drugačen prizvok

TRST - Točnost pa taka. Iva Josipovića je uradni protokol na Velikem trgu napovedoval ob 18.15 in hrvaški predsednik je pred prefekturo peš prišel ob točno določenem času. Danila Türka so pričakovali ob 18.20 in tako se je zgodilo. Kratek stisk roke z Giorgiom Napolitanom in nato vsi skupaj v Narodni dom in pred spomenikom ezulom. Josipovića je ob vstopu v vladno palačo spremljal italijanski poslanec v hrvaškem saboru in predsednik Italijanske unije Furio Radin. Zelo lepa gesta hrvaškega predsednika do Italije in predvsem do hrvaških državljanov italijanske narodnosti. »Josipović je bil prijatelj Italijanov, ko je bil navadni poslanec in je ostal naš velik prijatelj,« je dejal Radin.

Tudi večerja na prefekturi se je začela točno ob 20. uri. Predsednikom so servirali rezance z jastogom, brancina in kuhan krompir na paro, končali so z limonovim sorbetom, pili pa so savinjon in vino Friulano. Türk je pred tem našel čas za kratek obisk slovenskega generalnega konzulata in ne vemo, če je slovenski predsednik slišal Zdravljico, ki je po Fratelli d'Italia odmevala na generalki Mutijevega koncerta. Tri himne so odmevale res veličastno, tudi na vaji. Kdo bi rekel, da se bo v Trstu to sploh kdaj zgodilo.

Slovenski predsednik ni politik, ki bi eno govoril v Ljubljani in nekaj drugega v Trstu. »Vsi razumemo krivičnosti zgodovine in vsi razumemo, da je bil požig Narodnega doma prvo dejanje v veliki tragediji, ki jo je povzročil fašizem. To je povzročilo drugo svetovno vojno in nove krivice,« nam je dejal Türk. »Sedaj lahko odpremo novo poglavje. Do vseh žrtev moramo ohraniti spomin in sočutje, bistvena pa je prihodnost, na katero gledamo s samozaupanjem in optimizmom.«

Zelo prijaznega Josipovića smo zmotili ravno med kavo v Caffè degli Specchi. »Nekateri namerno pozabljajo, da se je druga svetovna vojna končala pred več kot šestdesetimi leti. Danes smo trije predsedniki naredili veliko pravno gesto, ki je zasenčila vse irelevantne in malenkostne polemike, ki so spremljali ta dogodek.« Tudi za Josipovića, kot za Türka, je bistvena prihodnost.

Na prefekturi, daleč od novi-

narjev, so se trije predsedniki pogovarjali tudi o narodnih manjšinah. »Živimo v kriznem obdobju, ko so proračunske omejitve nujne, te pa ne smejo prizadeti manjšin,« je prepričan slovenski predsednik. Italija, Slovenija in Hrvaška morajo manjšine dojeti v smislu skupnega kulturnega razvoja, zato Türk pravi, da manjšine ne smejo biti prizadete z restrikcijami, ki se dogajajo ta čas. Žal.

Za Miloša Budina Mutijev koncert in dogajanja v Narodnem domu niso samo velik zasuk, temveč tudi olajšanje za veliko večino Tržačank in Tržačanov. Prepričan je, da bo to vsestransko okrepilo Trst in vse tri države pri njihovem sodelovanju in v odnosu do Bruslja. Iz Trsta po Budinovem mnenju prihaja tudi veliko sporočilo za Balkan.

Kaj pa odklonilno stališče Roberta Menie in glasnega dela tržaške desnice? »Vedno se najde kdo, ki se ne strinja, kar je normalno in naravno. V demokraciji je vsekakor najbolj pomembno, da se večina strinja in v tem primeru lahko rečem, da se ogromna večina Tržačanov strinja s temi koraki treh državnikov,« pravi Budin.

Lucia Totha, ki je z Budinom javno predlagal dvojna spominska koraka, včeraj ni bilo v Trstu. »Napišite, da to nikakor ni bila diplomatska odsotnost. V Rimu so me zadržale resne družinske obveze. Čustveno in človeško sem bil zraven v Narodnem domu in pred spomenikom ezulom. Predsedniki so se poklonili trpljenju, ki ga je fašizem povzročil Slovincem in Hrvatom, ter eksodusu Italijanov iz Istre, za katerega je kriv komunizem.« Tri države so naredile zelo velik korak, sedaj morajo okrepiti sožitje v jezikovno pluralnih okoljih. To je največji iziziv, pred katerim stojijo Italija, Slovenija in Hrvaška, je po telefonu poudaril voditelj ezulske zveze Venezia Giulia-Dalmazia.

Pa še čisto osebna nota. Včerajšnja Zdravljica na Mutijevi generaliki je bila najlepša, ki sem jo kdaj slišal, čeprav se na glasbo sploh ne razumem. In naj mi ne zamerejo Slovenci iz Slovenije, če rečem, da ima Zdravljica v Trstu drugi prizvok, kot v Ljubljani.

Sandor Tence

KOROŠKA - Deželna cestna uprava postavile ustrezne table

V Pliberku, Drveši vasi in Žvabeku končno zakonite dvojezične table

Deželni glavar še naprej govori o napačni odločitvi ustavnega sodišča – Za manjšino le prvi korak

CELOVEC/DUNAJ – Pritisk, ki ga je v zadnjih dneh izvajal avstrijski predsednik Heinz Fischer ter najnovejša razsodba avstrijskega ustavnega sodišča v zadevi dvojezičnih krajevnih tabel na južnem Koroškem, sta koroškega deželnega glavarja Gerharda Dörflerja le spravila na kolena: čeprav je deželni glavar vztrajal, da gre za »napačno odločitev ustavnega sodišča, a jo je treba žal sprejeti«, so včeraj dopoldne delavci deželne cestne uprave zamenjali protizakonite krajevne table v Pliberku, Drveši vasi in Žvabeku s tablamami z enako veliko pisavo kraja v nemškem kot slovenskem jeziku. Vsi trije kraji so doslej bili označeni le z dodatno pripetimi manjšimi tablicami v slovenščini, kar je ustavno sodišče pretekli petek označilo za protizakonito. Slovenska manjšina v omenjenih krajih in na Koroškem nasploh je postavitev treh tabel sicer pozdravila, obenem pa so njeni predstavniki poudarili, da to še zdalej ne pomeni uresničitve obveznosti, katere sta dežela Koroška in republika Avstrija prevzela s podpisom Avstrijske državne pogodbe. Sedaj mora slediti celovita rešitev vseh odprtih vprašanj in to brez nadaljnega odlašanja. Župan mestne občine Pliberk Štefan Visotschnig (SPÖ) pa je slovenski spored avstrijske radiotelevizije (ORF) že napovedal, da bo občina sedaj poskrbela tudi za dvojezične kazipote na celotnem območju občine.

Poslujoči predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Nanti Olip je za svojo organizacijo »z zadovoljstvom in veseljem« ugotovil, da so bili postavljeni pravno korektni dvojezični krajevni napis v Pliberku, Drveši vasi in v Žvabeku. »To je prvi in razveseljiv korak dežele Koroške, da ugodni želji in zahtevi prebivalstva teh krajev«, je še dejal Olip v izjavi za tisk in dodal, da je NSKS vedno zagovarjal pravno korektno rešitve, ki imajo široko zaslombo v domačem prebivalstvu. Ob tem je spomnil, da je postopek sprožil predsednik domačega (pliberškega) društva SPD Edinost, Boris Sturm, in ga je podprlo s pomočjo odvetnika Rudija Vouka tudi ustavno sodišče.

Olip je ob tem opozoril, da je deželna oblast v primerih Pliberk, Drveša vas in Žvabek storila samo to, kar si ljudje že zdavnaj želijo – vrniti krajem in ljudem avstentično podobo življenjskega prostora, kjer sta skozi stoletja prisotna oba deželna jezika. »Za prejšnje zafrkavanje niso imeli razumevanja ne člani slovenske, ne člani nemške narodne skupnosti, ki v teh krajih že dolgo uspešno sodelujejo na vseh področjih javnega življenja«, pa je pristavil še podpredsednik NSKS in občan Pliberka, Danilo Katz.

Tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij (ZSO) Marjan Sturm je postavitev ustreznih dvojezičnih tabel v Pliberku, Drveši vasi in Žvabeku pozdravil kot »pozitiven korak«. Ker je ustavno sodišče odločilo, da morata biti nemški in slovenski jezik na krajevnih tablah enakopravna, deželna vlada ni imela več druge možnosti, kot da table postavi, je menil Sturm. »Če tega ne bi storila, bi namreč lahko državni tožilec ukrepal zoper odgovorne,« tega pa so se očitno zbal, je dodal Sturm. Po njegovem mnenju predsednik države Heinz Fischer zelo močno pritiska za rešitev vprašanja dvojezičnih napisov na Koroškem in zato tudi upa, da bo v prihodnje moč najti rešitev tudi za preostale kraje, kjer je odprto to vprašanje, je še dodal Sturm, obenem tudi predsednik narodnostnega sosveta za Slovence pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju.

Predsednik slovenske Enotne liste (EL) Vladimir Smrtnik je postavitev ko-

rektivnih tabel prav tako pozdravil. Tudi za njega gre za »prvi korak v pravo smer«, obenem pa se je popravila tudi napačna odločitev deželnih pravnikov. »Pozitivno pa je tudi, da je Dörfler končno spoznal, da mora tudi koroški deželni glavar spoštovati ustavo,« je še dodal predsednik EL in izrazil pričakovanje, da bodo sedaj sledili nadaljnji koraki pri reševanju dvojezičnih napisov in se bo lahko tako politika posvetila drugim, za razvoj dvojezične regije pomembnim vprašanjem.

Slovenski odvetnik Rudi Vouk, ki je spravlil primer Pliberk pred ustavno sodišče, je v prvi reakciji poudaril, da je očitno tudi na Koroškem napočil čas, ko so politiki spoznali, da se ne morejo še naprej igrati s pravno državo. Deželni glavar Dörfler je očitno spoznal, da kot pristojni referent za ceste ne more še naprej prepričati razsodbe najvišjih organov pravne države oz. se izgovarjati na to, da razsodba ne razume, je dejal Vouk. Previdno optimistično pa je zaključil: »Če je

Po več let trajajoči borbi so koroški Slovenci končno dosegli postavitev korektnih dvojezičnih napisov v Pliberku, Drveši vasi in Žvabeku

šlo v Pliberku, potem bo šlo tudi v drugih krajih. Imeti je treba potrpljenje!« Tega bo očitno treba imeti tudi v bodoče: deželni glavar Dörfler je namreč v pogovoru za (nemški) koroški radio že napovedal, da je to bilo vse za leto 2010. Sedaj da ni več časovnega pritiska za ureditev tega vprašanja, je dejal desničarski politik in vnovič opozoril na napoved zveznega kanclerja, da je treba najti rešitev do leta 2012.

Kot je znano, je ustavno sodišče na Dunaju šele pretekli petek objavilo razsodbo glede krajevnega napisa Pliberk in je označilo krajevno označbo na dodatni tablici kot protizakonito. Nemško in slovensko krajevno označbo je treba upoštevati na enak način, kar pomeni enakovredno eno poleg druge, je poudarilo ustavno sodišče v svoji odločitvi. Da so bile zakonite dvojezične table v Pliberku, Drveši vasi in Žvabeku postavljene tako bliskovito, pa ni zasluga koroške deželne politike, temveč so bile table za omenjene tri

kraje že pripravljene ob načrtovani rešitvi vprašanja dvojezičnih tabel v letu 2006, ki pa je v zadnjem trenutku politično propadla. V zvezi z ureditvijo vprašanja dvojezičnih krajevnih napisov na Koroškem se je oglašil tudi prvak avstrijskih svobodnjakov (FPÖ) Karl-Heinz Strache. Ugotovil je, da je rešitev mogoča le pod pogojem, da se poprej izvede preštevanje slovenske narodne skupnosti. V tej zvezi je opozoril, da je sedmi člen ADP bil uresničen že za časa kanclerja Bruna Kreiskega in dodal, da mora v tej zvezi postati aktivna zvezna vlada z zveznim kanclerjem na čelu. Strache se je v torek mudil na Koroškem, kjer so svobodnjaki na seji zveznega predsedstva predstavili sodelovanje med FPÖ in koroškimi svobodnjaki FPK. Ob tej priložnosti so tudi formalno potrdili sprejetje koroškega predsednika stranke Uweja Scheucha ter deželnega glavarja Gerharda Dörflerja v predsedstvo Strachejeve zvezne FPÖ.

Ivan Lukan

LJUBLJANA - Odmev

Minister Boštjan Žekš pozdravil postavitev

LJUBLJANA - Minister za Slovencev v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš je včeraj pozdravil postavitev ustreznih dvojezičnih krajevnih tabel v Pliberku, Drveši vasi in Žvabeku na avstrijskem Koroškem. Čeprav je od odločitve avstrijskega ustavnega sodišča do postavitev ustreznih tabel preteklo nekaj časa, je treba ta korak pozdraviti z zaupanjem, da se bo podobno dogajalo z drugimi primeri, je za STA po telefonu dejal Žekš. Kot je še poudaril, gre za precedenčen primer, sam pa v prihodnosti pričakuje še druge pozitivne korake. Deželni glavar avstrijske Koroške Gerhard Dörfler je očitno z odločitvijo avstrijskega sodišča ne strinja, a jo očitno »športno sprejema«, je menil minister.

Prejšnji teden je ustavno sodišče znova zahtevalo postavi-

MINISTER ZA SLOVENCEV V ZAMEJSTVU IN PO SVETU BOŠTJAN ŽEKŠ

KROMA

tev ustreznih dvojezičnih tabel za Pliberk, saj je pripenjanje manjših dodatnih tablic s slovenskim imenom pod večje nemško ime na krajevnih tablah po mnenju sodišča nezakonito. Ker odločba smiselno velja tudi za Drvešo vas in Žvabek - tudi tam so bile na enojezičnih nemških krajevnih tablah pritrjene majhne dodatne tablice s slovenskim imenom -, so ustrezne table včeraj postavili tudi tam.

LJUBLJANA - Arbitražni sporazum s Hrvaško

Državni zbor formalno razglasil rezultat junijskega referenduma

LJUBLJANA - Poslanci DZ so včeraj s 47 glasovi za in nobenim proti formalno razglasili rezultat referenduma 6. junija, na katerem so volivci z 51,5 odstotka glasov podprli arbitražni sporazum med Slovenijo in Hrvaško. Predsednik vlade Borut Pahor je v dopoldanskem nastopu v DZ napovedal, da se bo Slovenija centralizirano pripravljala na zagovor pred arbitražnim sodiščem, ki bo odločalo o rešitvi vprašanja meje s Hrvaško. Na vrhu piramide bo poleg predsednika vlade po njegovih besedah »agent« oziroma odvetnik Slovenije, ki jo bo zastopal pred sodiščem.

Ta odvetnik bo po Pahorjevih besedah eden od najbolj priznanih strokovnjakov. Ob tem je premier opozoril, da to še ni slovenski arbitrer. Po poročanju nekaterih slovenskih medijev naj bi bil to francoski strokovnjak za mednarodno pravo Alain Pellet.

Arbitražni sporazum v 6. odstavku 6. člena določa, da pogodbeni-

ci imenujeta svoja predstavnika, ki imata vlogo posrednikov med njima in arbitražnim sodiščem, svojemu predstavniku v pomoč pa lahko zagotovita svetovalce.

Slovenska vlada bo imela po Pahorjevih besedah v sklopu priprav na arbitražno piramido forumov, organov in posvetovalnih teles, ta piramida pa bo centralizirana.

Za uspeh pred arbitražnim sodiščem je pomembno, da priprave potekajo na najvišji strokovni ravni, pomembno pa bo tudi dejstvo, ali in koliko zmoremo zbrati dokazno gradivo, ki je nam v prid, je dodal Pahor. Ob tem je vse relevantne partnerje, tako fizične kot pravne, pozval, naj podajo vse materiale, gradiva in dokumente, ki bi lahko Sloveniji koristili v postopku pred arbitražnim sodiščem.

Predsednik vlade je ponovil, da se je rešitev, o kateri sta se dogovorili Slovenija in Hrvaška, za obe strani pokazala kot primerna. Prepričan je tudi, da

gre za rešitev, ki brani slovenske nacionalne interese.

V dopoldanski predstavitvi stališč so poslanci vladajoče koalicije izpostavljali prednosti arbitražnega sporazuma, opozicija pa je opozarjala na njegove slabosti. So se pa večinoma strinjali, da gre za formalno potrditev odločitve, ki so jo na referendumu sprejeli volivci, zato jo bodo podprli ali pa vzeli na znanje.

Anton Anderlič je v imenu poslanske skupine LDS med drugim izrazil upanje, da bo arbitražno sodišče rešilo vprašanje meje tako, da bo v zadovoljstvo tako Slovenije kot Hrvaške in mednarodne skupnosti.

Janja Klasinc je v imenu poslanske skupine SD opozorila, da so se po dogovoru o arbitražnem sporazumu odnosi med Slovenijo in Hrvaško razbremenili, model arbitražnega sodišča pa bi lahko bil dober zgled za reševanje podobnih vprašanj na »pregretem Balkanu« (STA)

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

OPČINE - Skupščina v Domu Brdina

Slovinci Demokratske stranke napovedujejo notranji preustroj

Priznanje Milošu Budinu za dragoceno vlogo, ki jo je odigral ob srečanju treh predsednikov

Slovenska komponenta Demokratske stranke bo tudi na Tržaškem, podobno kot na deželni ravni, doživela notranji preustroj. To se bo zgodilo jeseni po strankinem pokrajinskem kongresu, ki bo skoraj gotovo za tajnika potrdil Roberta Cosolinija. Temelje za preustroj komponente so postavili na ponedeljkovi skupščini na Opčinah (navzročja je bila tudi senatorka Tamara Blažina), ki jo je uvedel deželni koordinator Andrej Gergolet. Novosti se napovedujejo tudi med goriškimi pristaši stranke.

Gergolet je pozdravil srečanje predsednikov Italije, Slovenije in Hrvaške in izpostavil zelo dragoceno in pomembno vlogo, ki je jo pri tem igral senator Miloš Budin. Skupščino je seznanil z naporu stranke in komponente pri reševanju prostorske stiske dvojezične šole v Špetru ter podobnih problemov, ki so se pojavili v zvezi z romjansko šolo. Komponenta je glede Romjana zelo dobro sodelovala z Občino Ronke in z občinskim krožkom DS, je poudaril Gergolet. Omenil je tudi hude probleme, ki se pojavljajo v Sovodnjah z gradnjo avtoceste. V zvezi s slovensko manjšino je Gergolet povedal, da Slovenci v DS podpirajo reforme, ki jih je nakazala Slovenska kulturno-gospodarska zveza.

V razpravi je prišla do izraza nujnost, da se Demokratska stranka na Tržaškem bolj poveže s teritorijem in torej pozorneje prisluhne potrebam in problemom občanov. Prihodnje leto bodo pokrajinske volitve in občinske volitve v Trstu in v Miljah, zato se bo jeseni postavilo tudi vprašanje kandidatur slovenskih predstavnikov.

Demokrati bodo ob tej priložnosti pozorno spremljali oblikovanje novih pokrajinskih volilnih okrajev, ki se napovedujejo tako na Tržaškem, kot na Goriškem. Gre za problematiko, ki vsekakor neposredno zadeva vso slovensko manjšino. Gergolet je v zvezi s Pokrajino Trst pohvalil svetnike DS, ki so se dosledno prizadevali za nov do Slovencev in sožitja na sploh prijazen statut in skupščinski poslovnik.

Skupščino Slovencev Demokratske stranke sta vodila Uroš Koren (levo) in Andrej Gergolet

KROMA

NABREŽINA - Akcija tržaških jamarjev v okviru pobude Očistimo temo

Iz jame potegnili šest kubičnih metrov smeti

V akciji v jami pri Nabrežini so sodelovali člani desetih jamarskih društev s Tržaškega, med temi tudi jamarji ŠD Grmada

V nedeljo, 27. junija, smo se člani jamarskih društev iz tržaške pokrajine, združenih v Tržaško jamarsko zvezo (Federazione Speleologica Triestina), mudili v jami pri Nabrežini, tik nad avtocesto, nekaj sto metrov od nabrežinskega viadukta, v bližini bolj znane jame Pod kalom. Odločili smo se, da, v sklopu vsedržavne pobude Očistimo temo (Puliamo il buio), ki bo v glavnem potekala septembra, pod pokroviteljstvom Občine Devin-Nabrežina in s pomočjo Civilne zaščite, očistimo jamo Fovea Sassosa (ali Grotta presso S. Pelagio s katastrsko številko 469/942 VG, katere, žal, domačega imena ne poznamo). Jamo je prvič izrisal znani raziskovalec podzemlja Ivan Andrej Perko daljnjega leta 1894. Globoka je 65 metrov, vhod pa predstavlja 10 metrov globoko brezno. V jamo so med šestdesetimi in osemdesetimi leti prejšnjega stoletja odvrgli veliko smeti, verjetno zaradi bližine ceste, ki takrat še ni bila avtocesta.

Teden pred akcijo in nato v soboto so

nekateri jamarji najprej opremili jamo in postavili jekleno žico za jamarsko žičnico. V nedeljo se je tako lahko 65 jamarjev lotilo čiščenja. Ena skupina je na dnu jame pobirala smeti in jih nakladala v velike najlonske vreče. Te je s prvo žičnico druga skupina povlekla do dna vhodnega brezna. Tu je delovala druga žičnica, s katero so jamarji iz notranjosti vlekli smeti na prosto. Ko so bile smeti zunaj, so jih sortirali in naložili na vozilo občinske Civilne zaščite, ki je čakalo na odstavnem pasu avtoceste in jih nato odpeljalo v odlagališče v Nabrežino.

Rezultat akcije je šest kubičnih metrov nabranih smeti, za kar je bilo uporabljenih 450 metrov jamarske vrvi, 40 metrov jeklene žice, nekaj škripcev, 22 sidrišč, 25 svedrovcev, 40 vponk, 20 metrov raznih vrvic in trakov, vitel tipa Trifor in več vreč. Kot že rečeno, je sodelovalo 65 jamarjev iz desetih tržaških društev, med temi tudi jamarji ŠD Grmada.

Damjan Gerli, ŠD Grmada

ČRNA KRONIKA - V ponedeljek ponoči neuspešno naskočili cerkev v Križu in vlomili v cerkev v Sesljanu

Tatovi so se ponoči lotili cerkva

V cerkvi sv. Križa so bila vrata dovolj trdna - V obeh cerkvah malo dragocenosti, po ocenah karabinjerjev gre bržkone za slabo organizirano skupino

Kriška cerkev je v noči med ponedeljkom in torkom uspešno kljubovala vlomilcem. Slednji so z orodjem naskočili vhodna vrata cerkve, ni pa jim uspelo vdreti vanjo. Odšli so praznih rok. Uspeh jim je vlom v cerkev v Sesljanu, od koder pa so baje odnesli skromen plen.

Včeraj ob 7.45 se je župnik Maks Suard odpravil k cerkvi sv. Križa, da bi se pripravil na jutranjo mašo, vhodna vrata pa so bila vidno poškodovana. Takoj je bilo jasno, da so neznani tatovi v nočnih urah skušali vdreti v cerkev, z orodjem (bržkone s krampom) so naskočili dvokrilna vrata. Udarili so v odprtino na sredi, notranja protivlomna ključavnica pa je zdržala in vrata niso popustila. »Vrata smo zaklenili v ponedeljek ob 19.30, danes (včeraj, op. nov.) zjutraj pa so bila poškodovana,« je pripovedoval župnik. Sam je prišel v Križ šele pred dvema letoma, vaščani pa so mu potrdili, da podobnih dogodkov ne pomnijo. Vprašali smo ga, kaj je v cerkvi tako dragocenega. »Kar nekaj je starih predmetov, niso pa tako pomembni, da bi nekdo celo naročil krajo v cerkvi,« trdi Suard. Karabinjerji so prispeli ob 8.30 in si ogledali cerkev, župnik pa je obvestil tudi Občino Trst, ki je lastnica cerkve.

Tatovi so po besedah nabrežinskih karabinjerjev isto noč vlomili v cerkev v Sesljanu, od koder pa so baje odnesli skromen plen (kelih in še kaj). S slednjim primerom se ukvarja sesljanska policija, karabinjerji so omenjali, da gre morda za isto skupino, vse pa kaže, da tatovi niso kdove kako izkušeni in spretni, saj vloma nista zelo dobro načrtovana, v obeh cerkvah pa ni večjih dragocenosti. (af)

Poškodovana vrata kriške cerkve (desno) in župnik Maks Suard (levo)

KROMA

NOVINARSKA NAGRADA LUCHETTA - Znani zmagovalci

Prispevek k spoznavanju problematik in stisk okrog nas

Šest nagrad šestim pričevalcem raznolikih socialnih in vojnih razmer po svetu

Na zgornji fotografiji Mauro Mazza, Renzo Tondo, Enzo Angiolini in Giovanni Marzini med včerajšnjo predstavitev zmagovalcev, spodaj pa zmagovalna fotografija Armanda Dadija

KROMA

Z reportažo o malih indijskih sužnjih *Piccoli schiavi* si je novinar **Alfredo Macchi** zagotovil zmago na letošnji, že sedmi mednarodni novinarski nagradi Marco Luchetta 2010. V palači deželne vlade na Velikem trgu so odgovorni urednik italijanske redakcije deželnega sedeža RAI Giovanni Marzini, direktor prve mreže Rai

Mauro Mazza in predsednik Fundacije Luchetta Ota D'Angelo Hrovatin Enzo Angiolini ob predsedniku Dežele FJK Renzu Tondu namreč včeraj razglasili zmagovalce nagrade, ki jo razpisuje Fundacija Luchetta Ota D'Angelo Hrovatin v sodelovanju z javno televizijo Rai in pod pokroviteljstvom predsedništva republike. Vsi so si

bili edini, da lahko informiranje prispeva k pravičnejšemu svetu, k odkrivanju tegob in spoštovanju drugih.

»Iz Trsta se vedno vračam obogaten, pravzaprav se mi zdi, da bi lahko še marsikaj naredil za ljudi v stiski,« je dejal Mazza, ki je letos predsednik žirije. Ravno slednja je med stodvajsetimi prispevki itali-

janskih in tujih časnikarjev, ki so nastali ob spoznavanju raznolikih socialnih in vojnih problematik po svetu, naposled izbrala televizijsko reportažo novinarka mreže Rete 4 Alfreda Macchija, ki je dokumentiral nesprijemljive razmere, ki silijo v otroško prisilno delo v indijski deželi Tamil Nadu. Edino upanje predstavlja zanje Susan Ray, ki je bil še do nedavnega »mali delavec« in sedaj vodi združenje Jeeva Joithy, ki spodbuja pravice otrok. Reportažo so predvajali v oddaji Password - Il mondo in casa.

V kategoriji dnevnikov in revij si je nagrado zagotovila novinarka dnevnika Corriere della sera **Viviana Mazza** s člankom *Delara, la ragazzina pittrice che l'Irni manda al patibolo*. Gre za opis neverjetne zgodbe Delare Darabi, ki so jo obsodili na smrt in obesili maja lani. S fantom sta namreč leta 2003 vlomila v hišo sestrične Delarinega očeta; med krajo je mladenič Delarino sorodnico ubil. Ker je bila ona takrat mladoletna, si je prevzela odgovornost, saj ji je fant zagotovil, da bo oproščena ... Pa ni bilo tako. Dobitnica nagrade Dario D'Angelo za mednarodno reportažo je **Nina Lakhani**, novinarka The Independent on Sunday. V svojem prispevku *Quaranta milioni di bambini che semplicemente non esistevano* je ovekovčila humanitarno kampanjo za štetje rojstev v državah v razvoju - slednja je v štirih letih v treh celinah oziroma v 32 državah odkrila 40 milijonov otrok, ki uradno niso bili sploh rojeni. Nagrada Alessandro Ota za najlepše videoposnetke je šla snemalcu Rai Sport **Robertu Carulliju**, ki je med nogometnim prvenstvom v Afriki posnel reportažo *Angola 2010: un calcio al passato* - o državi, kjer so divjale vojne in se počasi vrača življenje. Freelance **Armando Dadi** pa si je s fotografijo o strahu po potresu v Abrucih zaslužil nagrado Miran Hrovatin za najboljšo fotografijo. V objektivi je ujel dedka, ki v šotoru tolaži vnuka po strahovitem potresu.

Letos so si prireditelji zamislili še posebno nagrado, in sicer za najboljšo reportažo o potresu na Haitiju. Dobitnica je novinarka France 2 **Dorothee Ollieric** s prispevkom *Les Enfants slaves En Haiti*, ki priča o tragičnih okoliščinah, v katerih živijo otroci na otoku po potresu.

V sredo, 21. julija, bo ob 18. uri v mali dvorani Verdijevega gledališča na sporedu Antepremio - prireditvev oz. klepet o informiranju, o novinarskem poslanstvu v iskanju novic in poglobljanju vanje. Ob 21.30 pa bo na Velikem trgu zažvela prireditvev I nostri angeli - Naši angeli, ki jo bo vodil Lamberto sposini. Večer bodo predvajali 24. julija po prvi mreži RAI. (sas)

Pomazali in takoj očistili spomenik na Istrski ulici

Odbor za spomenik padlim v NOB iz Škednja, od Sv. Ane in s Kolonkovca je sporočil, da so vandali dan pred tržaškim obiskom treh predsednikov pomazali spomenik na Istrski ulici. Nestrpnosti so z napisom pozdravili »goreči hotel Balkan« in se spravili na »padle Slované«, k napisu pa so pristavili keltški križ. V tiskovnem sporočilu odbor ugotavlja, da je fašistični požig iz leta 1920 za nekoga hvalevreden, napovedana sprava pa očitno ni vsem po godu. Odbor se zahvaljuje vodstvu mestnih muzejev zgodovine in umetnosti ter direktorju Adrianu Dugulinu, ki je z običajno pozornostjo poskrbel za takojšnje očiščenje spomenika.

Reševanje v Brojnici

Včeraj ob 9.30 so na plaži v Brojnici odtipkali »modro« telefonsko številko 1530, ker si je 43-letnica iz Trsta poškodovala ramo. V skladu s postopkom za reševanje na morju sta na prizorišče odplula čolna obalne straže in gasilcev. Slednji so poškodovanko prepeljali do Grljana, kjer so jo prevzeli reševalci službe 118.

Ščevlji naravnost na cesto

V trgovini Cisalfa na Korzu Saba si je mladenič, star okrog 20 let, v ponedeljek okrog 9. ure obul čevlje adidas in jo ucvril na cesto. Dogodek so zabeležili karabinjerji.

OPČINE - Jutri Zapel bo Deški zbor iz Varšave

Letošnja, 49. izvedba Mednarodnega zborovskega tekmovanja Seghizzi bo letos zaobjela tudi tržaški Kras s koncertom, ki ga bo eden od letošnjih tekmovalcev izvedel v četrtek, 15. julija ob 20.30 v cerkvi svetega Jerneja na Opčinah. Gostitelj je Slovensko otroško in mladinsko društvo Vesela pomlad, ki se je povežalo z goriškim zborovskim društvom Seghizzi v sklopu deželne revije Seghizzinregione. Pobuda že osem let širi mednarodno vzdušje tekmovanja na celotno deželo s celovečernimi koncerti v različnih lokacijah in v sodelovanju z raznimi krajevnimi društvi. V skladu s svojim poslanstvom je opensko društvo povabilo mlade pevce, in sicer Deški zbor iz Varšave. Zbor deluje od leta 1990, ko je bil ustanovljen na pobudo takratnega rektorja Glasbene akademije Fryderyk Chopin v Varšavi. Umetniški vodja in zborovodja skupine pa je Krzysztof Kusiel-Moroz, ki je tudi dirigent in docent na glasbeni akademiji. Leta 1998 je zbor dopolnila samostojna moška sekcija, ki jo sestavljajo bivši pevci otroške zasedbe. Zbora nastopata na Poljskem in v tujini z repertoarjem, ki obsega skladbe iz raznih obdobij, od gregorijanskega petja do sodobne glasbe, s posebnim poudarkom na nabožni literaturi. Na Poljskem zbor sodeluje z najpomembnejšimi glasbenimi institucijami kot so Filharmonični orkester iz Varšave, Poljska državna opera, mednarodni festival Wratlavia Cantans. Koncert na Opčinah bo ponujal dve izredni priložnosti, saj bo publika lahko prisluhnila zasedbi, ki je zelo redka v naših krajih pri izvedbi programa pretežno poljskih avtorjev. Izbrane skladbe bodo namreč zaobjele štiri stoletja narodne literature, od renesančnega skladatelja Mikolaja Gomolke do poklona letošnji obletnici rojstva Frederica Chopina. (ROP)

CERKEV - V nedeljo v Marijinem svetišču na Vejni tradicionalna Cirilmetodova slovesnost

Slavje z novomašnim blagoslovom

Somaševanje šestih duhovnikov je vodil novomašnik iz koprške škofije Boštjan Fegic - Petje zbora ZCPZ ter sodelovanje šolskih sester, narodnih noš in skavtov

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda iz Trsta, ki ga po smrti dr. Angela Kosmača vodi dr. Jože Markuža, vsako leto obeleži praznik slovanskih apostolov. Tako je tudi letos Marijina cerkev na Vejni v nedeljo velikodušno sprejela prijatelje tega bogoslužja, ki ga je ob somaševanju še šestih duhovnikov iz tržaške škofije in goriške nadškofije vodil novomašnik g. Boštjan Fegic, po rodu iz župnije Šturje (na sliki). V homiliji je aktualiziral evangelijsko sporočilo in priložilo o usmiljenem Samaritanu, v kateri Jezus tudi danes nagovarja, kako izpolniti to, kar je Bog posadil v človeško srce. Stiske današnjega časa so tudi drugače. Tako je zaznati veliko potrebo po pogovoru, molitvi, pozornosti. Tudi danes svet potrebuje usmiljene Samaritanke, ki si bodo vzeli predvsem čas za bližnjega, ki je morda moja mati, oče, hči, brat, torej nekdo v družini, ali pa tujec, je dejal Fegic, ki je vsem zbranim ob sklepu pridelil svoj novomašni blagoslov. Pri bogoslužju je pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča sodeloval Združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zboroviz Trsta, občestvo pa so s svojo

prisotnostjo in molitvijo obogatili tudi šolske sestre. Ob sklepu so se v slovesni pro-

cesiji, v kateri so sodelovali tudi skavti in narodne noše, preselili do oltarja svetih bra-

tov, kjer se je s počastitvijo relikvij sv. Cirila bogoslužje tudi sklenilo.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Projekt Primorci beremo uspešen tudi v Trstu

Večina knjig je izposojenih - Vpisnino je že poravnalo preko 150 obiskovalcev

Junija je bila polica s knjigami, ki so vključene na seznam Primorci beremo, polna: tačas pa je večina knjig izposojenih ...

KROMA

Poleti imajo ljudje običajno več prostega časa, saj lahko marsikdo uživa ob nekoliko upočasnjenih življenjskih ritmih. Počitniški čas nekateri radi izrabijo tudi za branje; kdor si ne privoščič nakupa v knji-

garnah, se odpravi v knjižnice. Narodna in študijska knjižnica razpolaga z zelo bogatim fondom (okrog 138.000 knjig), zato je lahko dober cilj za vse, ki v teh dneh izbirajo poletno čtivo. Kot nam je pojasnila

knjižničarka Gabrijela Caharija, obratuje tačas NŠK s poletnim urnikom (od ponedeljka do petka, od 8. do 16. ure), zaradi dopusta pa bo zaprta prva dva tedna avgusta (od 2. do 13. avgusta).

V knjižnici so prvega julija uvedli obvezno vpisnino, vse kaže pa, da obiskovalcem novost ne povzroča težav. »Odziv je bil res dober, v dobrih desetih dneh je vpisnino poravnalo že 153 obiskovalcev.« Vpisnine so kot znano oproščeni predšolski in šoloobvezni otroci, dijaki in brezposelni: univerzitetni študentje in upokojenci morajo zanj odšteti 5€, zaposleni pa 10.

Med knjigami, ki gredo v teh tednih zelo dobro »v promet«, so tiste, vključene na seznam Primorci beremo; to je skupen projekt primorskih knjižnic, ki želi spodbuditi bralno kulturo med odraslimi bralci. Ljubitelji književnosti lahko izbirajo med štiriinpetdesetimi romani in desetimi pesniškimi zbirkami slovenskih avtorjev: kdor bo do 20. novembra prebral vsaj pet prozskih del in eno pesniško zbirko (o vsaki mora na posebno bralno znamenje tudi napisati krajše mnenje), »stavek ali dva« ..., bo prejel priznanje Primorci beremo in knjižno nagrado.

Na seznamu je kar nekaj tržaških in goriških avtorjev (na primer Boris Pahor, Miroslav Košuta in Matjaž Klemše), a tudi letošnji dobitnik kresnika Tadej Golob z romanom Svinjske nogice. »Veliko zanimanje vzbujata tudi knjiga Tomaža Humarja Ni nemogočih poti in to kljub temu, da gre za knjigo, ki po formatu spominja bolj na enciklopedijo ...« (pd)

Uplinjevalniki: zahteva po javni avdiciji v deželnem svetu

Okoljevarstveni organizaciji Legambiente in WWF zahtevata javno avdicijo v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine o vprašanju načrtovane gradnje uplinjevalnikov v Tržaškem zalivu spričo zadnjih novosti v zvezi z alternativnimi rešitvami, pa tudi spričo zasičenosti trga s plinom, zaradi česar so preložili več načrtov za gradnjo uplinjevalnikov, ter še vedno odprtega vprašanja splošnega vpliva, ki bi ga na okolje imeli kopenski in morski uplinjevalnik ter podvodni plinovod.

Dan zdravja v Znanstvenem parku

V Znanstvenem parku na Padričah bo danes z začetkom ob 9. uri posvet ob vsedržavnem dnevu zdravja, ki bo posvečen novemu razpisu v okviru sedmega okvirnega programa Evropske komisije za izboljšanje zdravja evropskih državljanov ter spodbujanje rasti in kompetitivnosti evropskih zdravstvenih podjetij. Posvet prireja agencija za promocijo raziskovanja Apre v imenu ministrstva za šolstvo, univerzo in raziskovanje v sodelovanju s Koordinacijo raziskovalnih ustanov Cer, odborom Apre za FJK in Konzorcijem za molekularno biomedicino. Ob tej priložnosti bodo odprli letošnjo poletno šolo medicine, ki jo prireja Center za molekularno biomedicino v sodelovanju z Znanstvenim parkom in Srednjeevropsko pobudo, posvečena pa bo zdravi prehrani.

ŠOLSTVO - Dragocena izkušnja skupine dijakov NSŠ Sv. Cirila in Metoda od Sv. Ivana

Teden dni pri vrstnikih v Litvi

Gostovanje je od 28. maja do 2. junija potekalo v okviru projekta Comenius - Dijaki so spali pri družinah vrstnikov, obiskovali krajevno šolo ter spoznavali litovsko zgodovino in stvarnost

Skupina dijakov in profesorjev Nižje srednje šole Sv. Cirila in Metoda od Sv. Ivana je v okviru projekta Comenius ob koncu maja in v začetku junija gostovala na partnerski šoli v Litvi, kjer je sledila pouku, spoznavala pa je tudi krajevno stvarnost in okolje. V nadaljevanju objavljamo nekatere vtise sodelujočih dijakov.

Petek, 28. maj

Dospeli smo na letališče v Vilnius in se srečali z našo gostiteljico Margarito. Bila je zelo visoka in simpatična. Nato smo šli do avtobusa in se peljali do Širvintos, kjer smo zamenjali evre v »lite«. Potem sva s Tamaro šli do Margaritinoga doma. Hiša je zelo lepa, okusno opremljena in srednje velika.

Sobota, 29. maj

Zbudili smo se ob 8. uri in pojedli zajtrk. Bil je slat. Jedli smo sir, losos, panceto in še veliko drugih okusnih jedi. Ob 9.15 smo z avtom šli v šolo. Ob 10. uri se je začel pouk. Ker je to likovna šola, smo risale. Za kosilo smo se vrnili domov. Po kosilu smo se vrnili v šolo in nadaljevali z delom. Zvečer smo gledali televizijo in šli spat.

Nedelja, 30. maj

Z avtobusom smo se peljali v Vilnius. Tam smo si ogledali veliko zanimivih stvari, kot npr. stolp Gediminas, cerkev sv. Ane in univerzo. Na kosilo smo šli v pub, kjer je bila hrana zelo okusna. Nato smo šli na sprehod po centru in kupili spominčke. Okrog 18. ure smo šli v nakupovalni center. Zvečer smo se vrnili domov, povečerjali in, ker smo bili utrujeni, smo hitro za tem šli spat.

Ponedeljek, 31. maj

Ponedeljek je bil navaden dan: bili smo v šoli, risali, pojedli kosilo in se v popoldanskih urah igrali.

Torek, 1. junij

Šli smo na ekscurzijo. Najprej smo se odpeljali v mesto Trakai, kjer smo si ogledali srednjeveški grad. Ob uri kosila smo bili zelo lačni. Šli smo v restavracijo, kjer smo okusili tradicionalno jedčo iz Litve, to je zavitek z mesom in zeljem. Nato smo si ogledali še staro prestolnico, kjer so našli ostanke iz leta 7000 pr. Kr.

Proti večeru smo se napotili v bližnji gozd, kjer smo imeli piknik. Jedli smo klobase in solato. Nato smo se igrali razne igre, plešali in peli. Zelo utrujeni smo se vrnili domov in šli spat.

Sreda, 2. junij

To je bil zadnji dan našega bivanja v

Pred občinsko palačo v Širvintosu

Litvi. Pripravili smo kovčke in se odpeljali z avtobusom do letališča v Vilnius. Pozdravili smo naše gostitelje, s Tamaro pa se zahvalili simpatični Margariti in njeni gostoljubni družini. Letalo je pristalo v Pragi, kjer smo morali čakati dolgih šest ur. Končno je prišla ura odhoda v Brnik, na letališče Jozeta Pučnika. Tam so nas nestrno čakali naši starši, ki so nas z avtomobili odpeljali domov.

V Litvi je bilo zelo lepo. Upamo, da se bomo še kdaj vinili v to prelepo državo.

Ailen Nadine Lugo 1. r.

28. maja 2010 smo odpotovali v Litvo in tam ostali do 2. junija 2010. V petek smo odpotovali iz Ljubljane že zgodaj zjutraj. Na letališču v Litvi so nas toplo sprejeli. V petek nismo imeli nobenih posebnih dejavnosti, le zvečer smo se zbrali in imeli skupno večerjo ter prosti čas. Tam sem se zelo zabaval, posebno pa se spominjam, ko so nam ponudili tipično jed, ki pa ni bila ravno okusna, mrzlo mleko in rdečo peso. Naslednji dan smo bili zjutraj v šoli. Poleg tega so nekateri dijaki in profesorji predstavili svojo šolo. Bilo je zelo zabavno in zanimivo. Popoldne smo šli z družino na ogled okolice. V Litvi je dosti gozdov. 30. maja smo obiskali Vilnius, glavno mesto Litve, ki ni izredno veliko mesto, ima pa mnogo zanimivih točk.

Posebno zanimivo je bilo, ko smo si ogledali ostanke gradu in cerkev v njem. Po ogledu smo šli v nakupovalni center blizu Vilnusa, nato smo se vrnili. Tako se je zaključil dan. V ponedeljek, 31. maja, nas je celo župan povabil na svoj dom. Tam smo imeli kosilo in prosti čas, seveda je bilo zelo zabavno. Zadnji dan v Litvi smo obiskali znameniti grad na otoku v mestu Trakai.

Danes je grad Trakai pomemben, ker predstavlja zgodovino Litve. Včasih sta bila dva gradova, eden na otoku in eden na polotoku. Ta dva gradova sta bila v preteklosti zelo važna, saj sta branila Litvo pred Tatarji. Bila sta pomembna iz političnih in obrambnih razlogov. Po bitki pri Žalgirisu (leta 1410), ko so premagali tatarsko vojsko, je grad na otoku Galve postal sedež nadvojvode. V 15. stoletju je bilo Trakai zelo pomembno mesto. Leta 1409 je litovski nadvojvoda Vytautas, ki je mestu Trakai dal avtonomijo, zgradil cerkev Prikazovanja Device Marije, kjer si lahko ogledamo trkaiško sliko Matere Božje. Ob koncu 14. stoletja se je tristo tatarskih družin priselilo v Litvo in je mesto Trakai postalo njihov center. Leta 1665 je Trakai zavzel ruski car, ki ju potem niso več popravili in mesto ni nikoli več doseglo prejšnje slave. Trakai je postalo

Dijaki so se udeležili tudi likovne delavnice

majhno mestce. V 18. stoletju so dominiranci na kraju, kjer je stal grad na polotoku, pričeli graditi cerkev. Toda, ker jim je primanjkovalo denarja, so vseeno ustanovili red v nedokončanem samostanu in cerkvi. Ko pa je Litva prišla pod carsko Rusijo (leta 1795), so grad na polotoku popolnoma porušili (v začetku 19. stoletja). Ideje romantikov v 19. stoletju so spodbujale zanimanje za preteklost Litve. Tako so nastale prve zamisli za obnovo gradu. Leta 1948 je po obnovi gradu nastal Trkaiški zgodovinski muzej, leta 1962 pa je bila v njem prva razstava. Muzej je že obiskalo mnogo pomembnih osebnosti.

V gradu smo si ogledali tudi muzej. Po ogledu smo z ladjico občudovali zgradbo gradu z jezera. Naslednji dan smo že zjutraj odpotovali v Prago in nato proti Ljubljani. Teden je minil zelo hitro, saj smo se zelo zabavali (vsaj jaz sem se zelo zabaval), poleg tega je bila to tudi zanimiva in dobra izkušnja. Upam, da bom lahko še kdaj imel tako izkušnjo.

Ivan Pelizon 2.r.

Po dolgem letu iz Trsta smo prispeli v Litvo. Tam smo spoznali, kdo nas bo gostil v naslednjih petih dneh. Imenuje se Margarita. Stara je 15 let in je zelo visoka!! Z letališča smo se peljali do Širvintos a poseb-

nim avtobusom. Tja nas je prišla iskat Margaritina mama. Z avtom smo se peljali do njene hiše. Ko sem jo prvič zagledala, sem si mislila: »Wow... in jaz bom preživela teh pet dni v tej hiši??? Nemogoče...« Mama nam je nesla v sobo kovčke in potem nam je Margarita pokazala hišo, v kateri imajo dva psa in eno muco. Po mojem je bila muca najlepša: imenuje se Zuza, večji pes Šanci, ime starejšega pa se ne spominjam. Margarita ima tudi brata, ki ima 19 let. Z njimi v hiši živi tudi babica.

Prvi dan smo za večerjo jedli eno njihovo tradicionalno jed, ki meni ni bila posebno všeč. To je hladna juha, pripravljena iz naribane rdeče pese, mlade čebule in mleka. Drugi dan smo za malico jedli mnogo stvari: razne sire, losos, slanino, paradiznike, kumarice... za pijačo pa smo imeli mleko in nesquik. V Litvi imajo zelo bogate malice. Spominjam se tudi, da nam je Margaritina mama za zajtrk spekla palačinke: bile so izvrstne!! Tudi za večerjo se je vedno zelo potrudila: enkrat nam je pripravila pizo, drugič cmoke, tretjič ragu... samo dobre stvari!

Za zaključek bi rekla, da sem se imela zelo lepo in mi je bilo zelo žal se vrniti domov!!!

Tamara Orlich 2.r.

KD KRAŠKI DOM - Koncert v Briškovski jami

Večjezični pevski pozdrav iz kraških globin

Nastopili so ŽPZ Multifariam iz Rude, MePS Paktet iz Kotmare vasi na Koroškem in MPZ Kraški dom

Kulturno društvo Kraški dom iz Repna je ob praznovanju 40-letnice delovanja priredilo zanimiv kulturni dogodek. V nedeljo, 11. julija, je namreč v jami pri Briščikih, v prijetnem podzemnem hladu, zadonel *Pevski pozdrav iz kraških globin* v organizaciji društva s sodelovanjem upraviteljev jame.

Številni poslušalci so med sprehodom po jami prisluhnili ubranemu petju, ki so ga izvajali trije zbori - ženski pevski zbor Multifariam iz Rude pod vodstvom Gianne Visintin, mešana pevka skupina Paktet iz Kotmare vasi na Koroškem pod vodstvom Joška Paka in moški pevski zbor Kraški dom pod vodstvom Vesne Guštin. Odlična akustika in čudovite podzemne lepote našega Krasa so še poglobili prijetne pevske užitke samih pevcev in seveda poslušalcev. Pevski zbori so bili različnega sestava in jezika, saj je na tak način društvo želelo poudariti pozitivno narodnostno raznolikost, ki se je skozi stoletja prepletala na tem koščku zemlje: slovensko, avstrijsko in italijansko. V veznem tekstu, ki ga je podala Maruška Guštin, je bila ob enem izražena želja, da bi multikulturalnost in večjezičnost bila povezovalna člena med narodi in, da bi bili podobni trenutki med prioritetami predvsem tistih ljudi in društev, ki živijo ob meji. Na koncu se je organizatorju in pevcem zahvalil tudi direktor jame, arhitekt Alessio Fabbriatore, ki je med drugim poudaril pozitivnost podobnih dogodkov v duhu sodelovanja in vrednotenja našega prostora.

REPEN - V soboto, 17. julija, na travniku ob trgu

Karjola Challenge 2010

Ljubitelji samokolnic vabljeni na tretjo izvedbo najbolj norega in neobičajnega praznika

Utrinek z lanskega praznika samokolnic

Otroci, srečajmo se v knjižnici

Tržaško občinsko odborništvu za kulturo in mestna knjižničarska služba vabijo tudi letos na srečanja v knjižnici Quarantotti Gambini v Ul. delle Lodole pri Sv. Jakobu. Danes bodo od 17. do 18. ure na sporedu animirane pravljice, od 18. do 19. ure pa glasbena delavnica za otroke med 4. in 6. letom starosti pod mentorstvom Caterine Fiorentini.

Recital Daniele Mazzucato v Boljuncu

Gledališče France Prešeren v Boljuncu bo jutri ob 21. uri gostilo edinstveni dogodek v okviru poletnega festivala Open door - Gledališča v gledališču. Gre za produkcijo gledališča Verdi, in sicer za recital Boulevard opérette »J'ai trois amours« z vrhunsko toskansko sopranistko Daniela Mazzucato. Protagonistka ob spremljavi pianista Edoarda Lanze pripoveduje in poje o svojih vsestranskih doživetjih na področju operete s številnimi nastopi na tržaškem festivalu, hkrati pa širi pogled tudi na izvrstne francoske samospesve in šansone v duhu Ville lumiere. Vstopnice bo mogoče kupiti v gledališču Prešeren uro pred začetkom predstave.

V Repnu bo tudi letos spet zaživel nor in nadvse originalen praznik *Karjola Challenge 2010*. V vrstah repenskega mladinskega odseka KD Kraški dom so že zdavnaj stekle priprave za tretjo izvedbo praznika in mladi neutrudno delajo, da bi ga iz leta v leto še izboljšali in obogatili.

V soboto, 17. julija, se bodo na travniku ob repenskem trgu spet zbrali vsi ljubitelji samokolnic. Zvrstile se bodo samokolnice vseh vrst, originalne in iznajdljive, pisane in okrašene na vse mogoče načine. Prijave tekmovalcev bodo možne od 14. ure dalje, sledil pa bo tehnični briefing s »piloti«. Ob 16. uri pa bo šlo zares: tekmovalci se bodo najprej pomerili v hitrosti - morali bodo opraviti poligon v najkrajšem času. Poskrbljeno bo seveda tudi za najmlajše! Otroci do 14. leta se bodo lahko pomerili v hitrosti v zanje prilagojenem poligonu. V drugem delu tekmovanja je predviden lepotni defile. Strokovna komisija bo ocenila vse samokolnice in najlepšo tudi nagradila.

Kot se za vsako tekmovanje spodobi, bo ob 20. uri na vrsti nagrajevanje. V otroški kategoriji bosta nagrado prejeli najlepša in najhitrejša samokolnica. V kategoriji odraslih bodo nagrajene prve tri najlepše in prve tri najhitrejše samokolnice, predvidena pa je tudi nagrada publike - vsak bo lahko glasoval za najbolj priljubljeno samokolnico. Ob koncu pa še presenečenje za vse! Po nagrajevanju ne bo še vsega konec, saj se bo zabava nadaljevala pozno v noč. Vabljeni torej vsi, tekmovalci in gledalci vseh starosti, vsi ljubitelji samokolnic in vesele družbe. Zagotovljeno je obilo smeha in zabave!

Maruška Guštin

Cecchelinova opereta

V okviru prireditve Gledališča v gledališču bo v soboto ob 21. uri v gledališču v parku nekdanje umobolnice pri Sv. Ivanu na sporedu opereta Angela Cecchela Poltrona al Filodrammatico - per chi che xe restà fora. Vstop je prost.

Otroška Zadnja stran

V kinodvorani Ariston bodo v sredo, 21. julija, ob 21. uri predvajali kratkometražni film *L'ultima pagina* (Zadnja stran) Valentine Burolo in Andree Andoline. V njem nastopa 11 nadebudnih tržaških igralcev od 7. do 13. leta, ki so se udeležili filmskega tečaja v priredbi združenja Bobo in njegovi prijatelji in Cappelle Underground.

Loterija 13. julija 2010

Bari	38	89	44	7	9
Cagliari	78	9	79	81	70
Firence	76	74	19	12	60
Genova	29	64	46	32	55
Milan	29	17	21	54	3
Neapelj	57	76	71	53	18
Palermo	15	77	82	2	50
Rim	87	70	15	72	17
Turin	42	77	3	64	46
Benetke	51	69	71	76	55
Nazionale	22	42	37	46	6

Super Enalotto št. 88

9	20	33	48	55	84	jolly 10
Nagradni sklad						3.301.594,76 €
Brez dobitnika s 6 točkami Jackpot						98.342.548,95 €
Brez dobitnika s 5+1 točkami						660.318,95 €
19 dobitnikov s 5 točkami						26.065,23 €
1.671 dobitnikov s 4 točkami						296,37 €
62.290 dobitnikov s 3 točkami						15,90 €

Superstar

74	
Brez dobitnika s 6 točkami	- €
Brez dobitnika s 5+1 točkami	- €
Brez dobitnika s 5 točkami	- €
11 dobitnikov s 4 točkami	29.637,00 €
207 dobitnikov s 3 točkami	1.590,00 €
3.843 dobitnikov s 2 točkami	100,00 €
24.378 dobitnikov s 1 točko	10,00 €
52.348 dobitnikov s 0 točkami	5,00 €

Včeraj danes

Danes, SREDA, 14. julija 2010
FRANC

Sonce vzide ob 5.29 in zatone ob 20.52 - Dolžina dneva 15.23 - Luna vzide ob 8.47 in zatone ob 22.17

Jutri, ČETRTEK, 15. julija 2010
VLADIMIR

VREME VČERAJ: temperatura zraka 28,9 stopinje C, zračni tlak 1013,8 mb raste, 4 km na uro vzhodnik severo-vzhodnik, vlaga 44-odstotna, nebo skoraj jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 27,1 stopinje C.

Lekarne

Do sobote, 17. julija 2010

Običajni urnik lekarn:

od 8.30 do 13.00

in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte

tudi od 13.00 do 16.00

Oširek Piave 2 (040 361655), Ul. Felluga 46 (040 390280), Lungomare Venezia 3 - Milje (040 274998).

Proseška ul. 3 - Opčine (040 422478) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte

tudi od 19.30 do 20.30

Oširek Piave 2, Ul. Felluga 46, Ul. Bernini 4, Lungomare Venezia 3 - Milje. Proseška ul. 3 - Opčine (040 422478) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Bernini 4 (040 309114).

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure) Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.

Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelená številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Danes slavi okrogli rojstni dan

EDA.

Še milijon mladostnih nasmehov ji želijo
Boris, Ivana in Eva ter mama Olga

Čestitke

Hip hip hura, naš GORAN 30 let ima! Vse najboljše mu želimo vsi, ki se danes z njim veselimo.

Draga ERIKA! Zdjaj doktorca psičkov, zrebčkov, kozličkov in vseh drugih živalic si postala, zato z Rocola Piščanci mi vsi iz srca želimo ti, da v Gropadi in naokrog vse živalice k tebi hitele bodo na pomoč.

Osmice

DRUŽINA KOŠUTA je odprla osmico, Kríž 422. Toči belo in črno vino ter nudi domač prigrizek. Tel. št.: 040-220605.

IZTOK je v Slivnem odprl osmico. Tel. št.: 040-200634.

LISJAK je odprl osmico na Kontovelu št. 292. Tel. št. 040-225305.

MILIČ je odprl osmico v Repnu 49, tel. št. 040-327104.

OSMICA je odprta v Mavhinjah pri Normi. Tel. 040 - 299806.

OSMICA je v Dolini pri Mariu Žerjalu.

OSMICO je odprl Zidarič, Praprot 23.

OSMICO JE SKUPEK ODPRL V KOLU-DROVCL.

OSMICO sta odprla Alma in Stanko Gruden v Samatorci. Tel. 040-229349. Toplo vabljeni!

VMEJIVASI št. 10 sta odprli osmico Marvica in Sidonija. Tel. št. 040 - 208987.

Jaz in ti...
in Primorski

Z DNEVNIKOM NA DOPUST

Bralce in naročnike, ki se odpravljajo na dopust, vabimo, da se naročijo na spletno izdajo časopisa. Primorski dnevnik vas bo s svojimi vestmi v živo spremljal, kamorkoli vas bo popeljalo poletje.

Trimesečna naročnina: 55 evrov
Naročnina za 30 dostopov: 30 evrov

Več na naši spletni strani:

www.primorski.eu

Primorski
dnevnik

KRAS - Kraški tolmun 1

Zbirka pričevanj o preteklosti naših krajev

Publikacija je izšla ob nedavnem Festivalu prijateljstva, ki se je zgodil v Sežani

Revijalna publikacija z naslovom Kraški tolmun 1 - Od vasi do vasi se marsikaj godi je sad skupnega delovanja različnih akterjev s področja Krasa tostran in onstran meje. Zajetna, skoraj že knjižna izdaja na dvesto straneh je namreč izšla ob priložnosti Festivala prijateljstva, ki se je zgodil pred časom v Sežani. Kraški tolmun je torej prvenstveno zbirka pričevanj o preteklosti naših krajev, v njem pa najde mesto tudi aktualno dogajanje, ki je tako ali drugače pred kratkim povežalo kraške ljudi z obeh strani meje. Kot v svoji uvodni besedi piše urednica zbornika Magdalena Svetina Terčon, sicer zelo aktivna kulturna delavka na Sežanskem, sta vodilo zbirke Kras in njegova zemlja, ki jo je kljub njeni skoposti tukajšnji človek privzel za svojo ter se naučil na njej živeti. Kraški človek je vodo iskal predvsem v zemeljskih globinah, zato je tudi zborniku ime »tolmun«, ki simbolizira neusahljiv vir energije, ki so jo v preteklosti zmogli kraški ljudje. Največ zaslug za izdajo Kraškega tolmana ima vsekakor Razvojno društvo Pliska, ki je bilo ustanovljeno pred slabim desetletjem, in sicer ob nastanku mladinskega hotela v Pliskovici.

V Kraškem tolmunu bomo torej našli veliko zgodb iz kraške preteklosti, podobno kot pri drugih publikacijah pa so tudi v tej najbrž najbolj zgovorne prav stare črno-bele fotografije, ki segajo do začetkov prejšnjega stoletja. Te prikazujejo predvsem nekdanje kmečko življenje na Krasu, pa tudi podobe iz časa fašizma, ko slovenskemu kraškemu človeku ni bilo dano, da bi se v javnosti pogovarjal v svojem materinem jeziku. Krasa in njegove zgodovine si seveda ne bi mogli predstavljati brez figure Srečka Kosovela, kateremu je v publikaciji namenjenih kar nekaj misli.

Zapisi v zborniku Kraški tolmun zadevajo predvsem kraške vasi onstran meje, na njegovih straneh pa so svoje mesto našle tudi besede in misli iz zamejstva. Tako na primer Anica Guštin Kralj in Silva Perčič piše-ta o nastanku saleškega kulturnega društva Rdeča zvezda ter o njegovem delovanju med letoma 1945 in 1985. Iz društva se je razvil tudi istoimenski pevski zbor, ki še danes pomembno oblikuje utrip te kraške vasi in njene širše okolice. Salež pa ni edina vas tostran meje, ki je našla svoje mesto na straneh Kraškega tolmana. Učenci šempoljske osnovne šole in člani SKD Vigred so namreč prispevali svoje besedilo o obhajanju praznika Vseh svetih, za to priložnost pa so zapisali tudi staro ljudsko pesem z naslovom Buh dej, daste kej. Franc Briščak se je razpisal o zgodovini SK Devin, ki je nastal na polovici sedemdesetih, iz njega pa se je kmalu razvilo več krožkov, med njimi planinski in kolesarski. Kraška ohcet je seveda ljudski običaj, ki ga danes praznujemo na nekoliko drugačen način in tudi ta pomemben trenutek je našel svoje mesto na straneh Kraškega tolmana.

Med ostalimi prispevki naj omenimo še zapis o kraški vasi Pliskovica, pa tudi ljudske pravljice iz kraja Križ pri Sežani, ki jih je zbrala Jasna Majda Peršolja. Veliko pomembnih imen je v preteklosti dala tudi vas Kopriva, na pol poti med Dutovljami in Štanjelom, med katerimi naj omenimo pisateljsko Branko Jurca ter zbiratelja ljudskega slovstva Milka Matičetovega. Ker smo že pri Dutovljah, pa seveda ne moremo mimo že tradicionalnega Praznika terana in pršuta, ki se v tej kraški vasi dogaja vsako poletje.

Zbornik Kraški tolmun 1 so letos spomladi predstavili tudi v Saležu, na predstavitvi pa je bila izrečena

misel, da se je v času raziskovanja nabralo toliko gradiva, da bi ga bilo dovolj še za eno podobno publikacijo. Od Razvojnega društva Pliska, ki je založnik zbornika, torej v kratkem pričakujemo še novo izdajo.

Primož Sturman

TRST - Mednarodni festival operete

Poklon princesi Sissi

Tokrat v obliki enodejanke z glasbo Fritza Kreislerja - V vlogi pripovedovalke nastopa Daniela Mazzucato - Po tržaških ponovitvi na Madžarskem

Avstroogrška cesarica Elizabeta je bila izredno priljubljena in njen lik je v petdesetih letih minulega stoletja ponovno zasijal v filmski trilogiji Ernsta Marischke, predvsem po zaslugi nepozabne Romy Schneider. Očarljiva, samosvoja in nemirna princesa še vedno navdihuje ustvarjalce in Mednarodni festival operete je na podlagi spevoigre Ernsta in Huberta Marischke poveril Gianniju Goriju nalogo, da sestavi enodejanko z glasbo Fritza Kreislerja. Nedaleč od kipa, ki ga je tržaška občinska uprava po dolgih polemikah postavila na Trg Svobode, je v dvorani Tripovich zaživela produkcija, ki bo po tržaških ponovitvah doživela dve uprizoritvi na madžarskem gradu Grassalkovich. Zgodba je zajela le prvi del trilogije, ki nam predstavi mlado in živahno Sissi ter spletke, s katerimi družina načrtuje poroko sestre Nene s Francom Jožefom. Še vedno sijoča zvezda tržaškega festivala Daniela Mazzucato je prevzela vlogo pripovedovalke, vmes si je privoščila tudi pevsko točko s Kreislerjevimi Liebesleid, pevka zasedba pa je slonela na madžarskih interpretih: lepo sta se odrezali Bori Keszeli v naslovni vlogi in Krisztina Kónya v vlogi sestre Nene, zadovoljivo je pel Boldizsár László v vlogi princa Thurn und Taxis, bolj šibak je bil nastop Lajosa Geigerja v vlogi Sissijinega očeta Maxa. Preprosto in funkcionalno sceno, okusne in razkošne kostume ter luči je oblikoval Sergio D'Osimo, prizore so spremljali ne posebno izvirne koreografije Tamása Juronicsa v izvedbi madžarskega plesnega ansambla narodnega gledališča iz Szegeda. To je bil tudi razlog za ponovno prostotno izjavo uslužbenec gledališča Verdi, ki se nikakor ne strinjajo z ukinitvijo domačega plesnega ansambla in drugimi negativnimi posledicami, ki bodo sledile izvajanju zakona Bondi.

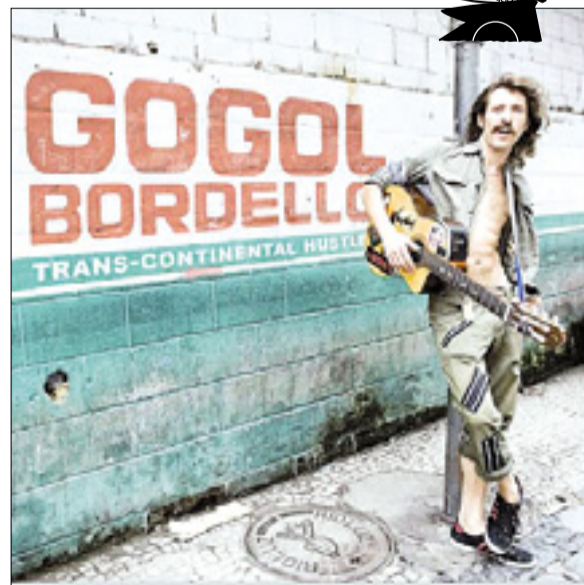
Predstava je ponudila nekaj lepih trenutkov, predvsem po zaslugi ženskih pevk, gledališka pripoved pa ni vselej našla pravega ritma. Tržaški orkester je zanesljivo, čeprav nekoliko rutinsko vodil Tamás Pál, lepo sta izstopala prva violina Myriam Del Don in prvi čelist Jacopo Francini, sodeloval je tudi tržaški zbor, ki ga je pripravil Lorenzo Fratini. Poklon princesi Sissi je tržaško občinstvo sprejelo z dolgimi aplavzi, ponovitve bodo v Trstu do 23. na Madžarskem pa 29. in 30. julija.

Katja Kralj

Daniela Mazzucato je še vedno sijoča zvezda festivala

Na ves glas

Trans-Continental Hustle
Gogol Bordello
Gypsy punk
American Recordings, 2010

V današnji glasbeni rubriki bo prišla na vrsto nova plošča Trans - Continental Hustle ameriške skupine Gogol Bordello. Band je pred desetimi leti nastal v Ameriki, a ima v svojih vrstah le enega Američana, sestavljajo ga namreč v glavnem glasbeniki z vzhod-

noevropsko glasbeno kulturo. Gogol Bordello so v desetletni glasbeni karieri ustvarili novo glasbeno zvrst, tako imenovani gypsy punk, to je mešanico reggae, pank-rock, funky, hip-hop, ciganske glasbe in ukrajinskih narodnih ritmov.

Ustanovitelj banda, Ukrajinec Evgeny Aleksandrovič Nikolaev, bolj znan s psevdonimom Eugene Hütz, je svoje prve glasbene korake opravil že v bivši Sovjetski zvezi. Po atomski nesreči v Černobilu se je komaj štirinajstletni Evgeny odpravil na dolgo romanje, ki ga je na koncu privedlo v Združene države Amerike. Leta 1997 je v New Yorku spoznal violinista Sergeja Ryabtseva in harmonikarja Jurija Lemesheva s katerima je dve leti kasneje ustanovil zasedbo. Kmalu nato so se jim pridružili še izraelski kitarist Oren Kaplan, etiopski basist Thomas Gobena in bobnarja, Ekvadorec Pedro Erazo ter Američan Oliver Charles.

Gogol Bordello so se najprej posvetili ciganski glasbi, ki so jo na svoj način pomešali z najrazličnejšimi glasbenimi zvrstmi; tako je tudi na novi plošči Trans - Continental Hustle. Tokrat sta bendu priskočila na pomoč znani glasbeni producent Rick Rubin in pomembna založba American Recordings.

Album vsebuje trinajst komadov in je izšel aprila letos; gre za kvalitetno ploščo, ki je sicer nekoliko manj pank od prejšnjih. Pevec Hütz se je odločil za že običajne ciganske ritme in za nove latino ritme in tropske zvoke (že dve leti namreč živi v Braziliji), ki pridejo do izraza v komadah kot sta Uma Menina Uma Cigana in In the Meantime in Pernambuco. Ljubitelji gypsy-panka naj ne obupajo, saj vsebuje plošča tudi nekaj takih, izredno hitrih komadov, kot na primer prvi singel We Comin' Rougher (Immigraniada), Pala Tute in Break the Spell. Omembe vredni sta prav gotovo tudi ljubezenski pesmi Sun is on My Side in Rebellious Love.

Trans - Continental Hustle je zelo verjetno plošča, ki bo »ciganski« band dokončno postavila tja, kamor zasluži: v sam vrh folk glasbe!

Rajko Dolhar

Znani nominiranci za Veronikino nagrado, zlatnik poezije prejme Neža Maurer

Znanih je pet nominirancev za Veronikino nagrado, priznanje za najboljšo pesniško zbirko leta 2010. To so Miljana Cunta za zbirko Za pol neba, Primož Čučnik za zbirko Kot dar, Jure Jakob za knjigo Zapuščeni kraji, Andrej Medved za zbirko Razlagalec sanj in Peter Semolič za zbirko Pesmi in pisma. Zlatnik poezije pa bo letos prejela Neža Maurer. Žirija, ki so jo sestavljali Ivo Svetina kot predsednik ter Darja Pavlič in Mojca Pišek, je pri ocenjevanju upoštevala pesniške zbirke, ki so izšle med lanskim 1. junijem in letošnjim 30. majem. V širši izbor je uvrstila 44 pesniških zbirk. Za nagrado se ne potegujejo zbirke za otroke in mladino, prevodi, izbori ter ponatisi.

Podelitev Veronikine nagrade bo v torek, 24. avgusta na Starem gradu v Celju. Pesmi bodo predstavili nominiranci ter Erika Vouk, Lucija Stupica, Marko Kravos in Ervin Fritz. Lavreat bo prejel nagrado v vrednosti 4.000 evrov bruto.

Doslej so Veronikino nagrado, ki jo letos že 14. podeljuje mestna občina Celje skupaj z družbo Riko in Javno agencijo RS za knjigo, prejeli Iztok Osojnik, Aleš Šteger, Josip Osti, Ciril Zlobec in Marjan Strojjan, Milan Jesih, Mirklavž Komelj, Milan Dekleva, Erika Vouk, Ivo Svetina, Ervin Fritz, Taja Kramberger in Tone Pavček, Milan Dekleva in Jože Snoj.

Zlatnik poezije bodo izročili Neži Maurer, pesnici, za katero literarna kritika pravi, da je poslednja vitalistka pesniške literature. V zbirki Piramide upanja, ki jo je letos ob pesničini 80-letnici izdala založba Pivec, je Manca Košir zapisala: »Neža Maurer je velika. Zaradi svoje modrosti. Zaradi polnosti bivanja, ki se pretaka po njenih žilah. Zaradi ljubezni, ki ji je presijala kosti in naježila kožo.« Maurerjeva je napisala več pesniških zbirk za odrasle in otroke ter prek 80 otroških radijskih iger in povesti, prevedenih v več jezikov. Nagrado bodo pesnici izročili na prireditvi 24. avgusta. Doslej so zlatnik poezije prejeli Ciril Zlobec, Tone Pavček, Kajetan Kovič, Miroslav Košuta in Ivan Minatti. Z njim želijo izbranemu pesniku izreči priznanje za njegov življenjski opus in za ustvarjalno požlahtnjenje slovenskega jezika in kulture, so sporočili iz Fit media, ki zlatnik podeljuje. (STA)

PADOVA Sherwood festival se izteka

V teh dneh se v Padovi zaključuje Sherwood festival, ki ga že sedmo leto zapored organizira neodvisna radijska postaja Sherwood. Tudi letos so organizatorji poskrbeli za zelo kvalitetno in raznoliko glasbeno ponudbo. Festival, ki se odvija v parkirišču stadiona Euganeo v Padovi, se je pričel 18. junija, ko je na otvoritvenem večeru nastopila italijanska zasedba Tre allegri ragazzi morti. Vsak teden so bili na razpolago številni koncerti, nastopili so bandi, kot so Sud Sound System, 99 Posse, Altavoz de Dia, Baustelle, Teatro degli orrori, Vinicio Capossela in številni drugi. Drevi bosta nastopili dve »super-skupini«, to sta ska-punk zasedba Ska-P in gypsy-punk band Gogol Bordello. Vstopnice za enkraten koncert lahko kupite na mestu koncerta in stanejo dvaindvajset evrov. Sherwood festival bo poskrbel še za nastop Simoneja Cristicchiaja v petek in se bo zaključil to soboto s koncertom italijanskega banda Motel Connection. (R.D.)

TRST, KRAS, ISTRA - Japonski sociolog Tetsutada Suzuki

Presunilo ga je, da se preteklost še ni končala

Pogled z Daljnega vzhoda na odnose na obmejnem pasu - Najprej »labirint«, nato »laboratorij strpnosti«

Tetsutada Suzuki pred openskimi tramvajem

KROMA

Po Trstu, Krasu in Istri se že štiri leta potika univerzitetni raziskovalec iz Japonske, sociolog, ki se zanima za odnose med prebivalci obmejnih pasov. Japonska meja le z morjem, zato je ta tema za 32-letnega Tetsutada Suzukija zelo zanimiva. Suzuki, ki odlično obvlada italijanski jezik, je iz Jokohame in opravlja doktorat na tokijski tehnološki univerzi. V Trstu se bo zadržal samo še dva meseca, nakar bo odnose na stičišču italijanskega, slovenskega in hrvaškega sveta obravnaval v domovini. V štirih letih je vzljubil za japonske obiskovalce neobičajen kotiček Evrope, v zadnjih tednih pa je pozorno sledil pripravam na obisk treh predsednikov. Včeraj je bila dobra priložnost, da se z njim pogovorimo, in sicer v univerzitetni kavarni na vrhu poslopja Narodnega doma. Raziskovalec z Daljnega vzhoda dobro pozna tukajšnje razmere in njegov pogled je popolnoma neobremenjen.

Kaj je japonskega sociologa privedlo v Trst?

Hotel sem spoznati svet ob meji. Japonci si Evropo navadno predstavljamo kot zemljevid, na katerem so države točno določene in ločene. V zadnjih dvajsetih letih pa se je marsikaj spremenilo, Evropska unija se širi in fizične meje izginjajo. Odihrava se prihodnost Evrope in to je ob meji še bolj zaznavno. Moj profesor je študiral na Sardiniji, pred leti pa je izdelal raziskovalni načrt, ki zaobjema ves italijanski obmejni pas. Moji kolegi so v Gorici, Bocnu itd.

Kako se je začelo tvoje raziskovalno delo?

Na začetku sem bil zmeden. Trst ni tipično italijansko mesto in ne moreš ga preprosto obravnavati v okviru nacionalne države. S profesorjem sva prispela v času, ko so bili po mestu shodi ob Dnevu spomina na fojbe in eksodus. Obiskala sva tudi Rižarno in bazovsko fojbo. Presunilo me je, da se preteklost v tem mestu še ni končala. Sprva sem gledal na tragedije 20. stoletja z italijanskimi očmi, nato sem se srečal z raznimi krajevnimi zgodovinarji, ki so me opozorili na druge plati in dogodke, od hotela Balkan do Bazoviških junakov. Mnogo je krajev spomina in z njimi povezanih polemik, nasprotovanja pa je treba premostiti. Razni kraji in datumi so še vedno sporni, za ene je prišlo nekega dne do osvoboditve, za druge do okupacije. Protislovij je veliko. Pri vsem tem pa ne pomaga dejstvo, da Rim, Ljubljana in Zagreb slabo poznajo obmejne dežele in jih včasih obravnavajo površno.

Presenetila te je torej »aktualnost preteklosti« ...

Da. Nekaj podobnega zasledimo tudi na Daljnem vzhodu. Za Japonce se je 15. avgusta končala vojna, za Kitajce je to dan osvoboditve. Pri nas pa se ta problem v glavnem pokaže v meddržavnih odnosih, medtem ko mene zanima, kako lahko preteklost vpliva na odnose v obmejni družbi, kjer se narodi med seboj dotikajo in delno pomešajo. Bolj kot institucionalna raven me zanima, kaj mislijo ljudje.

Si se pogovarjal s številnimi domačini?

Da. Žal razumem samo italijanski jezik, spoznal sem Italijane, Istrane in Slovence iz Italije. Najprej sem se obrnil na intelektualce, nato pa na navadne občane. Zanimiva postojanka je Park prijateljstva in sožitja pri Cereju nad Miljami, kjer se domačini in krožek Istria trudijo, da bi na povsem lokalni ravni premostili težave 20. stoletja. To me najbolj zanima.

Meniš, da se splošna situacija izboljšuje?

Stare rane se celijo, ko so zreli časi oziroma državljanji, s tem je enostavnejša tudi institucionalna sprava. Skupno predsedniško potezo je leta 2006 predlagal Napolitano, a se ni udejanjila, zdaj pa se je. Različna stališča seveda obstajajo, je pa to korak naprej.

Je torej 13. julij 2010 res tako pomemben dan?

Je, a samo na institucionalni ravni. **Se za navadne smrtnike ne bo veliko spremenilo?**

Ali pa se je že. Tukaj, na šoli za tolmače in prevajalce, imajo v knjižnici raznorazne knjige, veliko je slovenskih in hrvaških del. To je že multikulturalno središče. Vsakdo lahko vstopi in si sposodi knjige v različnih jezikih.

Kakšen bo naslov tvoje doktorske naloge?

Sprva sem bil zmeden, zato sem uporabil naslov »Trst, labirint strpnosti«. Nato sem spoznal ljudi, ki se že 30 let trudijo, da

bi situacijo normalizirali. Naslov sem spreminil v »Trst, laboratorij strpnosti«.

Vem, da ti je zelo všeč Istra.

Tako istrska obala kot njena notranjost sta čudoviti, domačini pa se enostavno imajo za Istrane. V sebi prepoznajajo venetsko, hrvaško in slovensko identiteto. V Istri dojemaš neko nerazdružljivo celoto. V Trstu je nekoliko drugače, saj je več ločevanja.

Kaj pa Kras?

Tudi Kras sem si dobro ogledal, rad se povzpnem s tramvajem na Opčine, od koder krenem na sprehode. Kras je zelo zanimiv: na njem so začrtali mejo, ni pa naravnih pregrad. Tradicionalno je Kras spodbujal, ne pa preprečeval človeške stike. Za politike je brzokone predstavljala preglavico, saj so pri določanju meje ločevali ljudi na območju, ki je primerno za trgovske in kulturne stike, ne pa za vojaško obrambo meje. Omenjeni stiki bodo naposled uničili še politično-upravno mejo med sosedi.

Japonsko obdaja morje. Kako razlagaš rojakom koncept meje in obmejnih odnosov?

Vsakogar, ki pride v Trst, najprej pospremim na tržaško avtobusno postajo.

Čemu?

Tam jim pokažem vozni red avtobusov, ki vozijo v Slovenijo, Hrvaško, Romunijo itd. Za Japonce je nepojmljivo, da se usedeš v avtobus in odpotuješ v tujino, kaj šele, da si po četrty uri že v Sloveniji ...

Aljoša Fonda

Kratki video - 5 minut,

Žirija je izbrala devet video del, prispelih na razpis Zavoda P.A.R.A.S.I.T.E. Kratki video - 5 minut, ki bodo v septembru in oktobru predstavljena v Jakopičevi galeriji. Razstava bo del spremljevalnega programa Konvencije »Blind date«, mednarodnega multimedijskega festivala. Za predstavitev v Jakopičevi galeriji so bili izbrani Clarina Bezola z »Judgement Day«, dvojec Filmowski, v katerem sta moči združila Luka Kos in Martin Hafner z Na drugi strani žice, Martina Korošec s Stranišče-plesišče 09, Lemeh42 s »Pancakes«, Jonas Nilsson s »Self-Muser«, Joanna Pawlik s »Trying on, Walk«, Stephan Ruderisch z »Anselm Ruderisch«, Natalia Saurin z »Dance, dance, dance« ter Zora Stančič in Nebojša Šerić Shoba z videom Kava. (STA)

Na festivalu Igralec Evrope slavila predstava Kasandra

Predstava Kasandra Ljubomira Djurkovića v režiji Slobodana Milatovića, ki je nastala v slovensko-črnogorsko-srbsko-makedonski koprodukciji, je na 8. mednarodnem gledališkem festivalu Igralec Evrope (Akterot na Evropa) v makedonskem mestu Resen prejela veliko nagrado (Grand Prix) za najboljšo predstavo. Ljubomir Djurković je antično prerokinjo Kasandro postavil v sodoben kontekst in jo povezal z liki iz antičnih tragedij, ki so v predstavi preobraženi v ženske. Kasandri odkrito in brez zadržkov pripovedujejo o svojih brutalnih usodah in javno razgalijo najtemnejše skrivnosti. Nastanek predstave je spodbudil resničen dogodek iz leta 2006, preokovanje neke Romkinje, ki so mu bili priča avtor teksta, režiser, producent in igravec. Producent predstave je Damir Domitrić Kos, dramaturginja Zagorka Pop-Antoska Andovska, kostumograf Blagoj Micevski. Nagrado za najboljšega igralca je na festivalu, ki je potekal med 6. in 11. julijem, prejel Mentor Zyberaj s Kosova za vlogo v predstavi Igralec v skatli, nagrada za najboljšo igralko festivala je pripadla Irini Evdokimovi iz Rusije za vlogo v glasbeno-poetskem performansu Zalostna noč. Nagrado za življenjske dosežke je prejel Dimitri Orgoška, legenda albanskega gledališča, ki je nastopil v predstavi Samomor rož. Prvič pa je bila letos podeljena nagrada univerze avdiovizualnih umetnosti ESRA Skopje »Jacques Lacarriere« za posebne dosežke na področju avdiovizualnih umetnosti. Prejela jo je francoska predstava »Vaclav Nijinski, je t'aimé mon toc toc«. (STA)

Rototom Sunsplash avgusta v Španiji

Organizatorji Rototom Sunsplasha, enega največjih evropskih reggae festivalov, so prizorišče festivala, na katerem letos pričakujejo okrog 150.000 ljudi, iz Ossopa predstavili v mestece Benicassim na mediteranski obali Španije. Razlog za takšno odločitev je netoleranten odnos italijanske vlade. Kot je na novinarski konferenci v Madridu povedal glavni organizator festivala Filippo Giunta, so se za takšen korak odločili zaradi »težavne politične situacije v Italiji, ki je zaprla vrata tujcem in je nezmogoča izraziti filozofijo tolerance«. Predstavnik za stike z javnostmi Fernando Roqueta je za francosko tiskovno agencijo AFP dejal, da jih je italijanski premier Silvio Berlusconi »naveličan in mi smo naveličani njega«. Festival je v Osoppo potekal kar šestnajst let zapored. Organizatorji bodo letos v Benicassim, ki v juliju gosti tudi velik istoimenski glasbeni festival, med 21. in 28. avgustom pripeljali glasbenike, kot so Glen Washington, Queen Ifrika, Anthony B, Alborosie, Africa Unite in Morcheeba. (STA)

Film Eme Kugler tudi na DVD

Celovečerni film Za konec časa (For the End of Time) avtorice Eme Kugler, ki je bil lani nagrajen na mednarodnem festivalu neodvisnega filma v New Yorku (New York International Independent Film Festival) z nagrado za najboljši igrani film, je včeraj izšel na DVD. Angleška različica filma nosi naslov Supranova, je sporočila Kuglerjeva. V glavnih vlogah nastopajo Maja Delak, Igor Samobor in Marko Mandič. Ženski glas v oftu, ki pripoveduje zgodbo, pripada svetovno znani pevki in performerki Lydii Lunch, ki je v prvi vrsti ikona prav za Newyorško alternativno sceno. Slovensko različico pripoveduje Romana Salehar.

Za konec časa je film o duši, telesu in nezmožnosti spoja teh dveh entitet, ki tvorita civilizacijsko formo, ki se imenuje človek. Distributer filma, ki je nastal v produkciji Zavoda ZANK in VPK 2009, je Cinema Epoch, je še sporočila režiserka filma. (STA)

MITTELFEST - Sedemnajsta izvedba lutkovnega festivala

Marionete in lutke v Nadiških dolinah

Od 18. do 25. julija niz predstav v Čedadu in drugih krajih v Benečiji - Posebna pozornost liku Harlekina - Gledališko potovanje po beneških vaseh

Lutke se vračajo v Nadiške doline

V okviru čedajškega Mittelfesta bo letos potekala že sedemnajsta izvedba potujočega lutkovnega festivala Marionete in lutke v Nadiških dolinah, ki ga prireja gledališki center CTA iz Gorice ob podpori Gorske skupnosti Nadiških in Terskih dolin ter Brd, odborništva za kulturo Dežele Furlanije-Juljske krajine ter pod pokroviteljstvom združenja Teatri di Figura/Agis, urejata pa jo Roberto Piaggio in Antonella Caruzzi. Prva predstava bo v Čedadu na Trgu Pavla Diakona, kjer bo to soboto ob 17.30 na sporedu delo Luce Ronge Pulcinella e l'organetto. V Čedadu bo potekal tudi zaključek niza, ko bo 25. julija na sporedu predstava Alberta De Bastianija in Paola Recha Arlecchino e la torta del destino. Ravno Harlekinu, ki je »večni lik« lutkovnih predstav, bo posvečen niz treh predstav, med katerimi velja omeniti skupino Viva Opera Circus s predstavo Arlecchino vagabondo in umetnika Paola Papparotta s predstavo Arlecchino e la luna nel sacco, medtem ko bodo preostale

predstave s klasičnimi liki iz lutkovnega sveta izvajali sledeči umetniki in skupine: Gino Balestrino (Cappuccetto rosso), Burattini al Chiaro di Luna (Pulcinella cavaliere per errore), Lucia Osellieri (Casa degli Gnomi), Ortoteatro (La pulce mingherlina e il berretto del folletto), Gigio Brunello, ki bo ponovno gostoval s svojim delom The big five, in sam goriški center CTA s predstavo Piume. Predstave bodo potekale v občinah Čedad, Špeter, Dreka, Savodnja, Srednje, Grmek, Sveti Lenart, Podbonesec, Praprotno in Tavorjana.

Ob predstavah pa bo tudi stekla pobuda z naslovom Un paese dentro l'altro: šlo bo za gledališko potovanje po krajih in vaseh, ki bo preko gledališkega ustvarjanja približalo obiskovalcem krajevno zgodovino in stvarnost. Pobuda, za katero skrbita Fernando Marchiori in Elisabetta Gustini, bo na sporedu med 19. in 25. julijem, predhodne prijave pa so možne pri centru CTA v Gorici, telefon 0481-537280, spletna stran www.ctagorizia.it.

GORICA - V okviru načrtov družbe Irisacqua

V obnovo čistilnih naprav vloženi 27 milijonov evrov

Gherghetta: »Ko se bodo posegi zaključili, bodo naši potoki in reke čistejši«

»V roku treh let bomo z naložbo 27 milijonov evrov obnovili vse čistilne naprave na območju goriške pokrajine, zatem pa bodo naše reke in potoki čistejši.« Tako zagotavlja predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta, ki je včeraj skupaj z direktorjem družbe Irisacqua Paolom Lanarijem, z odbornico za okolje Maro Černic in s funkcionarjem pokrajine Flavio Gabrielcigem spregovoril o prenovi čistilnih naprav in kanalizacij v raznih občinah goriške pokrajine.

»V Gradišču smo obnovi čistilne naprave namenili šest milijonov evrov, v Gradežu, kjer smo že opravili prvi sklop del, pa dobrih pet milijonov. Poleg tega so prenovitvena dela pravkar v teku v Gorici in Štarančanu,« je pojasnil Lanari in opozoril, da bodo v kratkem zaprli čistilne naprave v Krminu, Borgnanu, Fratti in Romansu, črne vode iz tega območja pa bodo preko novih kanalizacijskih cevi speljali do Gradišča, kjer bodo čistilno napravo krepko povečali. Večji del posegov se je začel, tako da ravnokar načrtujejo še obnovo čistilne naprave v Dolenjah in razna vzdrževalna dela na napravah v drugih krajih pokrajine.

»Prenovi čistilnih naprav smo skupno namenili 27.594.941 evrov. Dolej smo že uresničili za šest milijonov evrov obnovitvenih del, dodatnih petnajst milijonov pa je bilo namenjeno projektom, ki so že v fazi javnih dražb in izbire izvajalcev. Dodatnih šest milijonov evrov še čaka na nadaljevanje potrebnih upravnih postopkov,« je povedal Lanari in poudaril, da so za prihodnja leta v gradnjo novih kanalizacij vložili 142 milijonov evrov. »Nikjer drugje v deželi, če že ne v Italiji, se ne morejo pohvaliti s tako visoko naložbo v okolje,« je opozoril Gherghetta, Lanari pa je razložil, da so že opravili za 72 milijonov evrov posegov, vezanih na gradnjo novih kanalizacij, dodatnih 37 milijonov pa je v fazi javnih dražb in izbire izvajalcev del. Na nadaljevanje upravnih postopkov nazadnje čaka še 33 milijonov evrov. Lanari je pojasnil, da nove kanalizacije gradijo oz. bodo gradili v številnih krajih goriške pokrajine, tudi ta naložba pa bo po njegovih besedah prispevala k čistejšim vodotokom. (dr)

GORICA - Po povezavi potoka na mestno kanalizacijo

Koren še vedno problem

Januarski poseg občinske uprave povzročil težave v delovanju čistilne naprave

Koren je še vedno zelo onesnažen; njegova voda je rjava, polna pene in strašno smrdi

BUMBACA

»Iz Korna mora pritekati v Sočo čista voda, umazano pa je treba speljati v greznice. Tega doslej goriška občina še ni storila.« Tako poudarja pokrajinski predsednik Enrico Gherghetta v zvezi z goriškim potokom, ki je še vedno zelo onesnažen, čeprav je župan Ettore Romoli januarja trdil, da je rešil vse njegove težave.

»Januarja so uresničili sistem cevi, po katerih so del vode iz potoka preusmerili v kanalizacijo. Zaradi tega po kanalizacijskih ceveh priteka veliko več vode v čistilno napravo v Štandrezu, ki zaradi tega ne deluje optimalno,« pojasnjuje funkcionar pokrajine Flavio Gabrielcig, ki je odgovoren za goriški vodni okoliš AATO. »Preden je občina s pomočjo deželne civilne zaščite uresničila sistem ce-

vi za povezavo med Kornom in javno kanalizacijo, je goriška čistilna naprava prečiščevala po osem tisoč kubičnih metrov vode na dan; ko so sistem zgradili, se je količina vode zvišala na 16.000 kubičnih metrov, zaradi česar so imeli v čistilni napravi velike težave s prečiščevanjem. Čistilna naprava je namreč zgrajena za prečiščevanje 13.000 kubičnih metrov vode, večje količine pa enostavno ne prenese,« pravi Gabrielcig in pojasnjuje, da so v goriški čistilni napravi z vodo iz Korna v bistvu prečiščevali tudi novogoriške odplake, ki se iztekajo v potok. Po njegovih besedah v Sloveniji vsekakor že rešujejo težave z onesnaževanjem potoka, saj se bo prihodnje leto začela gradnja nove čistilne naprave v Vrtojbi, poleg tega pa gradijo nov odtočni kanal, po katerem bodo

ob večjih nalivih del čiste vode iz Korna speljali direktno v Sočo na slovenski strani meje. »V vidiku reševanja težav Korna je družba Irisacqua že predvidela del posegov v predelu Gorice, od koder se v potok izteka 170 nezakonitih odtočnih cevi, vsekakor pa je treba skupaj z občino čim prej obnoviti načrt za mestno kanalizacijo,« poudarja Gabrielcig.

»Doslej je bilo za sanacijo Korna predvidenega veliko denarja, ki je bil v glavnem neizkoriščen, ker so bili prispevki namenjeni regulacijskim posegom, ne pa gradnji nove kanalizacije. Ker pa smo mi pristojni zgolj za ravnanje s črnimi vodami, do tega denarja nismo nikoli uspeli priti in z njim zgraditi novo kanalizacijo, kar bi resnično rešilo težave potoka,« zaključuje Enrico Gherghetta. (dr)

GORICA - Cene

Moka dražja, sladoled cenejši

»Junija se je cena pšenične moke v goriški občini povišala za 1,6 odstotka, ta podatek pa morda napoveduje zaskrbljujoče posledice, saj bi se kaj kmalu lahko podražile še testenine,« opozarja goriški občinski odbornik in predsednik občinske komisije za nadzor nad cenami Sergio Cosma, ki je včeraj predstavil junjske podatke s področja življenjskih stroškov. Občinska služba, ki je bila ustanovljena na pobudo zavoda ISTAT in vsak mesec preverja cene različnih dobrin ali storitev, je tokrat ugotovila, da glede na maj sta se junija povišali tudi cena kruha (+0,5%) in riža (+0,2%). Za 1,1 odstotek je poleg tega dražje svinjsko meso, za 2,3% krompir, za 2,7% banane, za 1,9% pa klimatske naprave. Za celih 24,9% se je povišala cena elektronskih igrice, k sreči pa se je znižala cena nekaterih dobrin, ki so vključene v potrošniško košarico.

»Upadla je predvsem cena industrijskih sladoledov, ki se je znižala za 2,8%. Upad gre pripisati nizkim temperaturam v maju, tako da je bila prodaja sladoledov manjša od predvidene. Zdaj pa je treba sladoled prodati po nižji ceni, drugače njegov rok trajanja hitreje zapade,« pojasnjuje Cosma in opozarja, da se je za 6,5% znižala cena ananasa in za 0,9% olivnega olja. »Dizelsko gorivo je cenejše za 1,5%, filmi na DVD-ju pa za 7,5%. Vidno se je znižala tudi cena državnih poletov (-5%) in cena poletov znotraj evropskih meja (-8,8%), medtem ko je treba za letalsko karto za druge celine odšteti kar 9,1% več kot maja. »S podatki smo lahko vsekakor zadovoljni, saj ostajajo življenjski pogoji na goriškem dobri. S takimi cenami je namreč Gorica lahko privlačna ne samo za Goričane, pač pa tudi za kupce iz sosednje Slovenije,« zaključuje Sergio Cosma. (av)

TRŽIČ - Prometna nesreča v Ulici Rosselli

Policist v bolnišnici

35-letnik je s svojim skuterjem trčil v avtomobil, v katerem se je peljala 48-letna Tržičanka

Včeraj je v Tržiču prišlo do prometne nesreče, v kateri se je poškodovalec mlad policist. Agent komisariata v Ulici Foscolo, ki se je peljal s svojim skuterjem Scarabeo, je utrpel poškodbo noge, roke in trebuha, njegovo zdravstveno stanje pa ni zaskrbljujoče. Nesreča se je zgodila okrog 12.30 v Ulici Rosselli. 35-letni policist, ki je vozil v smeri Trga Republike, je trčil v avtomobil znamke Daewoo matiz, za volanom katerega je sedela 48-letnica iz Tržiča. Voznica je karabinerjem, ki bodo preučili dinamiko nesreče in odgovornosti vpletenih oseb, povedala, da je nameravala zaviti v Ulico Giacich, pred tem pa naj bi vključila smernik. Policist je verjetno nameraval prehiteti avtomobil, pri tem pa je s svojim skuterjem trčil v levi bok vozila in obležal na asfaltu. Rešilno vozilo, ki je bilo nekaj minut kasneje že na kraju nesreče, so poklicali mimoidoči. 35-letnik si je v silovitem trčenju poškodovalec nogo, roko in trebuh, ostal pa je pri zavesti. Rešilno vozilo ga je prepeljalo v tržiško bolnišnico, kjer so ga sprejeli na zdravljenje.

Prizorišče nesreče v Ulici Rosselli

ALTRAN

Prizorišče nesreče na Drevoredu 20. septembra

BUMBACA

S skuterjem v avtomobil

56-letni skuterist in 70-letni voznik osebnega avtomobila sta bila včeraj dopoldne vpletena v prometno nesrečo, do katere je prišlo na Drevoredu 20. septembra v Gorici. V goriško bolnišnico so reševalci zaradi poškodb na različnih delih telesa prepeljali 56-letnika, ki pa ni v smrtni nevarnosti. Do trčenja

je prišlo okrog 10.45. Avtomobil znamke Fiat punto, ki je peljal v smeri iz centra Gorice proti Pevmi, je upočasnil hitrost vožnje in zavil desno na pločnik. Za njim se je peljal 56-letni skuterist, ki je trčil v zadnjo stran avtomobila, ki je bila še sredi cestišča, in pri tem utrpel poškodbo trupa, rok in nog. Rešilna služba 118 je skuterista prepeljala v oddelek za prvo pomoč goriške bolnišnice.

GORICA - Predstavitev projekta preureditve pritličja Trgovskega doma

S simbolnim nabojem bo palača nagovarjala mesto

Romoli: »V stavbi bodo domovali slovenske in italijanske institucije ter EZTS«

Simbolen prostor, ki nagovarja mimoidoče in mesto. To je značilnost stavbe Trgovskega doma, najbolj znane goriške palače iz prejšnjega stoletja, ki zaradi ujetosti v birokratsko močvirje že predolgo čaka na obnovitveni poseg in ovrednotenje svojega arhitekturnega potenciala. ValORIZACIJA komunikativne trojci, ki jo je poslopju na Verdijevem korzu vtisnil Max Fabiani, je tudi bistvo projekta obnove njegovega pritličja, ki ga je po naročilu dežele FJK izdelal goriški arhitekt Dimitri Waltritsch.

Vsebine načrta je Waltritsch predstavil včeraj ob prisotnosti goriškega župana Ettoreja Romolija in goriškega predsednika SKGZ-ja Livia Semoliča. Le-ta je poudaril, da je obnova Trgovskega doma, ki ga zaščitni zakon 38/2001 namenja kulturnim in znanstvenim institucijam slovenskega in italijanskega jezika, pomembna priložnost za Gorico. »Mesto bi lahko že v prvih mesecih prihodnjega leta imelo na voljo nove prostore, kjer bo lahko dobil svoj sedež tudi EZTS, saj je upravni odbor Narodne in študijske knjižnice podprl ta predlog,« je povedal Semolič in nadaljeval: »Vse je nared za razpis javne dražbe za izbiro izvajalca del, dežela pa razpisa ne more objaviti, ker se v pritličju stavbe še vedno nahaja arhiv zakladnega ministrstva. Zaradi birokracije tvegamo, da se bo ponovila žalostna zgodba dvorane Petrarca, ki je izgubila prispevek ministrstva za kulturo in je danes le še "golobje pokopališče".«

Waltritschev projekt, ki zadeva pritlične prostore Fabianijeve palače, je po arhitekturnih besedah »enostaven in učinkovit« ter temelji na vzpostavljanju dialoga med zunanostjo in notranjimi prostori z izkoriščanjem velikih oken, ki gledajo na Verdijev korzo. Z odstranitvijo nekaterih zidov bodo v pritličju pridobili 150 kv. metrov široko dvorano, ki jo bodo znamenovale svetle barve ter lesene in prozorne površine. V dvorani bo za udeležence raznih dogodkov na voljo 35 stolov, ki jih bo mogoče ob potrebi odstraniti, v istem prostoru pa bosta delovala tudi recepcija in računalniški kotiček. Višina stropa, ki meri 5,40 m, bo omogočila izgradnjo galerije, ki bo nudila dodatno uporabno površino za prirejanje razstav, sprejemov, okroglih miz, projekcij in predstavitev. »Trgovski dom je iz arhitekturnega vidika med najbolj poznanimi goriškimi palačami, žal pa je bil zanemarjen in napačno uporabljen. Gre za večnamensko stavbo z izrednim komunikativnim potencialom, saj je Fabiani daljnovidno opremil njeno pritličje z velikimi okni, ki gledajo na glavno mestno ulico,« je povedal Waltritsch.

Arhitektovo delo je s pohvalnimi besedami ocenil Romoli, ki meni, da je Waltritsch v načrtu Trgovskega doma spojil preprostost in eleganco. Goriški župan je spomnil tudi na simbolno valenco Trgovskega doma, ki mu je vloga »kraja srečavanja« pisana na kožo. »Danes (včeraj, op.ur.) ni navaden dan. V Trstu se srečujejo predsedniki Italije, Slovenije in Hrvaške, kar predstavlja željo po premostitvi stoletnih delitev in konfliktov. Tudi Trgovski dom bo po obnovi lahko postal simbol kraja, v katerem bodo domovale slovenske in italijanske institucije ter EZTS, ki odpira goriško okno v prihodnost,« je zaključil Romoli. (Ale)

Zunanost Trgovskega doma po načrtu Dimitrija Waltritscha (desno); Waltritsch, Semolič in Romoli med predstavitvijo projekta (zgoraj)

BUMBACA

TRŽIČ Slovo od Speranze

Na pogrebu tudi Delneri

V cerkvi sv. Nikolaja v Trziču so se včeraj poslovili od Tobie Speranze, 32-letnega delavca, ki je umrl prejšnjo sredo v prometni nesreči na gradbišču avtoceste pri Mestrah. Moški je bil rodu iz Kampanje, že več let pa je živel na Trziškem. Pred nekaj časa se je zaposlil pri podjetju Sis Coop, za katerega je prejšnji teden skupaj s sodelavcema obnavljal talno signalizacijo na avtocesti pri Mestrah. Tovornjak je silovito trčil v kombi, parkiran ob robu cestišča, ki naj bi zavaroval trojci, v resnici pa jo je podrl. Speranza je bil na kraju mrtev, ostala dva delavca pa sta utrpela zelo hude poškodbe.

Speranza je pred tremi meseci postal očka. Sinčka Alessandra mu je povila Gaia Delneri, hči Luigija Delnerija trenerja turinskega Juventusa, ki je bil tudi sam prisoten na včerajšnjem pogrebnem obredu. Delneri je spregovoril zgolj z osebnimi prijatelji, ki so mu izrazili sožalje ob boleči izgubi. Speranzevo truplo so po blagoslovu peljali na upepelitev v Trst, pokop žare bo jutri na pokopališču v Ulici IVXX maggio v Trziču.

Tatovi trikrat uspešni

V ponedeljek so tatovi v dveh sosednjih stanovanjskih stolpnih ulicah na Gradnikovi ulici vdrli kar v tri stanovanja. V vseh primerih je storilec vlomil na isti način: zlomil je ključavnico na vhodnih vratih v stanovanja in med odsotnostjo lastnikov pregledal notranjost. V prvem stanovanju je bilo ukradenega nekaj denarja, v drugem za 2.000 evrov zlatnine, v tretjem pa hranilne knjižice in zlatnina, tudi v vrednosti 2.000 evrov. O kaznivem dejanju so policisti obvestili ustrezne sodne organe. (km)

GORICA-NOVA GORICA - Poostren nadzor slovenskih in italijanskih policistov

Skupaj nad prehitre motoriste

V Italiji naložili osem glob, v Sloveniji 38 - Lani na Novogoriškem 35 motoristov doživelo prometno nesrečo, eden je umrl

Slovenski policist med poostrenim nadzorom

PU NOVA GORICA

Policisti treh slovenskih policijskih uprav - Nova Gorica, Koper in Kranj - so minulo nedeljo skupaj z italijanskimi kolegi iz prometne policije izvajali skupen poostren nadzor nad vozniki motornih koles. Agenti so skupno na obeh straneh meje ustavili 358 motoristov. Največ kršitev so zabeležili v Sloveniji, teh je bilo 38, v Italiji pa le 8. V večini primerov je šlo za prehitro vožnjo.

Poostren nadzor na območju novogoriške policijske uprave je potekal na relaciji Nova Gorica - Tolmin - Kobarid - Bovec, saj gre za prometnice, na katerih se v poletnih mesecih zgodi največje število prometnih nesreč, v katerih so udeleženi motoristi. Na najbolj nevarnih odsekih so poostren nadzor izvajali tudi policisti preostalih dveh policijskih uprav. Na slovenski strani so v patroljah sodelovali tudi italijanski prometni policisti, njihovi slovenski kolegi pa so se pridružili patroljam, ki so v Italiji izvajale nadzor nad motoristi. »Udeleženci omenjene skupne akcije ocenjujejo, da je nadzor uspešen predvsem z vidika sodelovanja med policijskimi enotami tako glede takojšnje izmenjave podatkov kot tudi kasnej-

šega sodelovanja na področju cestnega prometa,« sporočajo iz novogoriške policijske uprave.

Policisti so se osredotočili predvsem na spoštovanje omejitev hitrosti, ugotavljanje nepravilnosti pri prehitovanju, upoštevanje strani vožnje, uporabo zaščitnih čelad in izsiljevanje prednosti. V nadzorih so policisti preverjali še ustreznost dokumentov voznika in vozila, tehnično brezhibnost vozil ter psihofizične sposobnosti voznikov. Od 358 skupno ustavljenih motornih vozil so ugotovili 46 kršitev, plačilne naloge so si motoristi v večini primerov prislužili zaradi prehitre vožnje.

Na območju novogoriške policijske uprave se je v prvem letošnjem polletju zgodilo 419 prometnih nesreč, v njih je bilo udeleženih 18 motociklistov. Eden izmed njih je zaradi posledic prometne nesreče umrl, trije so utrpeli hude, 8 pa lažje telesne poškodbe. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta, so letošnje številke precej nižje, saj je bilo lani v prometnih nesrečah udeleženih 35 motoristov, eden je tudi umrl, 11 jih je utrpelo hude in 18 lažje telesne poškodbe. (km)

Jaz in ti...
in Primorski

Z DNEVNIKOM NA DOPUST

Bralce in naročnike, ki se odpravljajo na dopust, vabimo, da se naročijo na spletno izdajo časopisa. Primorski dnevnik vas bo s svojimi vestmi v živo spremljal, kamorkoli vas bo popeljala poletje.

Trimesečna naročnina: 55 evrov
Naročnina za 30 dostopov: 30 evrov

Več na naši spletni strani:
www.primorski.eu

Primorski
dnevnik

ODLIČNJAKI - Simon Peter Leban s stotico na klasičnem liceju

V Trst raje kot v Nemčijo

Vpisal se bo na fakulteto za fiziko Tržaške univerze - Četrty letnik višje srednje šole je obiskoval na Dunaju

Simon Peter Leban je pred nekaj dnevi državni višješolski izpit zaključil s stotico. Zdaj že bivši dijak goriškega klasičnega liceja Primož Trubar je na ustnem delu mature predstavil referat o suženjstvu od antike do danes. V njem je Simon Peter raziskal položaj in življenje sužnjev v zgodovini in se navezal na obravnavo te tematike v filozofiji in literaturi. Izpostavil je Seneko in Aristotela ter sodobnejše avtorje, kot so Dickens, Rousseau, Beccaria, Pregelj in Gradnik.

»Odkritosrčno povedano sem si stotico pričakoval. S potekom pisnih nalog sem bil zelo zadovoljen, tako da sem bil na ustnem delu izpita precej umirjen in vse se je izteklo na najboljši način,« je povedal Simon Peter in nadaljeval: »Svoj uspeh posvečam družini, profesorjem in

Simon Peter Leban

sošolcem, ki so me skozi vsa študijska leta podpirali. Na splošno sem zelo zadovoljen z izbiro klasičnega liceja, saj ta šola nudi odlično splošno izobrazbo, ki omogoča nadaljevanje študijske poti na vseh fakultetah.

Simon Peter je med drugim četrty letnik višje srednje šole preživel na na Dunaju, saj se je v okviru enoletne študijske izkušnje v tujini obiskoval znanstveni licej. »Odločil sem se za Dunaj, saj sem želel utrditi svoje znanje nemškega jezika. Izkušnja v tujini mi je omogočila, da sem spoznal veliko novih prijateljev in različnih kultur, saj se je tega študijskega programa udeležilo več vrstnikov iz raznih predelov sveta,« je bil nad bivanjem v tujini zadovoljen Simon Peter, ki je spregovoril tudi o svojih načrtih za prihodnost. »Pred maturo sem se želel vpisati na fakulteto za klasično

filologijo v nemškem Heidelbergu. Med učenjem za državni izpit pa sem se premislil, tako da se zdaj nameravam vpisati na fakulteto za fiziko na Tržaški univerzi. Po zaključnem študiju bi rad poučeval na šolah,« pravi Simon Peter, ki si je v tem smislu že nabral nekaj izkušenj, saj je celo leto delal kot vzgojitelj v goriškem Mladinskem domu. Ob tem je aktiven tudi pri skvutih, ko ima nekaj prostega časa, pa rad bere, plava, hodi v hribe in pozimi smuča. Pred začetkom akademskega leta čakajo Simona Petra precej intenzivne počitnice. Prejšnji teden se je z ostalimi maturanti iz goriške in tržaške pokrajine udeležil maturantskega izleta po Sloveniji, konec julija se bo kot voditelj mudil na dvotedenskem taboru v bližini Novega Mesta, nato se bo potepal po hribih in ob morju. (av)

Festival Seghizzi se nadaljuje

Današnji dan mednarodnega glasbenega festivala Seghizzi se bo pričel ob 11. uri v mali dvorani KC Lojze Bratuž, kjer bo srečanje s švedskim pevovodjo Bengtom Ollonom. Ob 15. uri bo nastopil konservatorij Frescobaldi iz Ferrare, ob 16.30 pa bo na vrsti portoriška glasbenica Carmen Acevedo Lucio, ki bo spregovorila o skladatelju Robertu Sierru. Ob 18. uri bo na vrsti drugi koncert konservatorija Frescobaldi, ob 21. uri pa bo nastopil duo Favretti-Miotto (klavir-klarinet) s programom skladb Ferruccia Busonija in Giacoma Sottociolija. Večer bo zaključil pianist Vincenzo Delli Noci. Vstop prost.

Grosso in Skok na Jazbinah

V gostilni Luka na Jazbinah bodo danes ob 18.30 v okviru pobude »Bianco d'autore« postavili na ogled likovna dela, ki jih je poslikal Marcello Grosso iz Romansa. Poleg tega bodo predstavili tudi vina kmetije Skok z Jazbin, in še predvsem vino Pe/Ar, ki so ga posvetili spominu ustanoviteljema kmetijskega podjetja Pepiju in Armandu Skoku.

NOVA GORICA - V okviru Glasbe z vrtov sv. Frančiška

Učitelji zaigrali

Zgled svojim gojencem so dali Tamara Tretjak, Tamara Ražem Locatelli, Branko Trifkovič, Armando Mariutti in Dejan Vidovič

Trio Art sestavljajo flvtistka Tamara Tretjak, pianistka Tamara Ražem Locatelli in klarinetist Branko Trifkovič

FOTO T.G.

Glasba z vrtov svetega Frančiška, ki maja in junija predstavlja dosežke mladih primorskih (goriških) glasbenih upov in kreativno vključevanje njihovih profesorjev v koncertno življenje, je na petem in šestem večeru zvenel v tonaliteti zgledega in vzornega komornega muziciranja petih učiteljev različnih primorskih glasbenih šol. Pred osmimi leti so si skupnega glasbenega prijateljstva zaželele flvtistka Tamara Tretjak, pianistka Tamara Ražem Locatelli, sicer zaposleni na glasbeni šoli Sežana in glasbeni šoli Marij Kogoj v Trstu, in klarinetist Branko Trifkovič, ki poučuje na glasbenih šolah Sežana in Ajdovščina, in ustanovili Trio Art.

V dvorani Frančiškanskega samostana na Kostanjevici v Novi Gorici je sestav pred nekaj tedni občinstvu ponudil zanimiv izbor redko izvajanih in manj poznanih skladb avtorjev različnih stilnih obdobij. V programski raznolikosti del avtorjev kot so Arvin Andrew, Fraz Danzi, Pierre Agricole Genin, Malcolm Arnold, Camile Saint-Saëns sta posebno mesto imela Divertimento primorskega skladatelja Bojana Glavine (zaradi domiselnih kompozicijskih izpeljav in prijetne zvočnosti) in Trio op. 2 Seana Salamona, skladatelja mlajše generacije (ki živi in deluje v Londonu), in se v svojem snovanju še spogleduje z zelo preverjenim kompozicijskim prijateljem. Prijateljsko topla, dobrodušna, prijazna je igra Tria Art, sinhrono muziciranje v občinstvu prebujajo lepoto skupnega doživljanja glasbene umetnosti brez vseh etiket akademske vzvišenosti. Sestav odlikuje čudovita medsebojna komunikacija in ta (kljub občasnim intonacijskim spodrsrlajem) na koncertnem odru nudi ugodje tudi poslušalcu. Zagotovo sta prav sproščenost in odprtost posameznih članov tisti, ki triu dajejo poseben poudarjalni naboj, sestav namreč ni ujet v zadržano klasično držo, pri njegovem muziciranju je celo bolj v ospredju naklonjenost manj klasičnim glasbenim usmeritvam, kar se je že zlasti razkilo v temperamentni izvedbi Velike fantazije, v kateri je angleški skladatelj in trobentač Malcolm Arnold prepletel najrazličnejše glasbene stile in plese.

Da je na primorskih glasbenih ustanovah veliko učiteljev, ki ob rednem delu tudi še vztrajno vadijo na svojih instrumen-

ti, in tako zgledno (predvsem za učence) negujejo svoje koncertne ambicije, je razkril tudi šteti večer ciklusa, ki je v Samostanski cerkvi Gospodovega oznanjenja na Kostanjevici 15. junija v skupno igro povezal flvtistka Armanda Mariuttija in harmonikarja Dejana Vidoviča. Mariutti, ki je pred tremi leti z najvišjo oceno magistriral na videmskem konservatoriju pri prof. Giorgiu Marcossiju, in Vidovič, ki je študij harmonike leta 2005 zaključil na Filozofski fakulteti v Puli, sta svoje poustvarjalne ambicije združila v precej nenavadno zasedbo. Ker originalnih zapisov za harmoniko in flavto ni v izobilju, sta glasbenika pripravila izbor skladb, ki so sicer pisane za druge instrumente (za violino in klavir, ali celo za violo

da gamba in orgle kot je v primeru originala Sonate da chiesa F. Maritna) ali glas (primer priljubljene Vokalize Rahmaninova). Levji delež pri pripravi programa je opravil Dejan Vidovič, ki je na svoji gumbni harmoniki uspel odlično odigrati klavirske in orgelske parte. Skladbe J. S. Bacha (Sonata v h-molu, BWV 1030), C.J. Kellerja (Meditation), S. Rahmaninova, F. Martina, A. Piazzolle (Ave Maria) in slovenskega avtorja Blaža Puciharja (Four Little Movements, op. 1) sta glasbenika poustvarila doživeto in virtuočno, njune interpretacije so polne muzikalnih prebliskov, njun zvočni svet (čeprav za marsikoga nenavaden) je svež, prijeten in prikopen.

Tatjana Gregorič

SOLKAN - V začetku septembra

Človekoljubni koncert na splavu pod mostom

Pet let potem, ko so župani slovenskih in italijanskih obmejnih občin na Trnovem pri Gorici simbolno prižgali ogenj miru in ljubezni v posebej zato izdelani skulpturi, načrtuje pobudnik in ustanovitelj mednarodne mirovniške fundacije Beli golob, Gianni Rijavec novo človekoljubno akcijo. V soboto, 4. septembra, namerava na splavu pod solkanskim mostom izvesti spektakularni glasbeni koncert, na katerem se bodo zbirala sredstva za gradnjo rehabilitacijskega centra in stanovanjskih prostorov na Trnovem pri Gorici. V njih bi bile nameščene osebe, ki so utrpeli možganske poškodbe.

V petih letih, odkar na Trnovem tik pred vhomom v spominski park NOB, gori ogenj miru in ljubezni, si je plamen v posebnih laternah v svoje domove odneslo veliko ljudi, Rijavec pa ga je simbolno osebno izročil tudi papežu Benediktu XVI. v Vatikanu, Gareginu II.

- poglavarju Armenske pravoslavne cerkve v Erevanu in Dalaj Lami na zadnjem obisku v Sloveniji. Obletnico prižiga ognja namerava ustanovitelj fundacije Beli golob, ki se je v javnosti najprej uveljavil kot pevec, zabeležiti spektakularno: na Soči bo tik pod največjim kamnitim obokom na svetu plaval z raznimi svetlobnimi efekti poudarjen splav, na njem se bo odvijal njegov koncert, k sodelovanju namerava povabiti tudi druge pevce in glasbenike.

Rehabilitacijski center oziroma stanovanjski prostori za namestitev stanovanjske skupine za osebe po možganskih poškodbah na Trnovem pri Gorici bi bila ponudba, kakršne še ni v Sloveniji. Rijavec je zamisel predstavil tudi novogoriškemu Varstveno delovnemu centru in z njo naletel na ugoden odziv. S pomočjo projekta bi zaživela tudi vas, kjer bi se odprla tudi nova delovna mesta. (km)

LOČNIK - Fotografski natečaj

V objektiv ujeli naravo, metropolo in prazne hale

Med štirimi zmagovalci tudi predsednik fotokluba Skupina 75 Silvan Pittolij

Salomoni podeljuje nagrado Pittoliju

FOTO MVČ

V dvorani rajonskega sveta v Ločniku je bilo v začetku junija odprtje razstave fotografij zmagovalcev letošnje izvedbe fotografskega natečaja »Portfolio a Lucinico«. Sredi aprila je strokovna žirija pregledala portfelje fotografov, ki so morali predstaviti serije fotografij, povezanih v zvezno celoto glede na motiv, tehniko in končno obdelavo in prikaz. Natečaj je priredil Fotoclub Lucinico v sodelovanju z znano fotografsko revijo »Il fotografo«, rajonskim svetom Ločnik in posojilnico BCC z Ločnika. Žirijo so sestavljali direktor mesečnika »Il fotografo« Sandro Iovine, kritičarka Lorella Klun in direktor odseka za kulturne aktivnosti pri FIAF Giancarlo Torresani.

Predsednik krajevnega fotokluba Enzo Galbato je najprej pozdravil prisotne in se zahvalil številnim avtorjem, ki so sodelovali pri iniciativi; poudaril je, da je bilo med njimi mnogo mladih fotografov, med katerimi tudi eden izven dežele. Besedo je prevzel odbornik za šolstvo na goriški pokrajini Maurizio Salomoni, ki je potrdil, kako je pomembno, da institucije podpirajo tovrstne kulturne manifestacije, in se zahvalil rajonskemu svetu, ki vsako leto omogoča to prireditve.

Galbato je nato predstavil štiri zmagovalce, in sicer Silvana Pittolija, Renza Bellogija, Lorenza Zoppolata in Thomasa Ortolana. Omenil je izredno raznolikost avtorjev, ki se izkazuje že od daleč s samim pogledom dne odkirjev fotografij. Predsednik fotokluba Skupina 75 Silvan Pittolij se je po par letih zatišja vrnil kot meteorit med zmagovalce po uspehu iz leta 2007, ko je bil njegov portfelj izbran in objavljen v obširnem članku v reviji »Il Fotografo«. Letos predstavlja kolekcijo »brez naslova«, v kateri nadaljuje z raziskavo o naravi, ki jo je pred leti ovrednotil skozi refleksije kamnitih vzorcev. Tokrat izlušči s spretnim snemanjem in kasnejšo obdelavo v temnici oblike in po-

dobe, ki se nam prikažejo iz naravno fraktalnih motivov, ki jih je poiskal v lesu, lišajih, koreninah in končno ovrednotil s temnimi okvirji.

Renzo Bellogi iz Ločnika je tudi letos med izbranimi in predstavlja kolekcijo z naslovom »Obči, vsakdanji smisel za sramežljivost«, ki jo je avtor korajžno preskočil in predstavil posnetke vsakdanjih domačih situacij, ki se jih naša večina ne bi upala, iz sramu ali bojazni pred ženo/možem. Skozi prikaz kupa nepomote posode, grmade hlačnogavic-srajc, in vseh podobnih vsakodnevnih scen, ki se razblinjajo le, ko pričakujemo kakšen obisk, je dokazal, da za sestavit portfelj fotografij niso potrebne krasne manekenke, čudoviti eksotični kraji in podobno, pač pa, kot pravi on sam »le nekaj pikslov«. Lorenzo Zoppoloto z Vidma v svojem nizu »Odtujenost v metropoli« poudarja različnost življenja v Milanu, kamor se je preselil iz Vidma. Vrež, sila, ritmi, vsakdo hiti po svoje brez prestanka. Sij neonskih luči obarva premikajoči se gozd »zombijev«, ki se v modernem kaosu podijo avtomatsko vsak po svojih opravilih. Thomas Ortolan iz kraja Casale sul Sile v Venetu izvrstno dokumentira notranjost opuščeneh industrijskih obratov pri Margheri. Nekoč bogate in uspešne tovarne danes samevajo; kjer je mrgolelo delavcev in so peli stroji zdaj vladata tišina in prah. Fotografiranje v stilu industrijske arheologije bi še malo nazaj zgedalo pogrevanje obrabljenih tematik, na žalost pa je z zadnjimi gospodarskimi krizami postalo še kako sodobno. Danes lahko v istem stilu fotografiramo celo čisto nove pravce, še nikoli odprte industrijske hale in obrate. Avtor pa podaja zaredk upanja, ko svoje fotografije tonira od spodaj navzgor v lahkih tonih rjave do sinjezelene barve in nam nakaže možnost, da bodo iz porušeni, tovarni nekoč špica tehnologije, a zdaj brez bodočnosti, zrasle nove, za današnje čase bolj primerne dejavnosti. (mvč)

OGLEDALO

Enotni slovenski kulturni prostor v globaliziranem svetu

ACE MERMOLJA

Na X. Vseslovenskem srečanju, ki je bilo 1. julija 2010 v slovenskem državnem zboru je med razpravljalci podal zanimivo analizo stanja dr. Jernej Zupančič. Svoj poseg je naslovil takole: »O konceptu globaliziranega slovenstva in skupni slovenski kulturni prostor v informacijski dobi.« Tradicionalno dikcijo je postavil v 21. stoletje.

Ne bi povzemal govorčevih tez, vendar je bistveno to, da je dr. Zupančič umestil skupni slovenski prostor v edini danes realni prostor, ki je večplasten. Po eni strani ga sestavljajo tradicionalni prostori slovenske države, »zamejstev« in razpršeni kraji slovenske diaspore. Gre za države in kontinente, kamor so se Slovenci v teku svoje zgodovine izseljevali iz različnih razlogov. Drugi »prostor« pa so tokovi informatizacije na tehničnem področju, tokovi globalizacije na gospodarskem in kulturnem področju ter proces evropske integracije. Oba prostorska sklopa sta danes usodno soodvisna. V tej soodvisnosti pa je očitno potrebno znova premisliti sintagmo skupni slovenski kulturni prostor. Dr. Zupančič je podal svoje predloge, nekaj sugestij bom dodal jaz. Mislim, da razdalja med dvema »interpretacijama« ne bo velika.

Klasično teritorialni prostor slovenstva predpostavlja danes tri bistvene enote: klasično državo s svojim ozemljem in vsem, kar je za državo potrebno, »zamejstva«, to je kolikor toliko strnjene skupine Slovencev v Sloveniji sosednjih državah in deželah ter Slovence po svetu, ki so »posejani« od Avstralije do Kanade in po Evropi. Slovenska država ima za vse omenjene Slovence svoje zakone, organizacijo, ministrstvo itd. Skratka, ni apatična, kot včasih beremo.

Združevalna nit tega, imenujemo ga tradicionalnega, slovenstva sta jezik in kultura, v skrajnejših primerih pa slovenska narečja ali pa spomin na izvorne »korenine« (to velja za del Slovencev v diaspori.) Gre torej za neko opredeljeno gotovost, ki pa se sooča z globalizacijo, evropsko integracijo in svetovno informacijsko kibernetsko mrežo. Prav v luči teh elementov postane sintagma skupni slovenski kulturni prostor problematika. Sam Zupančič je uvodoma izpostavil dve vprašanji:

1) Ali je slovenski kulturni prostor prizorišče slovenske kulture v širšem smislu?

2) Ali gre v resnici za prostor? Vprašanje sta še kako umestni in segata vse tja do globine samega narodnega vprašanja. Kako to gre, bom skušal podati shematično z razčlenbo posameznih besed.

1) Termin »skupni« se nanaša na skupnost, na vez med subjekti, na nekaj, kar ima določena skupina za svojo povezovalno nit. V tem smislu je narod po definiciji določena in specifična skupnost (obstajajo pač različne skupnosti). Globalizacijski gospodarski in kulturni procesi pa minirajo v temeljih prav občutek skupnega. To je danes povsem razvidno.

Pojavlja se človek, individuum, brez pravega središča in brez odnosa do drugih. Globaliziran človek izgublja občutek za drugega in je vedno bolj avtoreferenčen. Razlogov za to je več. Gospodarstvo npr. ne potrebuje organiziranih skupin, nasprotno, potrebuje skrajno mobilne, prilagodljive, preučljive in multispecializirane kadre. Bolj je človek sam, bolj ustreza razpršenim mrežam interesov. Če ostajamo pri delu in gospodarstvu, je npr. očitno šibenje sindikatov. Željam človeka, ki išče svoj košček sreče sam in zase, streže sodobna potrošniška kultura.

Stroj potrošniške kulture ponuja na globalni ravni modele »Velikega brata«, kjer je skupina konfliktov prostor. V njej zmagata tisti, ki je naj-

močnejši, najbolj predrzen in v bistvu najmanj »moralen«. Globaliziran človek se v spremenljivi mreži dogodkov in vrednot uspešno pomika le, če ujame pravšnji trenutek, srečno zvezdo ali sam slučaj. Ugristi pa mora močno. Mehанизem poganja trenutno ugodje potrošnje, ki jo v sedanji konjunkturi izgubljam, a upamo, da se vrne z večjim bliščem.

Stroj deluje nekako takole: od družine in doma do ulice in mesta so vsi vpeti v peklenski krog kupovanja in posledično vedno večjega dela, kajti za nakup novih reči potrebuješ več denarja. Pokojni lider skupine Queen Freddie Mercury je sodobno stanje označil s preprostim stavkom: »Želim si veliko denarja zato, da bom lahko kupil veliko stvari.« Človek je postal potrošnik, slednji pa neumoren delavec, ki vtika v vse večjo praznino bivanja kupljene reči. V tem peklenskem krogu ni več prostora za čustva in za normalne medčloveške odnose, ki potrebujejo svoj čas, svoje rituale, svojo pozornost. Od tega je živela družina, ki je danes prej kot ljubezen funkcija.

Gospodarstvo in kultura torej razgrajujeta natančno tiste jezikovne, kulturne in gospodarske sheme, ki so bile osnova za narod. Intelektualci, politiki, novinarji so zgodovinsko za narod vložili ogromno truda, da bi ustvarili trdno skupino, ki bi se prepoznavala v jasni mitsko-simbolni shemi. Globalizacija je bistveno načela to shemo in pričela razgrajevati človekov občutek za skupnost. Na to težnjo so se seveda pojavile najrazličnejše reakcije in metode za zdravljenje samote. Najuspešnejša je bila doslej strah pred drugimi: priseljenici, klošarji, pijanci itd. Ta strah pa dela vsakega še bolj samega, saj si resnično varen le, ko ni blizu drugega.

Narod se mora nujno soočiti z omenjenimi pojavi. Skupni slovenski prostor, se mora spopadati z razgrajevalnimi elementi. Kulturni prostor pa je v samem smislu kulture danes ambivalenten.

Omenil sem kulturo kot element, ki na homogen način ter s pomočjo tehnike in nove komunikacije uvaja v življenje ljudi revidiran Hobbesov izraz »Homo homini lupus«. Seveda ne more to biti neka narodna kultura s svojimi vrednotami, miti in rituali. Ko govorimo o skupnem slovenskem kulturnem protoru pomislimo prej na Prešerna kot na Schwarzeneggerja in njegovega Terminatorja, ki v postmoderni metropoli bije neizprosno boj »vsi proti vsem«. Mislimo na ples ob Ljubljani in kvečjemu na povodnega moža in ne na mrežo ulic, ki se je iz zaščitnega obzidanega mesta spremenila v prostor boja med tolpmi mladeničev in organiziranega kriminala. V naši resničnosti pa še vedno obstajata oba svetova in obe kulturi. Obstaja Dom in obstaja Svet, ki pa vdira skozi okna in vrata.

Jernej Zupančič pravilno postavlja vprašanje prostora. Za globaliziranega individuum je prostor problematičen. V intervjuju za Mladino je Aleš Debeljak omenil svetovljanskega človeka. To pa ni globaliziran človek. Svetovljanstvo predpostavlja neko znanje, sposobnost suverena premikanja v različnih prostorih in razumevanje, kje si. Svetovljanstvo je v globalizaciji privilegij globalnih elit, skratka, tistih, ki opazujejo procese iz steklenih nebatičnikov.

Globaliziran človek je nekdo, ki dela v določenem kraju in se mu nenadoma zgodi, da lastnik »odnese« tovarno ali urade drugam, v drugo državo, na drugi kontinent, delavec pa ostane doma brez dela in jela. Globaliziran človek doživlja krize, ki se rodijo na drugi strani zemeljske oble, a usekajo njega, ne da bi on vedel, kako in zakaj. Svetovljan ima zasebno letalo, globaliziran človek se po poti

slučaja pomika med aktivno in delavno družbo ter med družbenimi smetišči. Meja je skrajno tanka in neobvladljiva: on lahko hodi »tu« ali pa pade »tja«. Ni torej svetovljan, ker je predmet sveta. Kaj je v tem človeku še narodnega?

Zupančič je omenil evropsko integracijo. Vemo, da v praksi poteka počasi in nehomogeno. V bistvu se tudi v Evropi zarisuje zarez med tistimi državami, ki so lahko globalni kompetitortji in onimi, ki se morajo tako ali drugače prilagoditi. Nedvomno je Slovenija med temi. Harmonična načela in namene Evropske unije v resnici razbijajo vsakodnevnne slabe prakse in ni še pravih institucij, ki bi lahko delovale dovolj blažilno in uvajale v medsebojne odnose resnične solidarnostne principe. Etika odgovornosti je npr. le ena izmed opcij in odvisna od zornega kota tistega, ki naj bi jo izpolnjeval. Ni imperativ ampak subjektiviteta igralca.

Enotni slovenski kulturni prostor je torej v vseh njegovih fazah in razsežnostih podvržen silovitim razkrajalnim pritiskom: zato pa je toliko bolj potreben in to za vse. Obrazložil bom paradoksalno (na videz) trditev.

Globalizacija, informatizacija in končno evropska integracija so, če morda izvzamemo prav evropeizacijo, neustavljivi procesi. Ne zaustaviš vrtenja zemlje in ne zaustaviš novega dogajanja na njej. Kar lahko ljudje naredimo je, da skušamo določene tokove usmerjati po poti, ki ni le tehnično-funkcionalna, ampak tudi etično-moralna. To je izziv za vse globalizirane ljudi.

Za ustvarjanje človeku prijaznejšo globalizacijo pa nam nujno služijo vse ozadje, vse znanje, vse izkušnje, ki smo jih prevzeli kot posamezniki v skupnosti in torej tudi v narodni skupnosti.

Različne izkušnje iz prostorov, ki jih Zupančič omenja, lahko postanejo ponovno zaveza in obveza, da pripomoremo k oblikovanju skupnega slovenskega prostora, ki bo imel ob jezikovni in kulturni tudi neko moralno, človeško valenco, skratka, svoj etos. Mislim, da lahko to združuje in pomaga, da tam, kjer je možno, nastopimo s svojim specifičnim, čeprav drobnim, prispevkom zato, da bo svet vendarle boljši. Ne mislim, da smo Slovenci plemo dobrih duš, etična in moralna globalizacija in evropeizacija pa sta za nas objektivno boljši šansi od gole borbe moči.

Zadeva se veči abstraktna, vendar človek ne bo vedel razlikoval dobrega od zla, pekla od znosnega življenja, če bo pasivno prerezal vse svoje vezi tako s preteklostjo kot z izvirno skupnostjo, ki drsi iz preteklosti v prihodnosti. Samota in brezčasje sta pes, ki si grize rep. V tem vrtenju smo mi z našim »danes«. Tu pa se lahko združujemo kot skupnost za to, da opravimo nekaj dobrih dejanj. Takšno delo bo koristno za nas in za druge, saj je prvo zlo že v tem, da ti ob samozavesti zmanjka še zavest o drugem, ki je blizu ali pa daleč na eteričnem kibernetskem prostoru.

P.S. Povsem jasno je, da prizadevanja za nekoliko bolj humano in moralno globalizacijo ter solidarnostno evropsko integracijo izključujejo nekatera okostenela in zastrupljena stališča iz dvajsetega in devetnajstega stoletja. Mislim na izrazito obrambne držbe, na etnocentrizem, nacionalizem, na ločevanje ljudi po pasemski čistokrvnosti in tudi na tisti dvoumno poštenu patriotizem, ki preperečuje sporazumno reševanje sporov med državami ali pa priznanje manjšin, ki živijo na nekem hipotetično »čistem« državno-etničnem teritoriju. Gre za zle misli in čustva, ki so del splošne, a tudi naše majhne in včasih hudobne slovenske biti.

DIVAČA - Ob občinskem prazniku

Škrateljnova hiša bo muzej filmskih igralcev

Ob odprtju sta v kulturnem sporedu nastopila divaški pihalni orkester in ansambel Terra mistica

OK

DIVAČA - Škrateljnova domačija v Divači, kjer se je 7. julija 1907 rodila prva slovenska filmska diva Ita Rina- Ida Kravanja in v kateri je od leta 1998 muzej z njeno stalno razstavo, je ob letošnjem že 5. občinskem prazniku dobila prenovljeno podobo. Vrednost projekta prenove Škrateljneve domačije v muzej slovenskih filmskih igralcev, ki naj bi ga do konca leta postavila Slovenska kinoteka, znaša približno 1,35 milijona evrov.

Projekt je podprt z donacijo Norveške preko norveškega finančnega mehanizma, na katerega se je divaška občina prijavila v maju 2007, v višini 1.234.845 evrov, razliko pa zagotavlja občina Divača in ministrstvo za kulturo. Gradbena dela je februarja lani pričelo sezansko podjetje Kraški zidar, vodja projekta je Mateja Magajna, arhitekti pa so: Teja Savellia, Matjaž Belčina in Ernest Milčinovič.

»V sodelovanju s Fakulteto za arhitekturo smo leta 2002 razpisali študentski natečaj za muzejsko-filmski objekt v Divači. Nagrajen je bil projekt, ki se je najbolj približal elementarni govornici avtohtone kraške arhitekture in okolju. V prihodnjih mesecih bo objavljen javni razpis za izbiro dobavitelja avdio-vizualne opreme. V obnovljene in opremljene prostore bo Slovenska kinoteka do konca leta postavila razstavo, ko bo muzej odprt tudi za javnost. Sodobno opremljena multimedijška dvorana s 60 sedeži, postavljena muzejska zbirka slovenskim filmskim igralcem in osrednja informacijska točka v pritličju Škrateljneve hiše nam bo omogočala celovito izkoristiti dane možnosti obnovljene domačije sredi Divače. Domačija bo pomenila nov kulturni, izobraževalni in turistični center, pomemben za ožji in širši slovenski kulturni prostor,« je v nagovoru ob odprtju prenovljenega objekta Škrateljneve domačije poudaril divaški župan Matija Potokar.

Da sta potrebi po obnovi projekta prisluhnila sedaj že pokojna divaški župan Rajko Vojtkovszky in direktor Slovenske kinoteke Silvan Furlan, je poudarila tudi slavnostna govornica ministrice za kulturo Majda Širca, ki je čestitala mladi ekipi za dosežke saj »egoizem ubija, širina vedno pripomore k razvoju.«

Na dvorišču stoji kip Iti Rini, prvi slovenski igralki, ki je uspela v evropskem filmu in se je trajno zapisala v filmsko zgodovino. Divaška občina je slovesno obeležila stoletnico njenega rojstva, Slovenska kinoteka se ji je poklonila s slovensko-angleško monografijo. Škrateljnova hiša pa je sestavni del Škrateljneve domačije, etnološkega spomenika, ki bo za Divačo nov kulturni, izobraževalni in turistični center. V nekdanji štali s senikom bo urejen muzej slovenskih filmskih igralcev, v svinjskem hlevu manjši bar z letnim vrtnom in sanitarijami za invalide, v hramu s skednjem multimedijška dvorana, ki bo služila za razne delavnice, seminarje, prireditve, srečanja in poletne šole. Pritličje Škrateljneve hiše bo preurejeno v informacijski prostor. Zunanji plato bo namenjen avditoriju na prostem (letni kino), borjač pa družabnim prireditvam.

Letos so se poklonili velikemu slovenskemu igralcu Lojzetu Rozmanu, rojenemu 1930 leta v Celju, umrlemu 1997 v Ljubljani. Rozman, ki mu je Slovenska kinoteka izdala brošuro, je bil gledališki, filmski in televizijski igralec, katerega gledališki opus obsega preko sto vlog, s katerimi je postal ena najbolj markantnih gledaliških osebnosti v zadnjih desetletjih 20. stoletja. Za svoje igralske dosežke je bil nagrajen z dvema Sterijinima nagradama, Severjevo nagrado, Borštnikovim prstanom in Zupančičevo nagrado za življenjsko delo. Številni zbrani na prireditvi v Divači, med katerimi je bil tudi Rozmanov sin Matija, pa so si v poklon Lojzetu Rozmanu ogledali Stigličev partizanski film Ne joči, Peter (1964), v katerem igra glavno vlogo komandanta Daneta prav Lojze Rozman.

Olga Knez

KOLESARSTVO - Nov »pretres« na Touru

Za zmago odslej le Schleck in Contador?

Na Col de la Maddeleine zaostali rumena majica in ostali favoriti

Alberto Contador, za njim pa Andy Schleck. Na skupni lestvici je Luksemburčan pred Špancem

ANSA

KOŠARKA Slovenija na pripravah za SP v Turčiji

LJUBLJANA - Slovenska moška košarkarska reprezentanca je pričela s pripravami na svetovno prvenstvo, ki bo v Turčiji od 28. avgusta do 12. septembra. Večina reprezentantov in strokovnega štaba skupaj s selektorjem Memijem Bečirovičem se je zbrala na Rogli, kjer jo v prihodnjih dneh čakajo predvsem kondicijske priprave. Slovenska reprezentanca, ki se bo v predtekmovalnem svetovnega prvenstva merila s Tunizijo, ZDA, Hrvaško, Brazilijo in Iranom, bo v pripravljalnem obdobju odigrala petnajst tekem, od tega šest tudi v Sloveniji.

Na zboru reprezentance se je zbralo petnajst igralcev, manjkala sta le Dino Murič, ki trenutno zastopa slovenske barve na evropskem prvenstvu do 20 let, ter Goran Dragič, ki je na pripravah Phoenixa v ZDA in se bo reprezentanci pridružil na turnirju na Kitajskem v začetku avgusta.

Na Rogli so se zbrali: Jaka Lakovič, Sani Bečirovič, Sandi Čebular, Zoran Dragič, Jaka Klopučar, Beno Udrih, Samo Udrih, Goran Jagodnik, Boštjan Nachbar, Uroš Slokar, Miha Zupan, Primož Brezec, Matej Krušič, Hasan Rizvić in Gašper Vidmar.

Irene in Davida je osrečil prihod

Alexa

Srečnima staršema čestitamo, malemu Alexu

pa želimo mnogo sreče in zdravja

ter da bi se razvil v zdravega športnika vsi pri A.Š.Z. JADRAN

bil celo med ubežniki, a je na zadnjem vzponu počakal kapetana) sta tudi po dnevu odmora demonstrirala svojo moč, tako da je le med njima treba iskati končnega zmagovalca, sodeč po formi obeh, bo odločitev o njem padla šele v predzadnji etapi, kronometru.

V deveti etapi so podobno usodo kot pred dvema dnevoma v osmi Lance Armstrong doživeli svetovni Cadel Evans, ki ima enostavno poleg sebe v BMC Racing Teamu preslabo ekipo, da bi se boril za zmago, čeprav se je tekmovalcem po etapi dolgo zahvaljeval za pomoč, Michael Rogers, Bradley Wighgins in Carlos Sastre. Le nekoliko bolje se je godilo Leviju Leipheimerju, ki je po Armstrongovemu nedeljskemu polomu (imenoval ga je najtežji dan v življenju) zdaj prvo ameriško orožje, Ivanu Bassu, Robertu Gesinku in Denisu Menčovju. Vsi so zaostali več kot dve minuti, tako da je v nadaljevanju dirke za njih objektivno boj za tretje mesto.

Nekoliko presenetljivo se v etapi Schlecku in Contadorju dobro upiral le olimpijski prvak Samuel Sanchez, to pa predvsem po zaslugi vratolomnega spusta, kar je tudi njegova specialiteta. Odlični tretji je bil tokrat Damianu Cunego.

Slovinci tudi tokrat niso igrali vidne vloge. Brajkovič, čeprav v vlogi pomočnika, očitno ni v taki formi, ki jo je imel na dirki Dauphine Libere, preostali pa niso specialisti za težke vzpone. Tokrat so vsi prišli v skupini, ki je zaostala 25 minut in 56 sekund in se zvrstili od 93. do 98. mesta.

Skupno: 1. Schleck (Luk/Saxo Bank) 43.35:41; 2. Contador (Špa/Astana) + 0:41; 3. Sanchez (Špa/Euskaltel-Euskadi) 2:45; 4. Menčov (Rus/Rabobank) 2:58; 5. Van den Broeck (Bel/Omega Pharma-Lotto) 3:31; 6. Leipheimer (ZDA/RadioShack) 3:59; 7. Gesink (Niz/Rabobank) 4:22; 8. Sanchez (Špa/Caisse d'Epargne) 4:41; 9. Rodriguez (Špa/Katjuša) 5:08; 10. Basso (Ita/Liquigas) 5:09 ... ;35. Brajkovič (Slo/RadioShack) 21:43.

NOGOMETNO SP - Po povratku v domovino

Španci noreli za prvake

V parku Casa del Campo v Madridu pol milijona ljudi - Sprejem pri kralju Juan Carlosu

Španski nogometaši na dvonadstropnem avtobusu po ulicah Madrida

ANSA

MADRID - Španska nogometna reprezentanca se je v ponedeljek vrnila v domovino s pokalom za najboljšo ekipo na svetu. Nove svetovne prvake je že na letališču v Madridu pričakala množica navijačev, še bolj veličastno in veselo pa je bilo zvečer na paradi, kjer je nove španske junake na ulicah prestolnice pozdravilo več sto tisoč navijačev. Španske nogometne so po prihodu v domovino najprej čakale uradne obveznosti. Najprej so bili v kraljevi palači pri kralju Juanu Carlosu.

»Navdušili ste vso državo. Naše največje sanje so postale resničnost. Zahvaljujem se vam v imenu celotne Španije,« je junake Pirenejskega polotoka nagovoril španski kralj. Tudi premier Jose Luis Rodriguez Zapatero je poudaril pomen naslova svetovnih prvakov za drža-

vo. Sledilo je še splošno ljudsko rajanje. Nogometaši so se v mesto odpeljali z dvonadstropnim avtobusom, s katerega so pozdravljali navijače. Ti so se zbirali v tisočih, zapolnili mestne parke in večje ulice. V hudi vročini so gasilci z vodnimi curki, ki so jih usmerjali v navdušeno množico, skrbeli, da so se Španci vsaj nekoliko ohladili. Vrhunec je bilo slavlje v parku Casa de Campo, kjer se je zbralo skoraj pol milijona navijačev, vse pa je bilo v znamenju rdeče-rumene kombinacije španske zastave.

Časnik Marca je ocenil, da je v noči, ko so Španci premagali Nizozemsko, po španskih mestih na ulicah slavilo 25 milijonov ljudi. Žal so zabeležili tudi dve smrti, ki sta bili neposredno povezani s slavljem, en navijač je omahnil z balkona, drugi pa je utonil.

NOGOMET Liga prvakov: Dinamo Zagreb nadigral Koper

ZAGREB - Nogometaši zagrebškega Dinama so v prvi tekmi drugega kroga kvalifikacij za ligo prvakov premagali Luko Koper s 5:1 (2:1). Koprčani so pred tekmo dejali, da želijo v Zagrebu predvsem zadeti. To jim je tudi uspelo, a kljub začetnemu vodstvu je po dobrih 30 minutah tekme sledil »razpad sistema« v koprski igri. Zagrebčane je zgodaj prejeti zadetek hitro stregnil, svoje je naredil tudi pogovor v slačilnici med polčasom, mreža gostov pa je bila v drugem delu kot luknjast švicarski sir.

Koprčani so povedli že v deseti minuti, ko je Miran Pavlin podal Davorju Bubanji, ta je s šolsko izvedeno dvojno podajo lepo kombiniral z Mitjo Brulcem in nato z roba kazenskega prostora zadel za vodstvo Koprčanov. V 30. minuti so »plavi« izenačili. Sammir je lepo podal do Maria Mandžukića, ta je pred kazenskim prostorom preigral Kristijana Polovanca in streljal, Hasić se je žoge še dotaknil, a je ta le končala za njegovim hrptom. V 38. minuti so domači povedli z 2:1, potem ko je Mathias Chago s polovice našel Mandžukića, ta je žogo spustil do Miroslava Slepčičke, ki ni imel večjih težav pri preigravanju Hasića.

V drugem polčasu so si po zamujeni priložnosti Kopa za izenačenje sledili goli Mandžukića (63.), Sammirja (77.) in Ettoja (80.).

Povratna tekma bo prihodnji teden v Novi Gorici.

JUŽNA AFRIKA Kandidirajo za olimpijske igre 2020

JOHANNESBURG - Južnoafriška športna zveza je skupaj z lokalnim olimpijskim komitejem uradno napovedala kandidaturo za poletne olimpijske igre leta 2020. Za zdaj so pri zvezi pozvali vse mestne oblasti, naj sporočijo, če želijo sodelovati pri tem projektu, da bodo lahko pripravili lokalni izbor mesta gostitelja. Vodja južnoafriškega olimpijskega komiteja Tubby Reddy je dejal, da želijo izbrati mesto, ki bo sposobno prirediti vrhunske olimpijske igre.

BALLACK - Nemški nogometaš Michael Ballack je podpisal pogodbo z Bayerjem 04 iz Leverkusna. Triintriidesetletni nemški reprezentant, ki v JAR zaradi poškodbe ni igral, bo v bundesligaškem klubu igral prihodnji dve leti. Ballack, ki je bil zadnji član angleškega Chelseaja, je v Bayerju že igral med leti 1999 in 2002.

ROSSI - Svetovni motociklistični prvak Valentino Rossi bo kljub zlomu noge morda nastopil že na naslednji dirki svetovnega prvenstva konec tedna v Nemčiji. Odločitev o tem bo Rossi sprejel po današnjem zdravniškem pregledu.

Slovenian open še nikdar tako močan

LJUBLJANA - Naslednji ponedeljek se bo v Portorožu začel že šesti turnir WTA Banka Koper Slovenija open z nagradnim skladom 220.000 dolarjev. Igralska zasedba bo več kot atraktivna, saj sta prvi nosilki Jelena Janković, nekdanja številka ena svetovnega tenisa, trenutno 4. na svetu, in zmagovalka letošnjega turnirja za veliki slam v Parizu Francesca Schiavone, 8. igralka na svetu. Zaradi visokih temperatur se bodo dvoboji začeli šele v popoldanskih urah in končali pod žarometi tudi pozno v noč. Vstopnice od ponedeljka do četrtrka bodo v prodaji po 10 evrov, v petek bo cena 15 evrov, v soboto in nedeljo pa dvajset evrov.

STROKOVNI KOTIČEK

Za konec žal pretep in sramota

Svetovno prvenstvo v nogometu je za nami, občutki so različni. Pričakovanja so bila prevelika. Razočarali so nas posamezniki in reprezentance. Boljši poznavalci razmer v nogometnem dogajanju pravijo, da je to bilo pričakovati.

Finalna tekma med Španijo in Nizozemsko sodi med večja razočaranja. Pričakoval sem vrhunsko nogometno predstavo, videl pretep in sramoto. Španci so vztrajno hoteli igrati in zmagati kljub vsem grobostim Holandcev.

Poglejmo rajši nekatere značilnosti pravkar končanega svetovnega prvenstva. Nogomet je v velikem razvoju, vsa moštva se branijo z osmimi, devetimi igralci v coni, samo igro pa narekujejo vrhunska tehnika posameznikov in kolektiv. V sam svetovni vrh so se zavilete reprezentance, ki imajo vrhunsko kvaliteto posameznikov podrejeno kolektivu in so dobro in kvalitetno vodene. Nadaljnji razvoj nogometa narekujejo Španci, ki so edini sposobni igrati v zgoščem prostoru, tako da napadajo in ne zgubljajo žoge ter ne dovolijo nasprotnikom prehoda v proti napade.

Trenerjem za razmislek je tudi podatek o efektivnem času igranja, ki je znašal oseminsedemdeset minut na tekmi Nemčija proti Urugvaju.

Rajko Žeželj

NOGOMET - Najboljši med slovenskimi nogometaši v Italiji

Za Kras bo v D-ligi igral tudi Alen Carli

Vezist je pred tremi leti v tej ligi za Italo San Marco zabil tudi 14 golov

JADRANJE - SP v klasi 470

Čupina jadralca v zgornji polovici

HAAG - Na Nizozemskem so včeraj kljub neugodnim vremenskim razmeram izpeljali prve tri kvalifikacijske plove članskega svetovnega prvenstva v olimpijskem razredu 470, na katerem nastopata tudi Čupina jadralca Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti. Slovenska jadralca sta dobro začela z nastopi in sta po prvem dnevu regat na 34. mestu med 119 tekmovalci: dvakrat sta bila 14., v tretji regati pa pred protesti 16. »Zadovoljna sva, pogoji pa so zelo zahtevni. Danes (včeraj op.a.) je bilo malo vetra, tok pa je zelo močan in te kar nese. Predvsem pri bojah imajo vsi velike težave,« je po prvem napornem dnevu povedal flokist Jaš Farneti. Čeprav je sodniška komisija napovedala start ob 11.00, je včeraj svetovna elita začela s tekmovanji šele v popoldanskih urah, zaključila pa šele nekaj pred 20. uro. V zadnji regati je vse jadralce presenetil tudi naliv. Po treh plovih vodi avstralska posadka z olimpijskim prvakom Pagejem in Belcherjem, slovenska posadka Mikulin/Prinčič pa je 20. Simon in Jaš sta med italijanskimi posadkami tretja, boljša sta Zandonà in Zucchetti na 21. mestu, 26. pa sta Bertola in Alcidi.

Danes bodo jadralci opravili še tri kvalifikacijske regate, nato pa se bo začel finalni del. Vremenslovci napovedujejo, da bo veter močnejši.

Aleš Omari na EP klase ORC na 3. mestu

CAGLIARI - V nedeljo se je v Cagliariu na Sardiniji zaključilo evropsko prvenstvo v razredu ORC, na katerem je nastopil tudi Sirenin jadralca Aleš Omari. Na jadranci Escandalo je v kategoriji B z osemčlansko posadko osvojil 3. mesto. Po prvem dnevu regat, kjer niso bili dovolj prepričljivi, so izboljšali hitrost jadrnice, zmagali obalno regato in se izkazali tudi na zadnjih preizkušnjah. Večdnevno regato je zmagala italijanska posadka na jadrnici Alvarosky. V Cagliariu so jadralci opravili devet preizkušenj. Od srede do nedelje je tekmovalo 31 jadrnic, 20 v kategoriji B, 11 pa v kategoriji A.

Nogometni klub Kras je po napredovanju v meddeželno D-ligo že začel krepiti ekipo, včeraj pa jo je dopolnil še z igralcem, ki bo predstavljal pravo rožo v gumbnici. Za Kras bo namreč v prihodnji sezoni igral tudi najboljši med aktivnimi slovenskimi nogometaši iz Italije, to je 31-letni Alen Carli, ki ima za sabo že dokaj dolgo pot v nižjih poklicnih ligah in tudi v meddeželni ligi. Vezni igralec iz Slivnega, ki je že zelo zgodaj zapustil prošeško Primorje, kjer je opravil prve korake, in se nato preizkušal v mladinskih in tudi članski ekipi Triestine, je namreč na ravni lige Lega pro oziroma nekdanje C2-lige igral za Tempio Pausanio na Sardiniji, za bocenski Südtirol, za Cosenzo, napredovanje v to ligo je dosegel z Italo San Marco iz Gradišča, za katero je igral sedem sezon, v D-ligi pa je branil tudi barve Sana Donaja in Portogruara.

Potem ko je Itala ob koncu letošnje sezone finančno propadla in bo svojo pot v najboljšem primeru nadaljevala v elitni ligi, je bilo nekako pričakovano, da bo Carli končno spet igral za slovensko društvo, ki je doseglo letos izjemen uspeh

»Prvič smo se slišali že pred več tedni, nato spet v petek, včeraj dopoldan pa sem podpisal pristopno izjavo,« nam je povedal Alen, ki mu je poklicna pogodba z Italo zapadla ob koncu sezone, tako da je imel status prostega igralca. S predsednikom Krasa Goranom Kocmanom se je za zdaj dogovoril za enoletno sodelovanje. »Če pa se bo Kras utrdil na tej ravni, bom rade volje ostal dlje,« je pojasnil Carli po dogovoru. Pravih alternativ v tem trenutku na poklicni ravni ni imel. »Osemnajst klubov je propadlo, nogometna borza je dobesedno negibna, da bi igral v Venetu ali še bolj daleč pa me ni preveč mikalo. Pri Itali so me prosili, da bi ostal, vendar na toliko nižji ravni nisem hotel igrati,« je priznal Alen, ki je v času igranja na poklicni ravni vsakakor našel dovolj časa, da je diplomiral na univerzi.

Carli je lahko za Kras pravi »all-around player«. V osnovi je vezist, a je že igral tudi v obrambi in v špici ali takoj za napadalno vrsto. Vajen je tudi dosežati gole. V sezoni 2007/2008, ko je z Italo napredoval v 2. divizijo (nekdanja C2-liga), jih je zabil kar štirinajst.

Alen Carli, ko je z Italo napredoval v C2-ligo

»Nekoč sem tudi že nadomestil izključenega vratarja in iz vrat z dolgo podajo omogočil soigralcu, da je dosegel gol,« se je pošalil Carli.

Krasova ekipa se mu zdi močna. »Videl sem nekaj tekem in tudi nastop v play-offu. Igralce poznam, s Tomizzo in Cipracco sem tudi igral v istem moštvu. Ekipa je dobra, polna nadarjenih igralcev. Ozračje okrog nje je enkratno, navdušenje je veliko, zato mislim, da se bomo lahko dobro odrezali. V D-ligi je razlika med boljšimi in slabšimi moštvimi minimalna, zato je liga zelo zahtevna, lahko pa se zgodi karkoli,« je še povedal Carli.

Iz Krasovega tabora so tudi dali razumeti, da se je s prihodom Carlia, napadalca Venturinja, branilca Tizianija in vezista iz Izole Roka Božiča program okrepitve moštva najbrž tudi zaključil. Napovedujejo le še najem nekaj mladincev.

KOŠARKA

Jadran še čaka na poziv državne zveze

Usoda Jadrana še visi na nitki, saj po tednu dni še ni znano, ali bo združena ekipa spet vključena v državno C-ligo. Čeprav je rok za vpis zapadel že prejšnji teden in torej je že znano, katere ekipe so izpolnile pogoje za igranje v državni C-ligi, zveza še ni sporočila, ali bodo ekipe, ki so vložile prošnjo za ponovno vključitev, res vključene v ligo. Kot smo že poročali, so se nekatere ekipe že odpovedale, zato bi moral Jadran dobiti pravico za igranje v državni ligi. Do včeraj pa zveza še ni sporočila odbornikom odločitve, kljub večkratnim pozivom. Pri Jadranu ne izključujejo, da bi prišlo celo do zmanjšanja števila ekip v skupinah od 16 na 14. V tem primeru bi Jadran in ostalih sedem ekip ostalo praznih rok. Tako odločitev sicer lahko sprejme samo državni svet košarkarske zveze. Če pa bo zveza obdržala formulo s 16 ekipami, bo zveza vključila osem ekip (med temi tudi Jadran) za skupnih 120 ekip v osmih skupinah, v kratkem pa bo morala ponovno odpreti rok dodatnega vpisa za osem ekip. Prvenstvu s 15 ekipami v skupini se namreč izogibajo.

Od danes v Dolini turnir tri proti tri

Ob 45-letnici ustanovitve prireja ŠD Breg od danes do petka v sodelovanju z ZSSDI košarkarski turnir tri proti tri, ki je namenjen štirim različnim kategorijam. V dolinskem športnem centru Silvana Klabiana bodo pod košem merili moči košarkarji (člani in mladi) ter neregistrirani igralci. Prijave bodo možne vse do začetka tekmem, in sicer do danes do 18. ure. Glede na število tekmovalcev in glede na vreme bodo tekme igrali na odprtem ali v dvorani poznih popoldanskih urah. Poskrbljeno bo tudi za prigrizek in pijačo. V prvi kategoriji bodo nastopali neregistrirani košarkarji, v drugi člani do letnika 1992, v tretji mladi košarkarji od letnika 1993 do 1996, v četrti pa igralci letnika 1996 in mlajši. Če bo zanimanje zadostno, bodo organizirali tudi ženski turnir.

ATLETIKA - Fabio Ruzzier 1. v deželi

Prvak, a le doma

Na pokalu Borghes je lahko nastopil, na DP v Anconi pa ne

Lonjerski atlet Fabio Ruzzier je na atletskem memorialu M. Borghes v Gorici po pričakovanjih že desetič v karieri osvojil naslov deželnega članskega prvaka v hitri hoji na 10 km (51:49,00). Drugi je bil Marco Persello (Atletica Udinese) v času 55:18,06, 3. pa Andrea Moreno Melis (Atletica Alto Friuli) v času 57:37,04.

»V Gorici je bilo vlažno in vroče, zato se nisem oziral na čas, temveč le na zmago,« je pojasnil naš 57-letni atlet.

Zanimivo je, da je Ruzzier, ki brani barve tržaškega društva Marathon, lahko mirno nastopil na deželni prvenstvu, na katerem so mu tudi podelili majico deželnega prvaka, medtem ko mu je italijanska državna zveza - zaradi njegovega nastopanja v dresu reprezentance Slovenije, februarja prepredila, da bi se udeležil državnega dvoranskega prvenstva v Anconi, češ da je tujec. Njegov status dvojnega državljan je na deželni ravni deležen drugačnega razumevanja. Deželni odbor FIDAL, ki mu je očitno bolj naklonjen, je od Rima zahteval pojasnila, vendar še ni prejel nobenega odgovora, dotlej pa Ruzzierju ne namerava onemogočiti nastopanja na deželni ravni.

Ruzzier bo danes odpotoval na severovzhodni del Madžarske, kjer bo v kraju Nyiregyhaza, nedaleč od meje z Ukrajino, konec tedna evropsko prvenstvo za veterane. Lonjerski atlet bo nastopil na dveh tekmah. V petek ga čaka 5-kilometrski preizkušnja na stezi, v nedeljo pa še 20-kilometrski tekma na cesti.

»Pred nastopom sem dobro pripravljen, bo pa težko, ker naj bi bilo na obeh tekmah zelo vroče in vlažno, tekmujejo pa v zgodnjih popoldanskih urah,« je povedal Ruzzier. V njegovi kategoriji M55 bo nastopilo kar 25 tekmovalcev. Favorit za končno zmago je aktualni evropski prvak na obeh razdaljah

Ruzzier z majico deželnega prvaka

(zmagal je pred dvema letoma v Ljubljani) Španec Ignasi Melo. Ruzzier pravi, da je Melo na krajši razdalji dosegel letos boljše čase od njega, na 20 kilometrih pa sta si izenačena. Ruzzier je na evropskih veteranskih prvenstvih osvojil doslej 9 naslovov, kar 22 pa jih ima s svetovnih prvenstvih, kjer je sicer velikokrat nastopil tudi v ekipni konkurenci. (ak)

Danes že 26. Carsolina

Danes ob 19.00 bo start tradicionalne tekaške preizkušnje »Carsolina« v organizaciji kluba Marathon. Tržaški tekačji se bodo preizkusili na progi, ki se vije od Drage prek Doline Glinščice do Botča in spet do Drage. Trasa meri 7 kilometrov. Ob tekmovanju bodo na vrsto prišli tudi rekreativci, ki se bodo lahko preizkusili na krajši progi. Vpis je možen tudi neposredno pred začetkom do 15 minut pred startom.

INTERREG - V Ukvah podpis dogovora med ZSSDI in SŠZ

FJK, Koroška, Evropa

Med načrti priprave ekip na avstrijskem Koroškem in v Kanalski dolini, športni dan v Ukvah in trojezični slovar

Konec minulega tedna sta se v Ukvah v Kanalski dolini srečali predstavniki Združenja slovenskih športnih društev v Italiji in Slovenske športne zveze iz Celovca. Novica kot taka bi ne vzbudila kake posebne pozornosti, če ne bi šlo za načrtovanje pobude, ki ni prav pogosta na tisti relaciji. Gre namreč za projekt sodelovanja v sklopu programov Interreg med Italijo in Avstrijo za leto 2011. Obe zvezi sta pred meseci že vložili skupno prošnjo na pristojne deželne organe, ki dodeljujejo evropska finančna sredstva za uresničitev določenih čezmejnih dejavnosti. V dopolnitev še oddane dokumentacije, sta si delegaciji obeh slovenskih zamejskih športnih zvez, ki bosta nosilki projekta, ogledali kraje, kjer bodo na italijanski strani meje potekale nekatere dejavnosti. V ta namen sta Zvezi povabili k sodelovanju tudi Kulturno društvo Planika iz Ukev, ki ga je na sestanku predstavljal predsednik Rudi Bartoloth. Delegaciji sta si ogledali nov sedež društva v Ukvah, ki je svoje prostore našlo v obnovljeni stavbi nekdanje mlekarne (v petdesetih letih prejšnjega stoletja, so stavbo najemale goriške slovenske organizacije za potrebe poletnih kolonij). Stavba stoji ob potoku, prav nasproti vaške cerkve, ki jo je leta 2003 zelo hudo poškodovala vodna ujma. Po podpisu pogodbe o sodelovanju, so si člani delegacij ogledali tudi nekatera možna prizorišča športnih prireditev, ki jih predvideva čezmejni projekt Interreg. V tem projektu so zaobjete tri glavne točke: priprave ekip ZSSDI na avstrijskem Koroškem, priprave športnikov SŠZ v Kanalski dolini, množični športni dan v Ukvah in okolici (s

Rudi Bartoloth (KD Planika), Igor Tomasetig (ZSSDI) in Ivan Lukan (SŠZ) med podpisom dogovora o sodelovanju

prisotnostjo športnikov iz FJK v Koroške) ter tisk trojezičnega slovarja s športnim izrazoslovjem (slovenščina, italijanščina in nemščina). Poleg glavnih postavk projekta Interreg, so predvidene tudi nekatere druge spremljevalne pobude, ki bi poživile in popestrile športno ponudbo med našo deželo in Koroško. Delegaciji sta namreč ugotovili, da kljub bližini in zgodovinskim vezem, sodelovanje med Kanalsko dolino in Koroško še zdaleč ni tisto, ki bi moralo obstajati med sosedi. O skoraj popolni odsotnosti stikov pove že podatek, da se s programi Interreg Italija-Avstrija ni še nihče resneje in konkretnije ukvarjal. S svojim znanjem, izkušnjami in trdno voljo, bosta manjšini bržkone uspeli zapolniti to vrzel in botrovati nastanku tesnejših povezav, tako na športni ravni, kot tudi na drugih področjih. (VIP)

Obvestila

ŠPORTNO ZDRUŽENJE BOR, v skladu z 12. členom svojega statuta, sklicuje v torek, 27. julija, ob 19.30 v prvem in ob 20.00 v drugem sklicanju, redni letni občni zbor, v prostorih KD Slavko Škamperle, na Stadionu 1. Maja, Vrdelska cesta, 7. Dnevni red: predsedniško poročilo; pozdravi; blagajniško poročilo; razprava; odobritev obračuna za leto 2009 in proračuna za leto 2010; razno.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM v sodelovanju z ZSSDI organizira Poletni intenzivni plesni teden od 23. do 27. avgusta in/ali od 30. avgusta do 3. septembra v telovadnici OŠ Bevk na Opčinah, za otroke od 4. do 12. leta starosti. Navijaške, gimnastične in plesne delavnice, ročna dela ter veliko zabave! Informacije in vpis na tel. št. 349-7597763 Nastja, 335-6278496 Nikol ali na info@cheerdancemillemium.com.

ZSSDI obvešča, da delujeta urada v Trstu in Gorici s poletnim urnikom (8.00 - 14.00).

FRANCIJA - Z veliko večino glasov, kljub nasprotovanju muslimanov

Narodna skupščina sprejela zakon o prepovedi burke

Zakon mora potrditi še senat - Ni izključeno, da ga bo ustavno sodišče zavrnilo

PARIZ - Francoska narodna skupščina je včeraj z veliko večino potrdila zakon o prepovedi nošenja burk v javnosti. Zakon, ki kljub nasprotovanju muslimanske skupnosti in aktivistov za človekove pravice uživa veliko podporo francoskih volivcev, mora sedaj potrditi še senat.

Za zakon je glasovalo 336 francoskih poslancev, proti pa je bil eden. Komunisti in večina predstavnikov opozicijskih socialistov, ki podpirajo večji del zakona, a menijo, da ga ne bi smeli izvajati povsod, temveč le na določenih mestih, kot so javne ustanove, bolnišnice in javni promet, se je glasovanja vzdržala.

O zakonu mora glasovati še francoski senat, ki bo začel z razpravo septembra. Zakon bodo predstavniki senata po poročanju ameriške tiskovne agencije AP najverjetneje potrdili, o njem pa bo kasneje razpravljalo še ustavno sodišče. To bi lahko zakon po mnenju številnih pravnikov razglasilo za protustavne.

Zakon o prepovedi pokrivanja obraza v javnosti, kot se imenuje uradno, pred-

videva 150 evrov kazni za ženske, ki se bodo v javnosti pojavile z zakritim obrazom. Moški, ki bodo svoje žene ali hčerke silili v nošenje burke ali nikaba, bodo lahko kaznovani s 30.000 evrov kazni, čaka pa jih tudi leto dni zapora, v primeru mladoletnega dekleta pa bo kazen 60.000 evrov kazni in dve leti zapora, poroča nemška tiskovna agencija dpa.

V Franciji je že nekaj časa potekala razprava, ali naj prepovejo zakrivanje obraza v javnosti. Zakonu nasprotuje šestmilijonska muslimanska skupnost v Franciji, ki je predlog zakona že označila za obliko stigmatizacije, raziskave javnega mnenja pa kažejo, da je večina Francozov prepovedi burk naklonjena.

V Franciji, kjer živi največja muslimanska skupnost v Evropi, naj bi si obraz zakrivalo le okoli 2000 žensk.

Francija ni edina evropska država, ki je na poti proti prepovedi burke. Zakon s podobno vsebino je namreč že sprejel belgijski parlament, medtem ko je španska vlada napovedala, da bo z zakonom o verski svobodi nošenje burke omejila. (STA)

Moody's znižal bonitetno oceno Portugalske

LIZBONA - Svetovna bonitetna agencija Moody's je včeraj znižala oceno na portugalski državni dolg z AA2 na A1. Vzrok za takšno odločitev agencije so šibki obeti za rast portugalskega gospodarstva in vse slabši javnofinančni položaj Portugalske. Euro je zaradi tega zdrsnil in dosegel najnižjo vrednost v zadnjem tednu dni, poročajo tuje tiskovne agencije.

Moody's pričakuje, da se bo trend naraščanja portugalskega dolga nadaljeval še najmanj dve ali tri leta, zato bi se lahko približal 90 odstotkom bruto domačega proizvoda (BDP). Agencija prav tako še naprej ostaja zaskrbljena zaradi srednjeročnega potenciala rasti portugalskega gospodarstva.

"Portugalski državni dolg, izražen v BDP in prihodkih, se je v minulih dveh letih hitro povečal," je ob tem pojasnil analitik pri agenciji Moody's Anthony Thomas in ocenil, da gre povečanje dolga pripisati protikriznim ukrepom portugalske vlade in učinkom proračunskih stabilizatorjev, kot so višja nadomestila za primer brezposelnosti.

Odločitev Moody's je že vplivala na vrednost evra, ki je včeraj dopoldne dosegel najnižjo vrednost v zadnjem tednu in zdrsnil na 1,2533 dolarja. Skupna evropska valuta je trenutno pri 1,2572 dolarja. (STA)

ČEŠKA - Vodi jo premier Peter Nečas

Prisegla nova desnosedinska vlada Na obzorju reforma javnih financ

PRAGA - Po majskih parlamentarnih volitvah je Češka včeraj dobila novo desnosedinsko vlado pod vodstvom premiera Petra Nečasa. Novi 15-članski kabinet, ki ga sestavljajo Nečasova Državljanska demokratska stranka (ODS) ter stranki TOP 09 in Javne zadeve, je včeraj prisegel pred češkim predsednikom Václavom Klausom.

V skladu s češko ustavo ima vlada sedaj 30 dni časa, da ji parlament izglasuje zaupnico. Pri tem sicer ni pričakovati težav, saj ima v 200-članskem parlamentu s 118 sedeži udobno večino. V novi vladi sicer ni levosredinskih socialdemokratov, ki so na majskih volitvah prejeli največ glasov.

Nova koalicija, ki bo po več kot letu dni nasledila prehodno vlado pod vodstvom Jana Fischerja, napoveduje izvedbo temeljite reforme javnih financ, vključno z reformo pokojninskega in zdravstvenega sistema, ter bistveno zmanjšanje proračunskega primanjkljaja na tri odstotke BDP do leta 2013.

Čeže z novo vlado, če bo uresničila svoje napovedi, čakajo občutno krčenje iz-

datkov za socialno, uvedba šolnin na državnih visokih šolah in univerzah, odločen boj proti korupciji, pa tudi gradnja novih reaktorjev oz. posodobitev jedrskih elektrarn Temelin in Dukovany. Koalicijsko pogodbo so stranke podpisale v ponedeljek.

V novi vladi je šest ministrov iz vrst ODS, pet iz desničarske stranke TOP 09, štiri ministre pa bo prispevala stranka Javne zadeve. Med njimi ni nobene ženske. Novi finančni minister bo postal Miroslav Kalousek, vodenje zunanjega ministrstva pa bo pripadlo Karlu Schwarzenbergu. Oba prihajata iz TOP 09, ta položaja pa sta zasedala že v prejšnji vladi, ki jo je vodil Mirek Topolánek iz ODS.

Obrambni resor je Nečas zaupal članu svoje ODS Alexandru Vondri, ki je bil v Topolánekovi vladi minister za zadeve EU, medtem ko bo notranje ministrstvo odslej vodil predsednik Javnih zadev in nekdanji raziskovalni novinar Radek John. Slednji je v minulih dneh grozil, da bo njegova stranka zapustila koalicijo, če sam ne bo dobil enega od resorjev v novi vladi. (STA)

Predsednik V. Klaus in premier P. Nečas

EU - Sklep finančnih ministrov

Stresni testi naj bi ugotovili trdnost bank

BRUSELJ - Finančni ministri Evropske unije so na zasedanjih v ponedeljek in včeraj v Bruslju obljubili, da bodo po razkritju stresnih testov pomagali ranljivim bankam. Stresni testi, katerih namen je ugotoviti, ali imajo banke dovolj kapitala, da se soočijo z morebitnimi novimi finančnimi krizami, so bili razširjeni na 91 bank ali 65 odstotkov bank v EU.

Namen razkritja stresnih testov bank je pomiriti finančne trge in njihove špekulacije. V primeru ZDA se je pokazalo, da je razkritje testov vplivalo na povečano zaupanje gospodarstva v banke in vzpostavilo normalno delovanje bančnega sistema. Evropski komisar za denarne in gospodarske zadeve Olli Rehn je izrazil prepričanje, da bo razkritje stresnih testov pokazalo, da je evropski bančni sektor na splošno krepak. Komisar je tudi pojasnil ukrepanje v primeru bank, za katere bi testi pokazali, da so šibke. V prvi vrsti se bo iskalo zasebna sredstva za njihovo

podporo, delničarjev ali na trgih. Potem pridejo na vrsto nacionalni ukrepi, tudi državne pomoči. Tretja obrambna fronta pa so evropski mehanizmi, na primer mehanizem za zagotavljanje finančne stabilnosti, za katerega pa komisar meni, da ga ne bo treba sprožiti.

EU je sicer včeraj tudi stopila korak naprej v iskanju dogovora o finančnem nadzoru, ki zaradi različnih stališč Evropskega parlamenta in držav članic lahko povzroči zamudo pri uveljavljanju novih pravil. Finančni ministri unije so belgijsko predsedstvo opremili z novim mandatom za pogajanja s parlamentom.

Trilog z Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo o tem vprašanju se bo nadaljeval danes. Komisar za notranji trg Michel Barnier meni, da je EU "na pravi poti", ter upa, da bosta tako Svet, v okviru katerega odločajo države članice, kot Evropski parlament dogovor uspela doseči septembra. (STA)

ZDA - Nafta V Mehiškem zalivu nov pokrov na vrtini

NEW ORLEANS - Delavcem britanske naftne družbe BP je v ponedeljek zvečer uspelo s pomočjo robotov namestiti nov tesnejši pokrov na vrtino, iz katere že od 20. aprila bruha nafta. S tem pokrovom, ki je zamenjal starega, naj bi uspeli pobrati vso iztekajočo nafto. Dokončna rešitev je sicer še vedno nova vrtina, ki naj bi jo končali do sredine avgusta.

Po ocenah ameriške administracije se je iz vrtine na dnu Mehiškega zaliva do ponedeljka izteklo skupaj od 337 do 666 milijonov litrov nafte. Na dan je izteče med 5,7 in 9,5 milijona litrov. Star pokrov, ki so ga sneli v soboto, je uspel pobrati le okoli 3,8 milijona litrov nafte dnevno. Celotna občutljiva operacija nameščanja novega pokrova je trajala tri dni. Najprej so odstranili star pokrov in tako povečali iztekanje nafte, nato pa ves dan počasi s podvodnimi roboti spuščali na dno zapleteno 5,5 metra visoko in skoraj 80 ton težko napravo. (STA)

SEVERNA IRSKA - Ranjenih je bilo 28 policistov, eden huje

Tradicionalni pohod protestantov v Belfastu spremljalo nasilje katoliških izgrednikov

Izgredniki so v noči požigali tudi avtomobile v središču Belfasta

ANSA

BELFAST - Katoliški izgredniki so v ponedeljek v Belfastu z zažigalnimi bombami, zidaki in steklenicami obmetavali udeležence tradicionalnega pohoda protestantov in policiste, ki so ga spremljali. Policija je odgovorila z gumijastimi naboji in vodnim topom. Pri tem je bila huje ranjena policistka, 27 policistov pa je dobilo lažje poškodbe.

Pred tem so morali policisti v ponedeljek s silo odstraniti kakih sto katolikov, ki so s sedenjem sredi ceste v soseski Ardoyne v Belfastu izražali svoj protest in skušali ustaviti pohod protestantov. Že v noči na ponedeljek je bilo v nemirih katolikov v Belfastu ranjenih 27 policistov. Med njimi so trije utrpeli strelne rane.

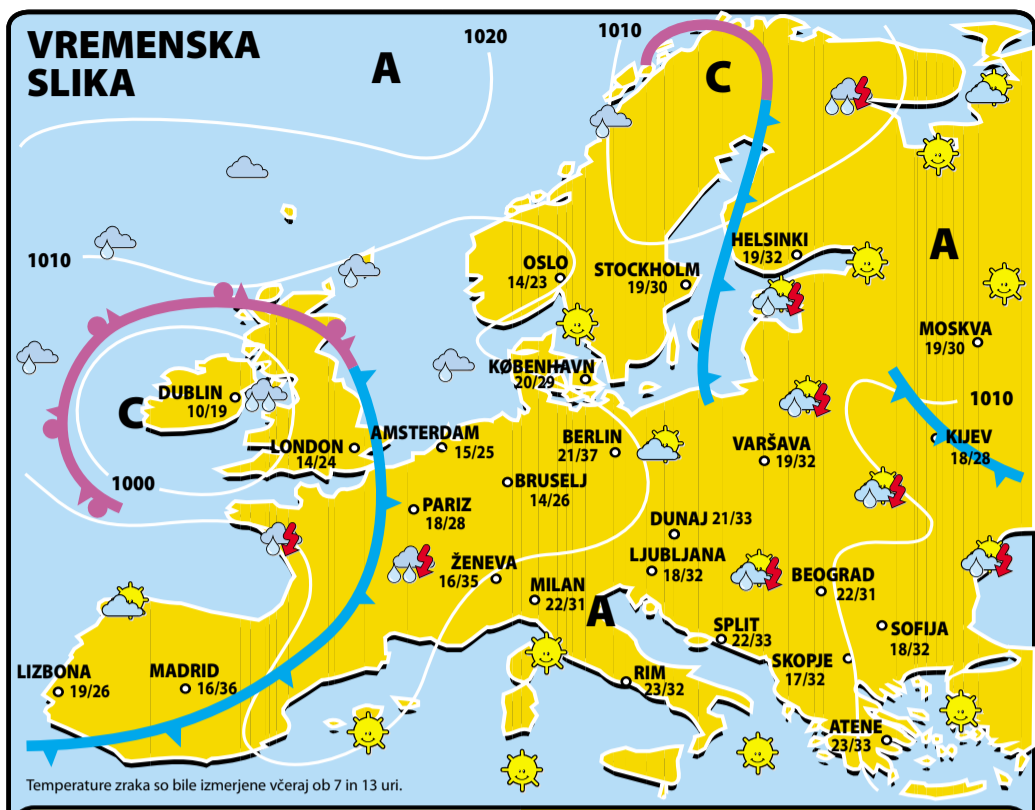
Katoliški protestniki so skušali v nedeljo in ponedeljek z nasiljem preprečiti vsakoletni pohod protestantskega reda Oranovcev. V dveh dneh nemirov je bilo ranjenih skupno 55 policistov, večina lažje, dva pa huje in sta v bolnišnici.

Več cest v Belfastu je zaprtih, dokler z njih ne počistijo ostankov nemirov - za-

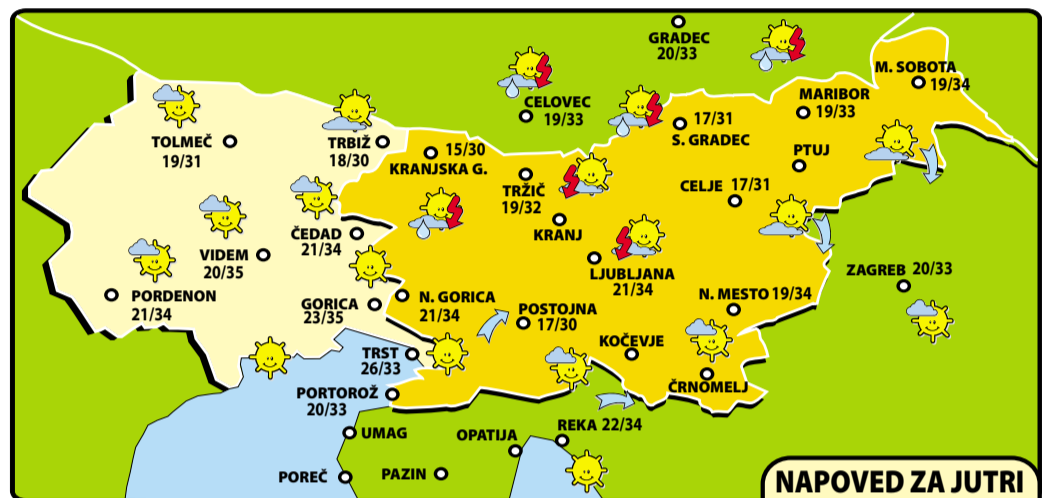
žganih avtomobilov in smetnjakov, razbitega stekla in podobnega. Tudi nekateri vlaki včeraj niso vozili, potem ko so skušali nasilneži južno od Belfasta zažgati vlak s 55 potniki. Pri tem na srečo ni bil nihče ranjen.

Nekateri lokalni politiki so včeraj ostro obsodili nemire in večinoma ocenili, da so na nasilneže vplivali odpadniki Irske republikanske armade (IRA), ki se ne strinjajo s kompromisom med katoliki in protestanti na Severnem Irskem. Severnoirski prvi minister Peter Robinson in njegov namestnik Martin McGuinness se zaenkrat nista odzvala.

Na Severnem Irskem 12. julij predstavlja pomemben datum, saj se protestanti iz reda Oranovcev takrat s pohodi spominjajo zmage protestantskega kralja Viljema Oranskega nad katoliškim kraljem Jakobom II. v bitki pri Boyneu 12. julija 1690. Kljub relativnemu miru na Severnem Irskem, ki vlada od velikonočnega mirovnega sporazuma leta 1998, pa okoli 12. julija pogosto pride do izbruhov nasilja, ko skušajo katoliki preprečiti pohode. (STA)

NAPOVED ZA DANES
 Po vsej deželi bo prevladovalo pretežno jasno vreme, le zjutraj bo oblačnost lahko večja. Čez dan se bo v gorah pooblačilo, možne bodo tudi močne krajevne nevihte, ki bodo ponekod lahko segle tudi do nižin. V spodnji ravnini in ob obali bo možnost neviht manjša, pihali bodo lahni krajevni vetrovi. Na vseh območjih bo toplo in soparno.

NAPOVED ZA JUTRI
 Po nižinah in ob obali bo jasno ali pretežno jasno, še vedno bo toplo in soparno; čez dan se bo proti Alpam pooblačilo. V gorah bo zjutraj pretežno jasno, čez dan ponekod spremenljivo, popoldne pa bo možna kakšna nevihta. Ob obali bodo pihali lahni krajevni vetrovi.

Anticiklonski greben afriškega izvora se bo v prihodnjih dneh okrepil nad našo deželo, zaradi tega bo vreme od četrta bolj stanovitno, vendar hkrati bo pri nas tudi tudi bolj toplo in suho vreme.

Nad zahodno Evropo je ciklonsko območje, nad osrednjo Evropo in Sredozemljem pa se krepi območje visokega zračnega pritiska. Z zahodnimi vetrovi priteka k nam precej toplega zraka.

DOLŽINA DNEVA
 Sonce vzhaja ob 5.29 in zahaja ob 20.52
 Dolžina dneva 15.23

LUNINE MENE
 Luna vzhaja ob 8.47 in zahaja ob 22.17

PLIMOVANJE
Danes: ob 6.49 najnižje -57 cm, ob 13.46 najvišje 40 cm, ob 19.32 najnižje -11 cm, ob 0.48 najvišje 26 cm.
Jutri: ob 7.28 najnižje -48 cm, ob 14.33 najvišje 39 cm, ob 20.41 najnižje -11 cm.

BIOPROGNOZA
 Popoldne bo počutje poslabšala velika toplotna obremenitev. V času največje vročine se izogibajte večjim naporom na soncu, naporejša dela opravite zjutraj ali zvečer, uživajte dovolj tekočine in lahko hrano, prostore prezračite ponoči ali zjutraj.

MORJE
 Morje je skoraj mirno, temperatura morja 27,9 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C
 500 m 3 0 2000 m 15
 1000 m 23 2500 m 12
 1500 m 18 2864 m 10

UV INDEKS
 UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 8,5 in v gorah 10.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Jaz in ti... in Primorski

Z DNEVNIKOM NA DOPUST
 Bralce in naročnike, ki se odpravljajo na dopust, vabimo, da se naročijo na spletno izdajo časopisa. Primorski dnevnik vas bo s svojimi vestmi v živo spremljal, kamorkoli vas bo popeljala poletje.

Trimesečna naročnina: 55 evrov
 Naročnina za 30 dostopov: 30 evrov

Več na naši spletni strani:
www.primorski.eu

Primorski dnevnik

RUSIJA - Zaradi namerne žalitve verskih čustev Sodišče organizatorja razstave »Forbidden Art« spoznalo za kriva

MOSKVA - Sodišče je v ponedeljek za kriva spoznalo Andreja Jerofejeva in Jurja Samodurova, organizatorja kontroverzne razstave "Forbidden Art", ki sta jo leta 2007 postavila v Muzeju Andreja Sharova v Moskvi. Tožbo je vložila ultra nacionalistična ortodoksna skupina, organizatorjema razstave pa grozi zaporna kazen do treh let.

Razstava je namenoma žalila verska čustva, motivirali so jo "zločinski nameni", je po poročanju francoske tiskovne agencije AFP ob izreku sodbe dejala sodnica okrožnega sodišča Taganskj Svetlana Alexandrova.

Obtožba proti Jerofejevem in nekdanjem direktorju Muzeja Andreja Sharova Samodurovu je bila vložena leta 2008 zaradi podpihovanja verskega sovraštva ter zlorabe uradnega položaja.

Sporna razstava je med drugim prikazovala podobo Jezusa z glavo Mikija Miške (Mickey Mouse) in sleparski oglas za Coca Colo s sloganom: To je moja kri (This is my Blood). Obiskovalci so si razstavljene objekte lahko ogledovali skozi kugalne linice.

Razstava je namenoma žalila verska čustva, motivirali so jo "zločinski nameni", je po poročanju francoske tiskovne agencije AFP ob izreku sodbe dejala sodnica okrožnega sodišča Taganskj Svetlana Alexandrova.

Obtoženi Jerofejev je že pred razsodbo dejal, da razstava ni bila naperjena proti Ruski pravoslavni cerkvi, ampak izraža neodobranje cenzuriranja umetnosti. "Pričakoval sem odzive ministrstva za kulturo ter drugih ustanov, ne pa v cerkve ali med nacio-

Obsojena organizatorja razstave Andrej Jerofejev in Jurij Samodurov

nalisti," je Jerofejev povedal za AFP. "Družba je bolna. Še vedno se ne more soočiti s svojo podobo v zrcalu umetnosti," je dodal.

Predstavniki skupine, ki je vložila tožbo, Oleg Kassin je tožbo podprl s komentarjem, da se mu je razstava proti-krščanskih podob gnusila: "Če se želite svobodno izražati, počnite to doma in povabite nekaj tesnih prijateljev. V trenutku, ko se takšna razstava preseli na javno mesto, se posebej če je žaljiva, pa to ni več umetnost, ampak provokacija."

Skupina 13 priznanih ruskih umetnikov, med katerimi sta tudi nekdanja sovjetska disidenta Ilja Kabakov

in Erik Bulatov, je ruskemu predsedniku Dmitriju Medvedjevu prejšnji teden poslala odprto pismo ter ga pozvala, naj takoj prekine sporno sojenje. Tudi ruski minister za kulturo Alexander Avdejev je prejšnji teden javno izrazil podporo obtoženima umetnikoma, predstavnik pravoslavne cerkve pa je dejal, da so zahteve tožnikov pretirane, neupravičene in lahko povzročijo veliko škodo.

Jerofejev, ki je vodil oddelek sodobne umetnosti v Tretjakovski galeriji, je omenjeno razstavo pripravil v Muzeju Andreja Sharova, kjer je bil Samodurov direktor. Zaradi obtožb sta bila oba odstavljena s položajev. (STA)

ROMUNIJA - Med zgodovino in legendo V Bukarešti razstava o Drakuli

Vlaški princ Vlad Tepes

ANSA

BUKAREŠTA - V Bukarešti so konec tedna odprli razstavo o Drakuli, ki si prizadeva v pravi luči osvetliti legende, ki so se spletle okoli vlaškega princa Vlada Tepesa in ki so navdihle tudi znameniti roman irskega pisatelja Brama Stockerja. Razstava ima naslov Drakula - Vojvoda in vampir. "Razstava temelji na zgodovinskih študijah, ki kažejo, da so legende, povezane z Vladom Drakulo, nastale s ciljem, da Vzhodno Evropo prikažejo kot primitivno območje, kot vir zla," je za francosko tiskovno agencijo AFP povedala kustosinja razstave Margot Rauch. Na razstavi ima romunska javnost prvič priložnost videti portrete Vlada Tepesa, ki jih sicer hranijo v Umetnostnozgodovinskem muzeju na Dunaju in v muzeju na gradu Ambras v Innsbrucku. Na ogled so tudi rokopisi, v katerih je Tepes opisan kot "tiran, žejen krvi".

"Vlad Drakula je bil nedvomno krut, vendar nič bolj kot drugi principi tistega časa," je poudarila Rauchova in dodala, da je pravzaprav postal "žrtev negativne propagande" zahodnoevropskega plemstva. Med razstavnimi eksponati je najti tudi grafiko iz leta 1500, na kateri je upodobljen Tepes, kako večerja, obkrožen z ducatoma mož, nataknenih na kole, medtem ko imajo drugi odsekane ude in njihove glave vrejo v kotlu. Velik del razstave pa je posvečen vampirizmu. Predstavljeni so še nekateri drugi poznani primeri iz zgodnjega 18. stoletja z območja jugovzhodne Evrope. Vključeni so tudi eseji na to temo, denimo esej o tem, ali so vampirji dejavni podnevi. Sicer pa Vlad Tepes, kot je poudarila Rauchova, svoj sloves dolguje predvsem Bramu Stockerju in njegovemu romanu Drakula, ki je izšel leta 1897. Roman je navdihnil številne filme, vendar pa je sedaj, kot je dejala Rauchova, čas da "spoznamo Vlada Drakulo še v drugačni luči". (STA)